**Το παρόν έγγραφο αποτελεί απλώς βοήθημα τεκμηρίωσης και τα θεσμικά όργανα δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη για το περιεχόμενό του**

# ►B ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**της 17ης Δεκεμβρίου 2013**

**για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου**

(ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 487)

Τροποποιείται από:

| | | Επίσημη Εφημερίδα | | |
|---|---|---|---|---|
| | | αριθ. | σελίδα | ημερομηνία |
| ►M1 | Κανονισμοσ (ΕΕ) αριθ. 1310/2013 του Ευρωπαϊκου κοινοβουλιου και του Συμβουλιου της 17 Δεκεμβρίου 2013 | L 347 | 865 | 20.12.2013 |
| ►M2 | Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 994/2014 της Επιτροπής της 13ης Μαΐου 2014 | L 280 | 1 | 24.9.2014 |

▼B

# ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**της 17ης Δεκεμβρίου 2013**

**για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 42 και το άρθρο 43 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με θέμα «Η ΚΓΠ με χρονικό ορίζοντα το 2020: η αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων όσον αφορά τα τρόφιμα, τους φυσικούς πόρους και το έδαφος» όρισε τις δυνητικές προκλήσεις, τους στόχους και τους προσανατολισμούς της κοινής γεωργικής πολιτικής («ΚΓΠ») μετά το 2013. Υπό το πρίσμα της διαβούλευσης για την εν λόγω ανακοίνωση, η ΚΓΠ θα πρέπει να μεταρρυθμισθεί με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2014. Η μεταρρύθμιση θα πρέπει να καλύπτει όλα τα κύρια εργαλεία της ΚΓΠ, συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου [1]. Λόγω της εμβέλειας της μεταρρύθμισης, είναι σκόπιμο να καταργηθεί ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 και να αντικατασταθεί με νέο κείμενο.

(2) Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να θεσπιστεί για να συνοδεύει και να συμπληρώνει τις άμεσες ενισχύσεις και τα μέτρα για την αγορά στο πλαίσιο της ΚΓΠ και, συνεπώς, να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της εν λόγω πολιτικής, όπως προβλέπονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ»). Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει επίσης να ενσωματώνει τους κύριους πολιτικούς στόχους που καθορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής, της 3ης Μαρτίου 2010, «Ευρώπη 2020 - Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» («Στρατηγική Ευρώπη 2020») και να τηρεί τους γενικούς στόχους της πολιτικής για την οικονομική και κοινωνική συνοχή, όπως αναφέρονται στη ΣΛΕΕ.

[1] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) (ΕΕ L 277 της 21.10.2005, σ. 1).

▼B

(3) Επειδή ο στόχος του παρόντος κανονισμού, συγκεκριμένα η αγροτική ανάπτυξη, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη, δεδομένων των δεσμών μεταξύ της αγροτικής ανάπτυξης και των άλλων μέσων της ΚΓΠ, του εύρους των ανισοτήτων μεταξύ των διαφόρων αγροτικών περιοχών και των δημοσιονομικών περιορισμών των κρατών μελών σε μια διευρυμένη Ένωση, αλλά μπορεί αντιθέτως να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης μέσω της πολυετούς εγγύησης της ενωσιακής χρηματοδότησης και με επικέντρωση στις προτεραιότητές της, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΣΕΕ»). Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο αυτό, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη του στόχου.

(4) Για την αειφόρο ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών χρειάζεται εστίαση σε λίγες βασικές προτεραιότητες σχετικά με τη μεταφορά γνώσεων και την καινοτομία στη γεωργία, τη δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές, την βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων, την ανταγωνιστικότητα όλων των τύπων της γεωργίας σε όλες τις περιφέρειες και την προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών και τη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, την οργάνωση της αλυσίδας των τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας αγροτικών προϊόντων και της καλής μεταχείρισης των ζώων, καθώς και τη διαχείριση των κινδύνων στη γεωργία, την αποκατάσταση, τη διατήρηση και την ενίσχυση των οικοσυστημάτων που σχετίζονται με τη γεωργία και τη δασοπονία, την αποδοτικότητα των πόρων και τη μεταστροφή προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοπονίας, και την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, τη μείωση της φτώχειας και την οικονομική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Προς τούτο θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η ποικιλομορφία των καταστάσεων που επηρεάζουν τις αγροτικές περιοχές με διαφορετικά χαρακτηριστικά ή οι διάφορες κατηγορίες δυνητικών δικαιούχων και οι εγκάρσιοι στόχοι για την καινοτομία και το περιβάλλον, καθώς και για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν. Οι δράσεις μετριασμού θα πρέπει να επιδιώκουν τον διπλό στόχο του περιορισμού των εκπομπών στη γεωργία και στη δασοπονία από κύριες δραστηριότητες, όπως η κτηνοτροφία και η χρήση λιπασμάτων και της διατήρησης των δεξαμενών αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα καθώς και της ενίσχυσης της δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα σε συνάρτηση με τη χρήση γης, την αλλαγή της χρήσης γης και τον δασικό τομέα. Η προτεραιότητα της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη που σχετίζεται με τη μεταφορά γνώσης και την καινοτομία στη γεωργία, τη δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές θα πρέπει να εφαρμόζεται οριζόντια σε σχέση με τις άλλες προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη.

(5) Οι προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη θα πρέπει να επιδιωχθούν στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και της προώθησης από την Ένωση του στόχου της προστασίας και βελτίωσης του περιβάλλοντος, όπως ορίζεται στο άρθρο 11 ΣΛΕΕ, λαμβανομένης υπόψη της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει». Τα κράτη μέλη οφείλουν να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη στήριξη των στόχων που αφορούν την αλλαγή του κλίματος, με τη φιλοδοξία να διατεθεί τουλάχιστον το 20 % του προϋπολογισμού της Ένωσης για το σκοπό αυτό μέσω μεθοδολογίας που εγκρίνεται από την Επιτροπή.

(6) Οι δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης («ΕΓΤΑΑ»), καθώς και οι πράξεις στις οποίες συνεισφέρει, θα πρέπει να είναι σύμφωνες και συμβατές με τη στήριξη από άλλα εργαλεία της ΚΓΠ.

▼B

(7) Για μια άμεση έναρξη και αποδοτική υλοποίηση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, η στήριξη του ΕΓΤΑΑ θα πρέπει να βασίζεται στο κατάλληλο διοικητικό πλαίσιο. Συνεπώς, τα κράτη μέλη οφείλουν να αξιολογούν την δυνατότητα εφαρμογής και την τήρηση ορισμένων προ καθορισμένων όρων. Κάθε κράτος μέλος εκπονεί είτε εθνικό πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης για ολόκληρη την επικράτειά του είτε σύνολο περιφερειακών προγραμμάτων ή αμφότερα δηλ. εθνικό πρόγραμμα και σύνολο περιφερειακών προγραμμάτων. Κάθε πρόγραμμα θέτει μια στρατηγική για την επίτευξη στόχων σχετικών με τις προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη και επιλέγει τα μέτρα. Ο προγραμματισμός θα πρέπει να συνάδει με τις προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη, να είναι προσαρμοσμένος στα εθνικά πλαίσια και να συμπληρώνει τις άλλες πολιτικές της Ένωσης, ιδίως την πολιτική για τις γεωργικές αγορές, την πολιτική συνοχής και την κοινή αλιευτική πολιτική. Τα κράτη μέλη που επιλέγουν ένα σύνολο περιφερειακών προγραμμάτων θα πρέπει να μπορούν να δημιουργήσουν και ένα εθνικό πλαίσιο, χωρίς ξεχωριστή χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό, για να διευκολύνεται ο συντονισμός μεταξύ των περιφερειών στην αντιμετώπιση προκλήσεων εθνικής κλίμακος.

(8) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να συμπεριλάβουν στα οικεία προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης θεματικά υποπρογράμματα για την αντιμετώπιση ειδικών αναγκών σε τομείς ιδιαίτερης σημασίας για τα ίδια. Τα θεματικά υποπρογράμματα θα πρέπει να αφορούν, μεταξύ άλλων, τους νέους γεωργούς, τις μικρές εκμεταλλεύσεις, τις ορεινές περιοχές, τη δημιουργία μικρών αλυσίδων εφοδιασμού, τον γυναικείο πληθυσμό στις αγροτικές περιοχές, τον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και την προσαρμογή σε αυτήν καθώς και τη βιοποικιλότητα. Τα θεματικά υποπρογράμματα θα πρέπει επίσης να χρησιμοποιούνται για να παρέχουν τη δυνατότητα αναδιάρθρωσης των γεωργικών τομέων που έχουν ισχυρό αντίκτυπο στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Ως τρόπος ενίσχυσης της αποδοτικής παρέμβασης ορισμένων θεματικών υποπρογραμμάτων, θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να προβλέπουν υψηλότερα ποσοστά στήριξης για ορισμένες ενέργειες που υπάγονται σε αυτά τα υποπρογράμματα.

(9) Τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να αναγνωρίζουν τις ανάγκες της περιοχής που καλύπτουν και να περιγράφουν μια συνεκτική στρατηγική για την αντιμετώπισή τους, υπό το πρίσμα των προτεραιοτήτων της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη. Η στρατηγική αυτή θα πρέπει να βασίζεται σε στόχους. Θα πρέπει να προσδιορισθούν οι σχέσεις μεταξύ των αναγκών που διαπιστώθηκαν, των στόχων που ετέθησαν και των μέτρων που επελέγησαν για την επίτευξή τους. Τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την αξιολόγηση της συμμόρφωσής τους προς τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού.

(10) Θα πρέπει να καθορισθούν στόχοι στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης με βάση κοινό σύνολο δεικτών-στόχων για όλα τα κράτη μέλη και όπου χρειάζεται με βάση δείκτες ειδικούς για κάθε πρόγραμμα. Για να διευκολυνθεί αυτή η διαδικασία, οι περιοχές που υπάγονται στους εν λόγω δείκτες θα πρέπει να καθορίζονται σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη. Δεδομένης της οριζόντιας εφαρμογής της προτεραιότητας της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη σχετικά με τη μεταφορά γνώσεων στους τομείς της γεωργίας και της δασοπονίας, οι παρεμβάσεις στο πλαίσιο της εν λόγω προτεραιότητας θα πρέπει να θεωρηθούν καθοριστικές για τους δείκτες-στόχους που ορίσθηκαν για τις υπόλοιπες προτεραιότητες της Ένωσης.

▼B

(11) Πρέπει να θεσπισθούν ορισμένοι κανόνες για τον προγραμματισμό και την αναθεώρηση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Χρειάζεται μια απλουστευμένη διαδικασία για τις αναθεωρήσεις που δεν επηρεάζουν τη στρατηγική των προγραμμάτων ή τις αντίστοιχες χρηματοδοτικές συνεισφορές της Ένωσης.

(12) Η εξέλιξη και η εξειδίκευση της γεωργίας και της δασοπονίας και οι ιδιαίτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πολύ μικρές, οι μικρές και οι μεσαίες επιχειρήσεις («ΜΜΕ») στις αγροτικές περιοχές απαιτούν κατάλληλο επίπεδο τεχνικής και οικονομικής κατάρτισης, και αυξημένη ικανότητα πρόσβασης και ανταλλαγής γνώσεων και πληροφοριών, μεταξύ άλλων, μέσω διάχυσης των βέλτιστων γεωργικών και δασοκομικών μεθόδων παραγωγής. Οι δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης δεν θα πρέπει να λαμβάνουν μόνο τη μορφή παραδοσιακών μαθημάτων κατάρτισης, αλλά και να προσαρμόζονται στις ανάγκες των αγροτικών φορέων. Θα πρέπει συνεπώς να δοθεί στήριξη σε εργαστήρια, στην εξατομικευμένη καθοδήγηση, σε δραστηριότητες επίδειξης, σε δράσεις ενημέρωσης, αλλά και σε βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές ή επισκέψεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και δάση. Οι κεκτημένες γνώσεις και πληροφορίες θα πρέπει να επιτρέπουν στους γεωργούς, τους κατόχους δασών, τα άτομα που απασχολούνται στον τομέα των τροφίμων και των αγροτικών ΜΜΕ να ενισχύσουν ιδίως την ανταγωνιστικότητά τους και την αποδοτικότητα των πόρων και να βελτιώσουν τις περιβαλλοντικές επιδόσεις τους, συμβάλλοντας και στη βιωσιμότητα της αγροτικής οικονομίας. Κατά την παροχή ενίσχυσης για τις ΜΜΕ, τα κράτη μέλη μπορούν να δίνουν προτεραιότητα στις ΜΜΕ που συνδέονται με τους τομείς της γεωργίας και της δασοπονίας. Προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι οι δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης είναι αποτελεσματικές για την επίτευξη αυτών των αποτελεσμάτων, θα πρέπει να απαιτείται από τους φορείς παροχής υπηρεσιών μεταφοράς γνώσεων να διαθέτουν όλες τις απαραίτητες ικανότητες.

(13) Οι υπηρεσίες παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις βοηθούν τους γεωργούς, τους νέους γεωργούς, τους κατόχους δασών, άλλους διαχειριστές γης και τις ΜΜΕ στις αγροτικές περιοχές να βελτιώσουν την αειφόρο διαχείριση και τη συνολική απόδοση της εκμετάλλευσης ή επιχείρησής τους. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να ενθαρρυνθούν τόσο η σύσταση τέτοιων υπηρεσιών, όσο και η χρήση των συμβουλών από τους γεωργούς, τους νέους γεωργούς, τους κατόχους δασών, τους άλλους διαχειριστές γης και τις ΜΜΕ. Για να ενισχυθούν η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα των προσφερόμενων συμβουλών, θα πρέπει να προβλεφθούν τα ελάχιστα προσόντα και η τακτική επιμόρφωση των συμβούλων. Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες προς γεωργικές εκμεταλλεύσεις, όπως προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]) θα πρέπει να βοηθούν τους γεωργούς να αξιολογούν την απόδοση της γεωργικής τους εκμετάλλευσης και να προσδιορίζουν τις αναγκαίες βελτιώσεις όσον αφορά τις καταστατικές απαιτήσεις διαχείρισης, τις ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες, τις γεωργικές πρακτικές που είναι επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον και καθορίζονται στον κανονισμό ΕΕ αριθ. 1307/2013του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17 Δεκεμβρίου 2013 για τη χρηματοδότηση, διαχείριση και παρακολούθηση της Κοινής αγροτικής πολιτικής (Βλέπε σελίδα 549 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας).

▼B

Συμβουλίου ([1]) και μέτρα σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης, τα οποία προβλέπονται στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης και αποσκοπούν στον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, την επίτευξη της ανταγωνιστικότητας, την τομεακή ολοκλήρωση, την καινοτομία, τον προσανατολισμό στην αγορά, καθώς και την προαγωγή της επιχειρηματικότητας. Οι υπηρεσίες παροχής συμβουλών θα πρέπει επίσης να βοηθούν τους γεωργούς να προσδιορίζουν τις αναγκαίες βελτιώσεις.

σχετικά με τις απαιτήσεις σε επίπεδο δικαιούχων που προβλέπονται για την εφαρμογή του άρθρου 11 παράγραφος 3 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα) ([2]), καθώς και τις απαιτήσεις για την εφαρμογή του άρθρου 55 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([3]) και του άρθρου 14 της οδηγίας 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]), ιδίως σε ό,τι αφορά τη συμμόρφωση με τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας. Όπου κρίνεται σκόπιμο, οι συμβουλές θα πρέπει επίσης να καλύπτουν τις επαγγελματικές προδιαγραφές ή τις προδιαγραφές ασφαλείας, οι οποίες συνδέονται με τη γεωργική εκμετάλλευση, καθώς και ειδικές συμβουλές για γεωργούς που ξεκινούν τη δραστηριότητά τους. Οι συμβουλές μπορούν επίσης να καλύπτουν θέματα σχετικά με την εγκατάσταση νέων γεωργών, τη βιώσιμη ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων της γεωργικής εκμετάλλευσης, θέματα τοπικής μεταποίησης και εμπορίας, τα οποία συνδέονται με τις οικονομικές, γεωργικές και περιβαλλοντικές επιδόσεις της εκμετάλλευσης ή της επιχείρησης. Είναι επίσης δυνατό να παρέχονται ειδικές συμβουλές σχετικά με τον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και την προσαρμογή σε αυτήν, τη βιοποικιλότητα, την προστασία των υδάτων, την ανάπτυξη βραχειών αλυσίδων εφοδιασμού, τη βιολογική γεωργία και την υγειονομική πτυχή της ζωικής παραγωγής. Όταν ενισχύουν τις ΜΜΕ, τα κράτη μέλη μπορούν να δίνουν προτεραιότητα στις ΜΜΕ που συνδέονται με τους τομείς της γεωργίας και της δασοπονίας. Οι υπηρεσίες διαχείρισης και διευκόλυνσης της γεωργικής εκμετάλλευσης θα πρέπει να βοηθούν τους γεωργούς να βελτιώσουν και να διευκολύνουν τη διαχείριση της εκμετάλλευσής τους.

(14) Τα ενωσιακά ή τα εθνικά συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, περιλαμβανομένων των συστημάτων πιστοποίησης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, παρέχουν εγγυήσεις στους καταναλωτές για την ποιότητα και τα χαρακτηριστικά του προϊόντος ή για τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο παραγωγής, συνεπεία της συμμετοχής των γεωργών σε τέτοια συστήματα, επιτυγχάνουν προστιθέμενη αξία για τα εν λόγω προϊόντα και αυξάνουν τις ευκαιρίες τους στην αγορά. Συνεπώς, οι γεωργοί

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17 Δεκεμβρίου 2013 περί των κανόνων για τις άμεσες ενισχύσεις σε γεωργούς στα πλαίσια καθεστώτων στήριξης της Κοινής αγροτικής πολιτικής και περί κατάργησης των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 637/2008 και 73/2009(Βλέπε σελίδα 608 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας).

([2]) Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1).

([3]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 309 της 24.11.2009, σ. 1)

([4]) Οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων (ΕΕ L 309 της 24.11.2009, σ. 71).

▼B

και οι ομάδες γεωργών θα πρέπει να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε αυτά τα συστήματα. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική χρήση των πόρων του ΕΓΤΑΑ, η στήριξη θα πρέπει να περιοριστεί στους ενεργούς γεωργούς, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 9 του κανονισμού αριθ. 1307/2013 Επειδή τη στιγμή εισόδου σε αυτά τα συστήματα και κατά τα πρώτα χρόνια της συμμετοχής τους επιβάλλονται στους γεωργούς πρόσθετες δαπάνες και υποχρεώσεις ως αποτέλεσμα της συμμετοχής τους, οι οποίες δεν αμείβονται πλήρως από την αγορά, θα πρέπει να προβλέπεται ενίσχυση για τους νεοεισερχομένους, η οποία θα πρέπει να καλύπτει περίοδο έως πέντε ετών. Δεδομένων των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του βάμβακος ως γεωργικού προϊόντος, θα πρέπει επίσης να καλύπτονται τα συστήματα ποιότητας για το βαμβάκι. Θα πρέπει επίσης να προβλέπεται ενίσχυση για τις δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης όσον αφορά προϊόντα καλυπτόμενα από τα συστήματα ποιότητας και πιστοποίησης που ενισχύονται βάσει του παρόντος κανονισμού.

(15) Προκειμένου να βελτιωθούν οι οικονομικές και περιβαλλοντικές επιδόσεις των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των αγροτικών επιχειρήσεων, να βελτιωθεί η αποδοτικότητα των τομέων εμπορίας και μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, περιλαμβανομένης της δημιουργίας μικρής κλίμακας εγκαταστάσεων μεταποίησης και εμπορίας στα πλαίσια των βραχειών αλυσίδων εφοδιασμού και των τοπικών αγορών, να παρασχεθεί η απαιτούμενη υποδομή για την ανάπτυξη της γεωργίας και της δασοπονίας και τη στήριξη μη κερδοφόρων επενδύσεων που είναι αναγκαίες για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων, θα πρέπει να παρασχεθεί στήριξη για επενδύσεις σε υλικά στοιχεία που συμβάλλουν στην επίτευξη αυτών των στόχων. Κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, ένα φάσμα μέτρων κάλυψε διαφορετικούς τομείς παρέμβασης. Για λόγους απλούστευσης, αλλά και για να δοθεί η δυνατότητα στους δικαιούχους να σχεδιάσουν και να πραγματοποιήσουν ολοκληρωμένα έργα με αυξημένη προστιθέμενη αξία, ένα ενιαίο μέτρο θα πρέπει να καλύπτει τους περισσότερους τύπους επενδύσεων σε υλικά στοιχεία. Τα κράτη μέλη οφείλουν να κατευθύνουν τη στήριξη σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση, με σκοπό την πραγματοποίηση επενδύσεων που σχετίζονται με τη στήριξη της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με βάση τα αποτελέσματα της ανάλυσης των πλεονεκτημάτων, των αδυναμιών, των ευκαιριών και των απειλών (εφεξής «ΠΑΕΑ») ως μέσου για την καλύτερη στόχευση των ενισχύσεων. Προκειμένου να διευκολυνθεί η έναρξη δραστηριότητας νέων γεωργών, θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότης να προβλεφθεί πρόσθετη περίοδος επιλεξιμότητας για τη συμμόρφωση των επενδύσεων με τις προδιαγραφές της Ένωσης. Για να προωθηθεί η εφαρμογή των νέων προδιαγραφών της Ένωσης, οι επενδύσεις που αφορούν τη συμμόρφωση στις εν λόγω προδιαγραφές είναι επιλέξιμες για πρόσθετη περίοδο, πέραν του χρονικού σημείου κατά το οποίο έγιναν υποχρεωτικές για τη γεωργική εκμετάλλευση.

(16) Ο τομέας της γεωργίας υφίσταται περισσότερο από άλλους τομείς ζημίες που αφορούν το παραγωγικό δυναμικό του, οι οποίες οφείλονται σε φυσικές καταστροφές, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα και καταστροφές. Για να βοηθηθεί η βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και η ανταγωνιστικότητα έναντι τέτοιων καταστροφών ή φαινομένων, θα πρέπει να παρέχεται στήριξη ώστε να βοηθηθούν οι γεωργοί να αποκαταστήσουν το γεωργικό δυναμικό που έχει υποστεί ζημίες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να εξασφαλίσουν ότι δεν πραγματοποιείται υπεραντιστάθμιση των ζημιών ως αποτέλεσμα του συνδυασμού των ενωσιακών (ιδίως του μέτρου διαχείρισης κινδύνου στα πλαίσια του παρόντος κανονισμού), των εθνικών και των ιδιωτικών καθεστώτων αποζημίωσης.

▼B

(17) Η δημιουργία και ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων με τη μορφή νέων γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η διαφοροποίηση σε μη γεωργικές δραστηριότητες, περιλαμβανομένης της παροχής υπηρεσιών στη γεωργία και τη δασοκομία, δραστηριότητες που αφορούν την ιατρική περίθαλψη, την κοινωνική ένταξη και τον τουρισμό, είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Η διαφοροποίηση σε μη αγροτικές δραστηριότητες μπορεί επίσης να καλύψει τη βιώσιμη διαχείριση των θηρευτικών πόρων. Απαιτείται η λήψη μέτρου ανάπτυξης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των επιχειρήσεων το οποίο να διευκολύνει την αρχική εγκατάσταση των νέων γεωργών και τη διαρθρωτική προσαρμογή των αγροτικών τους εκμεταλλεύσεών, μετά την αρχική εγκατάσταση. Περαιτέρω, θα πρέπει να προαχθεί η διαφοροποίηση των γεωργών σε μη γεωργικές δραστηριότητες και η εγκατάσταση και ανάπτυξη μη γεωργικών ΜΜΕ σε αγροτικές περιοχές. Το μέτρο αυτό θα πρέπει να ενθαρρύνει επίσης τη γυναικεία επιχειρηματικότητα στις αγροτικές περιοχές. Θα πρέπει επίσης να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη μικρών εκμεταλλεύσεων που είναι εν δυνάμει οικονομικά βιώσιμες. Προκειμένου να διασφαλισθεί η βιωσιμότητα των νέων οικονομικών δραστηριοτήτων που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου, η στήριξη θα πρέπει να εξαρτάται από την υποβολή επιχειρηματικού σχεδίου. Η στήριξη για σύσταση επιχείρησης θα πρέπει να καλύπτει μόνο την αρχική περίοδο ζωής της επιχείρησης και να μην καταστεί ενίσχυση λειτουργίας. Ως εκ τούτου, όταν τα κράτη μέλη επιλέγουν να χορηγήσουν ενίσχυση σε δόσεις, αυτές θα πρέπει να εκτείνονται σε περίοδο που δεν υπερβαίνει την πενταετία. Επιπλέον, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η αναδιάρθρωση του γεωργικού τομέα, θα πρέπει να παρέχεται στήριξη υπό μορφή ετήσιων ή εφάπαξ ενισχύσεων στους γεωργούς που είναι επιλέξιμοι για το καθεστώς που αφορά τους γεωργούς μικρών εκμεταλλεύσεων, το οποίο θεσπίσθηκε από τον τίτλο V του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 («καθεστώς που αφορά τους γεωργούς μικρών εκμεταλλεύσεων»), οι οποίοι δεσμεύονται να μεταβιβάσουν ολόκληρη την εκμετάλλευσή τους και τα αντίστοιχα δικαιώματα ενίσχυσης σε άλλο γεωργό.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των νέων γεωργών που αφορούν την πρόσβαση σε γη, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προσφέρουν την ενίσχυση αυτή σε συνδυασμό με άλλες μορφές ενίσχυσης, όπως για παράδειγμα μέσω της χρήσης χρηματοδοτικών μέσων.

(18) Οι ΜΜΕ αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της αγροτικής οικονομίας της Ένωσης. Η ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και μη γεωργικών επιχειρήσεων θα πρέπει να αποσκοπεί στην προώθηση της απασχόλησης και στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές, τη διατήρηση των υφιστάμενων θέσεων εργασίας, τη μείωση της εποχικής διακύμανσης της απασχόλησης, την ανάπτυξη μη γεωργικών τομέων εκτός της γεωργίας και της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, ενισχύοντας ταυτόχρονα την ενοποίηση των επιχειρήσεων και τους τοπικούς διατομεακούς δεσμούς. Θα πρέπει να ενθαρρυνθούν έργα τα οποία ενσωματώνουν ταυτόχρονα τη γεωργία, τον αγροτουρισμό μέσω της προώθησης ενός αειφόρου και υπεύθυνου τουρισμού στις αγροτικές περιοχές, τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά, καθώς και επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

(19) Η ανάπτυξη τοπικής υποδομής και τοπικών βασικών υπηρεσιών στις αγροτικές περιοχές, όπου συμπεριλαμβάνονται η ψυχαγωγία και ο πολιτισμός, η ανάπλαση χωριών και οι δραστηριότητες που αποσκοπούν στην αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών και των αγροτικών

▼B

τοπίων είναι ουσιαστικό στοιχείο κάθε προσπάθειας αξιοποίησης του αναπτυξιακού δυναμικού και προώθησης της βιωσιμότητας των αγροτικών περιοχών. Συνεπώς, θα πρέπει να δοθεί στήριξη σε ενέργειες με αυτό το σκοπό, συμπεριλαμβανομένων της πρόσβασης στις τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνιών και της ανάπτυξης ταχειών και υπερταχειών ευρυζωνικών συνδέσεων. Με γνώμονα αυτούς τους στόχους, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη υπηρεσιών και υποδομών που οδηγούν στην κοινωνική ένταξη και την αντιστροφή των τάσεων κοινωνικής και οικονομικής υποβάθμισης και απερήμωσης των αγροτικών περιοχών. Προκειμένου να επιτευχθεί η μέγιστη αποτελεσματικότητα μιας τέτοιας στήριξης, οι καλυπτόμενες πράξεις θα πρέπει να υλοποιούνται σύμφωνα με τα σχέδια ανάπτυξης δήμων και των βασικών υπηρεσιών τους, όπου υπάρχουν τέτοια σχέδια, τα οποία εκπονούνται από μία ή περισσότερες αγροτικές κοινότητες. Προκειμένου να δημιουργηθούν συνέργειες και να βελτιωθεί η συνεργασία, οι σχετικές ενέργειες θα πρέπει επίσης να προάγουν, όπου αρμόζει, τη σύνδεση αγροτικών και αστικών περιοχών. Τα κράτη μέλη μπορούν να δώσουν προτεραιότητα σε επενδύσεις τοπικών αναπτυξιακών συμπράξεων υπό την καθοδήγηση των τοπικών κοινοτήτων και σε έργα τα οποία διαχειρίζονται οργανώσεις των τοπικών κοινοτήτων.

(20) Η δασοκομία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της αγροτικής ανάπτυξης και η στήριξη για αειφόρο και φιλική προς το περιβάλλον χρήση της γης θα πρέπει να περιλαμβάνει την ανάπτυξη των δασικών περιοχών και την αειφόρο διαχείριση των δασών. Κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 διάφορα μέτρα καλύπτουν διαφορετικούς τύπους στήριξης των επενδύσεων στη δασοκομία και της διαχείρισής της. Για λόγους απλούστευσης, αλλά και για να δοθεί η δυνατότητα στους δικαιούχους να εκπονήσουν και να υλοποιήσουν ολοκληρωμένα έργα με αυξημένη προστιθέμενη αξία, ένα ενιαίο μέτρο θα πρέπει να καλύπτει όλους τους τύπους στήριξης των επενδύσεων στη δασοκομία και της διαχείρισής της. Το μέτρο αυτό θα πρέπει να καλύπτει την επέκταση και τη βελτίωση των δασικών πόρων μέσω δάσωσης γαιών και δημιουργίας αγροδασικών συστημάτων, τα οποία συνδυάζουν συστήματα εκτατικής γεωργίας και δασοπονίας. Θα πρέπει επίσης να καλύπτει την αποκατάσταση των δασών που καταστράφηκαν από πυρκαγιές ή άλλες φυσικές καταστροφές και καταστροφικά γεγονότα και σχετικά μέτρα πρόληψης· τις επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στη μεταποίηση·την κινητοποίηση και εμπορία δασικών προϊόντων, με σκοπό τη βελτίωση των οικονομικών και περιβαλλοντικών επιδόσεων των δασοκαλλιεργητών· και των μη κερδοφόρων επενδύσεων, οι οποίες βελτιώνουν την ανθεκτικότητα του οικοσυστήματος και την ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος και την περιβαλλοντική αξία των δασικών οικοσυστημάτων. Η στήριξη θα πρέπει να αποφεύγει τη στρέβλωση του ανταγωνισμού και να είναι ουδέτερη ως προς την αγορά. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να επιβληθούν περιορισμοί όσον αφορά το μέγεθος και το νομικό καθεστώς των δικαιούχων. Θα πρέπει να αναληφθούν προληπτικές δράσεις κατά των πυρκαγιών σε περιοχές που έχουν χαρακτηρισθεί από τα κράτη μέλη ως μέσου ή υψηλού κινδύνου πυρκαγιάς. Όλες οι προληπτικές δράσεις θα πρέπει να αποτελούν μέρος σχεδίου προστασίας των δασών. Σε περίπτωση δράσης προς αποκατάσταση ζημιωθέντος δασικού δυναμικού, η εκδήλωση μιας φυσικής καταστροφής θα πρέπει να υπόκειται στην επίσημη αναγνώριση από δημόσιο επιστημονικό οργανισμό.

Τα μέτρα για τη δασοκομία θα πρέπει να θεσπίζονται υπό το πρίσμα των δεσμεύσεων που έχουν αναλάβει η Κοινότητα και τα κράτη μέλη, σε διεθνές επίπεδο, και θα πρέπει να βασίζονται στα δασικά προγράμματα των κρατών μελών, σε εθνικό ή σε

▼B

κατώτερο του εθνικού επίπεδο, ή σε ισοδύναμα κείμενα, καθώς και να λαμβάνουν υπόψη τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στις υπουργικές διασκέψεις για την προστασία των δασών στην Ευρώπη. Θα πρέπει να συμβάλλουν στην υλοποίηση της δασοκομικής στρατηγικής της Ένωσης σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Μια νέα δασοπονική στρατηγική για τα δάση και τον δασικό τομέα».

(21) Οι ομάδες και οι οργανώσεις παραγωγών βοηθούν τους γεωργούς να αντιμετωπίσουν από κοινού τις προκλήσεις που θέτουν η αύξηση του ανταγωνισμού και η παγίωση των κατάντη αγορών σε σχέση με την εμπορία των προϊόντων τους, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών αγορών. Συνεπώς, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η καλύτερη χρήση των περιορισμένων οικονομικών πόρων, μόνο οι ομάδες και οι οργανώσεις παραγωγών που μπορούν να θεωρηθούν ως ΜΜΕ θα πρέπει να λαμβάνουν στήριξη. Τα κράτη μέλη μπορούν να δίνουν προτεραιότητα σε ομάδες και οργανώσεις παραγωγών ποιοτικών προϊόντων που καλύπτονται από το μέτρο το σχετικό με τα συστήματα ποιότητος γεωργικών προϊόντων και τροφίμων του παρόντος κανονισμού. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι μια ομάδα ή οργάνωση παραγωγών καθίσταται βιώσιμη οντότητα θα πρέπει να υποβληθεί ένα επιχειρηματικό σχέδιο στα κράτη μέλη ως προϋπόθεση για την ενίσχυση μιας ομάδας ή οργάνωσης παραγωγών. Για να αποφευχθεί η χορήγηση ενίσχυσης λειτουργίας και για να διατηρηθεί ο ρόλος της στήριξης ως κινήτρου, η μέγιστη διάρκειά της θα πρέπει να περιορίζεται σε πέντε έτη, από την ημερομηνία κατά την οποία η ομάδα ή οργάνωση παραγωγών αναγνωρίστηκε στη βάση του επιχειρηματικού της σχεδίου.

(22) Οι γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές ενισχύσεις θα πρέπει να εξακολουθήσουν να διαδραματίζουν εξέχοντα ρόλο στη στήριξη της αειφόρου ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών και την αντιμετώπιση της αυξανόμενης ζήτησης της κοινωνίας για περιβαλλοντικές υπηρεσίες. Θα πρέπει επιπλέον να ενθαρρύνουν τους γεωργούς και άλλους διαχειριστές γης να υπηρετούν την κοινωνία ως σύνολο, εισάγοντας ή εξακολουθώντας να εφαρμόζουν γεωργικές πρακτικές που συμβάλλουν στο μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και στην προσαρμογή σε αυτήν, και είναι συμβατές με την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος, του τοπίου και των χαρακτηριστικών του, των φυσικών πόρων, του εδάφους και της γενετικής ποικιλομορφίας. Εν προκειμένω, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη διατήρηση των γενετικών πόρων στη γεωργία και στις πρόσθετες ανάγκες των γεωργικών συστημάτων με υψηλή φυσική αξία. Οι ενισχύσεις θα πρέπει να συμβάλλουν στην κάλυψη των πρόσθετων δαπανών και της απώλειας εισοδήματος που προκύπτουν από τις δεσμεύσεις που ανελήφθησαν και να καλύπτουν μόνο δεσμεύσεις που υπερβαίνουν τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα και απαιτήσεις, σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διασφαλίσουν ότι οι ενισχύσεις προς τους γεωργούς δεν οδηγούν σε διπλή χρηματοδότηση βάσει του παρόντος κανονισμού και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 Σε πολλές περιπτώσεις οι συνέργειες που προκύπτουν από τις δεσμεύσεις που ανελήφθησαν από κοινού από ομάδα γεωργών πολλαπλασιάζουν τα οφέλη για το περιβάλλον και το κλίμα. Ωστόσο, η κοινή δράση επιφέρει πρόσθετο κόστος συναλλαγής για το οποίο θα πρέπει να δοθεί κατάλληλη αποζημίωση. Επιπλέον, προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι γεωργοί και οι άλλοι διαχειριστές γης είναι σε θέση να εφαρμόσουν σωστά τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσπαθήσουν να τους παρέχουν τις απαιτούμενες δεξιότητες και γνώσεις.

▼B

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διατηρήσουν το επίπεδο προσπαθειών που κατέβαλαν κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 και θα πρέπει να διαθέσουν τουλάχιστον το 30 % της συνολικής συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ σε κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης για τον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και την προσαρμογή σε αυτήν καθώς και για περιβαλλοντικά θέματα. Οι δαπάνες αυτές θα πρέπει να γίνονται. μέσω των γεωργοπεριβαλλοντικών και κλιματικών ενισχύσεων, των ενισχύσεων στη βιολογική γεωργία και των ενισχύσεων σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, μέσω των ενισχύσεων για τη δασοκομία και των ενισχύσεων για τις περιοχές Natura 2000, καθώς και μέσω της στήριξης των επενδύσεων που αφορούν το κλίμα και το περιβάλλον.

(23) Οι ενισχύσεις για τη μετατροπή ή τη διατήρηση της βιολογικής γεωργίας θα πρέπει να ενθαρρύνουν τους αγρότες να συμμετέχουν σε τέτοια προγράμματα, ώστε να αντιμετωπισθεί η αυξανόμενη ζήτηση της κοινωνίας για χρήση γεωργικών πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον και για υψηλά πρότυπα καλής διαβίωσης των ζώων. Προκειμένου να αυξηθεί η συνέργεια όσον αφορά τα οφέλη βιοποικιλότητας που επιτυγχάνονται από το μέτρο περί βιολογικής γεωργίας, θα πρέπει να ενθαρρύνονται οι συλλογικές συμβάσεις ή η συνεργασία μεταξύ γεωργών ώστε να καλύπτονται ευρύτερες παρακείμενες περιοχές. Προκειμένου να αποφευχθεί η μεγάλης κλίμακας επιστροφή των γεωργών στη συμβατική γεωργία, θα πρέπει να λάβουν στήριξη τόσο τα μέτρα μετατροπής όσο και τα μέτρα διατήρησης. Οι ενισχύσεις θα πρέπει να συμβάλλουν στην κάλυψη των πρόσθετων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν και της απώλειας εισοδήματος ως αποτέλεσμα της δέσμευσης και να καλύπτουν μόνο τις δεσμεύσεις που υπερβαίνουν τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα και απαιτήσεις. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διασφαλίσουν ότι οι ενισχύσεις προς τους γεωργούς δεν οδηγούν σε διπλή χρηματοδότηση υπό το καθεστώς του παρόντος κανονισμού και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική χρήση των πόρων του ΕΓΤΑΑ, η στήριξη θα πρέπει να περιοριστεί στους ενεργούς γεωργούς, κατά την έννοια του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.

(24) Η στήριξη θα πρέπει να εξακολουθήσει να παρέχεται στους γεωργούς και στους δασοκαλλιεργητές ώστε να βοηθηθούν στην αντιμετώπιση ειδικών μειονεκτημάτων στις σχετικές περιοχές που απορρέουν από την εφαρμογή της οδηγίας 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]), και της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου ([2]), ώστε να συμβάλλουν στην αποτελεσματική διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, ενώ θα πρέπει επίσης να δοθεί στήριξη στους γεωργούς ώστε να βοηθηθούν στην αντιμετώπιση των μειονεκτημάτων σε περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού, τα οποία απορρέουν από την εφαρμογή της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα. Η στήριξη θα πρέπει να συνδέεται με τις ειδικές απαιτήσεις που περιγράφονται στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, οι οποίες υπερβαίνουν τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα και απαιτήσεις. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διασφαλίσουν ότι οι ενισχύσεις προς τους γεωργούς δεν οδηγούν σε διπλή χρηματοδότηση υπό το καθεστώς του παρόντος κανονισμού και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013. Επιπλέον, οι ειδικές ανάγκες των περιοχών Natura 2000 θα πρέπει να ληφθούν υπόψη από τα κράτη μέλη στον συνολικό σχεδιασμό των οικείων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

([1]) Οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (ΕΕ L 20 της 26.1.2010, σ. 7).

([2]) Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 30.4.2004, σ. 7).

▼B

(25) Οι ενισχύσεις στους γεωργούς των ορεινών περιοχών ή άλλων περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα θα πρέπει να συμβάλλουν, μέσω της ενθάρρυνσης της συνεχούς χρήσης των γεωργικών γαιών, στη διατήρηση της υπαίθρου, καθώς και στη διατήρηση και προώθηση αειφόρων γεωργικών συστημάτων. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η αποδοτικότητα της εν λόγω στήριξης, οι ενισχύσεις θα πρέπει να αποζημιώνουν τους γεωργούς για την απώλεια εισοδήματος και τις πρόσθετες δαπάνες που συνδέονται με το μειονέκτημα της συγκεκριμένης περιοχής. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική χρήση των πόρων του ΕΓΤΑΑ, η στήριξη θα πρέπει να περιοριστεί στους ενεργούς γεωργούς, κατά την έννοια του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.

(26) Προκειμένου να διασφαλισθεί η αποδοτική χρήση των κονδυλίων της Ένωσης και η ίση μεταχείριση των γεωργών σε ολόκληρη την Ένωση, οι ορεινές περιοχές και οι περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα θα πρέπει να ορίζονται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων. Στην περίπτωση περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά μειονεκτήματα, τα κριτήρια αυτά θα πρέπει να είναι βιοφυσικά κριτήρια υποστηριζόμενα από ισχυρές επιστημονικές αποδείξεις. Θα πρέπει να θεσπισθούν μεταβατικές ρυθμίσεις προκειμένου να διευκολυνθεί η σταδιακή κατάργηση των ενισχύσεων σε περιοχές που δεν θα θεωρούνται πλέον ως περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα.

(27) Θα πρέπει να συνεχίσουν να ενθαρρύνονται οι γεωργοί να υιοθετούν υψηλά πρότυπα καλής διαβίωσης των ζώων, με την παροχή στήριξης στους γεωργούς που αναλαμβάνουν να υιοθετήσουν ζωοτεχνικά πρότυπα που υπερβαίνουν τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική χρήση των πόρων του ΕΓΤΑΑ, η στήριξη θα πρέπει να περιοριστεί στους ενεργούς γεωργούς, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.

(28) Οι ενισχύσεις θα πρέπει να εξακολουθήσουν να χορηγούνται σε κατόχους δασών που παρέχουν φιλικές προς το περιβάλλον ή το κλίμα υπηρεσίες διατήρησης δασών, αναλαμβάνοντας δεσμεύσεις για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας, τη διαφύλαξη των δασικών οικοσυστημάτων υψηλής αξίας, τη βελτίωση του δυναμικού τους όσον αφορά το μετριασμό και την προσαρμογή της κλιματικής αλλαγής, και την ενίσχυση της προστατευτικής αξίας των δασών σε σχέση με τη διάβρωση του εδάφους, τη διατήρηση των υδάτινων πόρων και τους φυσικούς κινδύνους. Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη επιστημονική προσοχή στη διατήρηση και προώθηση των δασικών γενετικών πόρων. Οι ενισχύσεις πρέπει να χορηγούνται για δασικές περιβαλλοντικές δεσμεύσεις οι οποίες υπερβαίνουν τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που έχει θεσπίσει η εθνική νομοθεσία.

(29) Κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013 το μόνο είδος συνεργασίας που έλαβε σαφή στήριξη στο πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης ήταν η συνεργασία για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διαδικασιών και τεχνολογιών στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοπονίας. Η στήριξη σε αυτό το είδος συνεργασίας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη, αλλά θα πρέπει να προσαρμοσθεί ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις απαιτήσεις της οικονομίας της γνώσης. Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει να υπάρχει, δυνάμει αυτού του μέτρου, η δυνατότητα

▼B

χρηματοδότησης έργων από έναν μόνο φορέα, υπό τον όρο διάδοσης των αποτελεσμάτων που προκύπτουν, ώστε να επιτυγχάνεται έτσι ο σκοπός της διάδοσης νέων πρακτικών, διαδικασιών ή προϊόντων. Επιπλέον, κατέστη σαφές ότι η στήριξη ενός πολύ ευρύτερου φάσματος ειδών συνεργασίας, με ένα ευρύτερο φάσμα δικαιούχων από μικρότερους έως μεγαλύτερους φορείς, μπορεί να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, βοηθώντας τους φορείς στις αγροτικές περιοχές να ξεπεράσουν τα οικονομικά, περιβαλλοντικά και άλλα μειονεκτήματα του κατακερματισμού. Ως εκ τούτου, το μέτρο αυτό θα πρέπει να διευρυνθεί. Η στήριξη μικρών φορέων να οργανώσουν κοινές μεθόδους εργασίας και να μοιραστούν εγκαταστάσεις και πόρους θα πρέπει να τους βοηθήσει να γίνουν οικονομικά βιώσιμοι παρά το μικρό μέγεθός τους. Η στήριξη της οριζόντιας και κάθετης συνεργασίας μεταξύ φορέων στην αλυσίδα εφοδιασμού, καθώς και των δραστηριοτήτων προώθησης σε τοπικό πλαίσιο, θα πρέπει να δράσει ως καταλύτης για μια οικονομικά ορθολογική ανάπτυξη των βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού, των τοπικών αγορών και των τοπικών αλυσίδων τροφίμων. Η στήριξη κοινών προσεγγίσεων των περιβαλλοντικών έργων και πρακτικών θα πρέπει να βοηθήσει να παραχθούν μεγαλύτερα και συνεκτικότερα περιβαλλοντικά και κλιματικά οφέλη από αυτά που μπορούν να παραχθούν από μεμονωμένους φορείς που δραστηριοποιούνται χωρίς να αλληλεπιδρούν με άλλους (για παράδειγμα, μέσω πρακτικών που εφαρμόζονται σε μεγαλύτερες συνεχόμενες εκτάσεις γης).

Η στήριξη θα πρέπει να παρέχεται με διάφορες μορφές. Τα συμπλέγματα φορέων (clusters) και τα δίκτυα έχουν ιδιαίτερη σημασία για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, καθώς και την ανάπτυξη νέας και εξειδικευμένης τεχνογνωσίας υπηρεσιών και προϊόντων. Τα πιλοτικά έργα είναι σημαντικά εργαλεία για τον έλεγχο της εμπορικής εφαρμοσιμότητας των τεχνολογιών, των τεχνικών και των πρακτικών σε διάφορα περιβάλλοντα, και την προσαρμογή τους, όπου χρειάζεται. Οι επιχειρησιακές ομάδες αποτελούν ζωτικό στοιχείο των Ευρωπαϊκών Συμπράξεων Καινοτομίας («ΕΣΚ») για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας. Ένα άλλο σημαντικό εργαλείο αποτελούν οι στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης που εφαρμόζονται εκτός του πλαισίου τοπικής ανάπτυξης του LEADER - μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων από αγροτικές και αστικές περιοχές. Αντίθετα με την προσέγγιση του LEADER, οι εν λόγω συμπράξεις και στρατηγικές μπορούν να περιορισθούν σε έναν τομέα και/ή σε σχετικά ειδικούς στόχους ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων των προαναφερθέντων. Τα κράτη μέλη μπορούν να δίνουν προτεραιότητα στη συνεργασία μεταξύ φορέων στους οποίους συμμετέχουν πρωτογενείς παραγωγοί. Μια διεπαγγελματική οργάνωση θα πρέπει επίσης να είναι επιλέξιμη για στήριξη στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου. Η στήριξη θα πρέπει να περιορίζεται σε επτά έτη, εκτός εάν πρόκειται για συλλογική δράση για το περιβάλλον και το κλίμα σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις.

(30) Οι γεωργοί σήμερα είναι εκτεθειμένοι σε αυξανόμενους οικονομικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, ως συνέπεια της αλλαγής του κλίματος και της αυξανόμενης αστάθειας των τιμών. Σε αυτό το πλαίσιο, η αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων έχει αυξημένη σημασία για τους γεωργούς. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να θεσπισθεί ένα μέτρο διαχείρισης κινδύνου ώστε να βοηθηθούν οι γεωργοί να αντιμετωπίσουν τους πλέον κοινούς κινδύνους που τους παρουσιάζονται. Το μέτρο αυτό θα πρέπει συνεπώς να παρέχει στήριξη στους γεωργούς για την κάλυψη των ασφαλίστρων που καταβάλλουν για την ασφάλιση καλλιεργειών,

▼B

ζώων και φυτών, καθώς και τη δημιουργία ταμείων αλληλοβοήθειας και την αποζημίωση που καταβάλλουν τα εν λόγω ταμεία στους γεωργούς για απώλειες τις οποίες υπέστησαν λόγω δυσμενών καιρικών φαινομένων, κρουσμάτων ζωικών ή φυτικών ασθενειών, παρασίτων ή περιβαλλοντικών συμβάντων. Θα πρέπει επίσης να καλύπτει ένα εργαλείο σταθεροποίησης του εισοδήματος υπό μορφή ταμείου αλληλοβοήθειας για τη στήριξη γεωργών που αντιμετωπίζουν σοβαρή μείωση του εισοδήματός τους. Προκειμένου να διασφαλισθεί η ίση μεταχείριση των γεωργών σε ολόκληρη την Ένωση, η αποφυγή στρέβλωσης του ανταγωνισμού και η τήρηση των διεθνών δεσμεύσεων της Ένωσης, θα πρέπει να δημιουργηθούν ειδικές συνθήκες για την παροχή στήριξης δυνάμει αυτών των μέτρων. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική χρήση των πόρων του ΕΓΤΑΑ, η στήριξη θα πρέπει να περιοριστεί στους ενεργούς γεωργούς, κατά την έννοια του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.

(31) Η προσέγγιση LEADER για την τοπική ανάπτυξη έχει, επί σειρά ετών, αποδείξει την αποτελεσματικότητά της στην προώθηση της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τις πολυτομεακές ανάγκες της ενδογενούς αγροτικής ανάπτυξης μέσω της προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή. Επομένως, η προσέγγιση LEADER θα πρέπει να συνεχισθεί στο μέλλον και η εφαρμογή της να παραμείνει υποχρεωτική για τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης σε εθνικό και/ή περιφερειακό επίπεδο.

(32) Η στήριξη στην τοπική ανάπτυξη στο πλαίσιο του LEADER από το ΕΓΤΑΑ θα πρέπει επίσης να καλύψει έργα διατοπικής συνεργασίας μεταξύ ομάδων εντός ορισμένου κράτους μέλους ή έργα διακρατικής συνεργασίας μεταξύ περιοχών και ομάδων σε διάφορα κράτη μέλη ή έργα διακρατικής συνεργασίας κρατών μελών με τρίτες χώρες

(33) Προκειμένου οι συμμετέχοντες από αγροτικές περιοχές που δεν εφαρμόζουν ακόμα το LEADER να δοκιμάσουν και να προετοιμασθούν για το σχεδιασμό και τη λειτουργία μιας τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής, θα πρέπει επίσης να χρηματοδοτηθεί και ένα «αρχικό βοήθημα» του LEADER Η στήριξη δεν θα πρέπει να εξαρτάται από την υποβολή μιας τοπικής αναπτυξιακής στρατηγικής.

(34) Οι επενδύσεις είναι κοινές σε πολλά από τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού και μπορούν να σχετίζονται με πράξεις πολύ διαφορετικής φύσης. Προκειμένου να διασφαλισθεί η σαφήνεια στην υλοποίηση των εν λόγω δράσεων, θα πρέπει να καθοριστούν ορισμένοι κοινοί κανόνες για όλες τις επενδύσεις. Οι εν λόγω κοινοί κανόνες θα πρέπει να καθορίζουν τα είδη των δαπανών που μπορούν να θεωρηθούν ως επενδυτικές δαπάνες και να διασφαλίζουν ότι λαμβάνουν στήριξη μόνο οι επενδύσεις εκείνες που δημιουργούν νέα αξία για τη γεωργία. Προκειμένου να διευκολυνθεί η πραγματοποίηση επενδυτικών έργων θα πρέπει τα κράτη μέλη να έχουν την δυνατότητα να καταβάλλουν προκαταβολές. Προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα, η δικαιοσύνη και ο βιώσιμος αντίκτυπος της συνδρομής του ΕΓΤΑΑ, θα πρέπει να θεσπισθούν κανόνες για να διασφαλισθεί ότι οι επενδύσεις που αφορούν πράξεις είναι μακροχρόνιες και ότι η στήριξη του ΕΓΤΑΑ δεν χρησιμοποιείται για να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό.

▼B

(35) Το ΕΓΤΑΑ θα πρέπει να μπορεί να στηρίζει επενδύσεις στην άρδευση για την παροχή οικονομικών και περιβαλλοντικών ωφελειών, θα πρέπει ωστόσο να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα της σχετικής αρδευτικής επένδυσης. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να παρέχεται στήριξη μόνον εφόσον υπάρχει σχέδιο για τη διαχείριση της λεκάνης απορροής ποταμού στην οικεία περιοχή, όπως απαιτείται βάσει της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα και εφόσον εφαρμόζεται ήδη υδρομέτρηση στο επίπεδο της επένδυσης ή εγκαθίσταται ως μέρος της επένδυσης. Οι επενδύσεις για τη βελτίωση της υπάρχουσας αρδευτικής υποδομής και εξοπλισμού θα πρέπει να επιτυγχάνουν μια ελάχιστη ωφέλεια στην ορθολογική χρήση των υδάτινων πόρων, η οποία εκφράζεται ως δυνητική εξοικονόμηση υδάτινων πόρων. Αν το επηρεαζόμενο υδάτινο σύστημα βρίσκεται υπό πίεση για λόγους που αφορούν την ποσότητα του ύδατος, σύμφωνα με το πλαίσιο ανάλυσης που καθιέρωσε η ανωτέρω οδηγία, το ήμισυ της ωφέλειας ως προς την ορθολογική χρήση των υδάτινων πόρων θα πρέπει να αντιστοιχεί σε πραγματική μείωση της χρήσης υδάτινων πόρων στο επίπεδο της στηριζόμενης επένδυσης, προκειμένου να μειωθεί η πίεση στο οικείο υδάτινο σύστημα. Θα πρέπει να αναφέρονται ορισμένες περιπτώσεις, στις οποίες δεν ισχύουν ή δεν είναι αναγκαίες οι απαιτήσεις που αφορούν τη δυνητική ή την πραγματική εξοικονόμηση υδάτινων πόρων, περιλαμβανομένων των επενδύσεων στην ανακύκλωση ή την εκ νέου χρήση υδάτινων πόρων. Πέραν της στήριξης επενδύσεων για βελτιώσεις του υπάρχοντος εξοπλισμού, θα πρέπει να προβλέπεται ότι το ΕΓΤΑΑ θα στηρίζει επενδύσεις για νέες αρδευτικές υποδομές, με την επιφύλαξη των πορισμάτων της περιβαλλοντικής ανάλυσης. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να παρέχεται στήριξη, με εξαιρέσεις, σε νέες αρδευτικές υποδομές όπου το οικείο υδάτινο σύστημα είναι ήδη υπό πίεση, καθώς στις περιπτώσεις αυτές υπάρχει μεγάλος κίνδυνος η στήριξη να οδηγήσει σε χειροτέρευση των υπαρχόντων περιβαλλοντικών προβλημάτων.

(36) Ορισμένα μέτρα που αφορούν εκτάσεις στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού συνεπάγονται την ανάληψη εκ μέρους των δικαιούχων δεσμεύσεων για τουλάχιστον πέντε έτη. Κατά την περίοδο αυτή μπορούν να επέλθουν αλλαγές στην κατάσταση είτε της εκμετάλλευσης, είτε του δικαιούχου. Συνεπώς, θα πρέπει να θεσπισθούν κανόνες προκειμένου να καθορισθεί η στάση που θα πρέπει να ακολουθείται σε αυτές τις περιπτώσεις.

(37) Ορισμένα μέτρα δυνάμει του παρόντος κανονισμού προβλέπουν ως προϋπόθεση για τη χορήγηση ενίσχυσης ότι οι δικαιούχοι αναλαμβάνουν δεσμεύσεις που υπερβαίνουν μια σχετική γραμμή βάσης που ορίζεται όσον αφορά τα υποχρεωτικά πρότυπα ή απαιτήσεις. Ενόψει πιθανών αλλαγών στη νομοθεσία κατά την περίοδο της δέσμευσης που έχουν ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της γραμμής βάσης, θα πρέπει να προβλεφθεί η αναθεώρηση των σχετικών συμβάσεων, προκειμένου να διασφαλισθεί η συνεχής τήρηση αυτής της προϋπόθεσης.

(38) Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι χρηματοδοτικοί πόροι για την αγροτική ανάπτυξη χρησιμοποιούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και οι στόχοι των μέτρων στο πλαίσιο προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης να είναι σύμφωνοι με τις προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη, αλλά και να διασφαλισθεί η ίση μεταχείριση των αιτούντων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν κριτήρια επιλογής για την επιλογή των έργων. Εξαίρεση στον κανόνα αυτό θα πρέπει να γίνεται δεκτή μόνον για γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές ενισχύσεις, ενισχύσεις στη βιολογική γεωργία, ενισχύσεις στο πλαίσιο του προγράμματος Natura 2000 και της οδηγίας-πλαίσιο για τα ύδατα,

▼B

καθώς και για ενισχύσεις σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, ενισχύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων, όπως επίσης και για ενισχύσεις που αφορούν δασοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υπηρεσίες και μέτρα διαχείρισης κινδύνου. Κατά την εφαρμογή των κριτηρίων επιλογής λαμβάνεται υπόψη το μέγεθος της πράξης σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

(39) Το ΕΓΤΑΑ θα πρέπει να παρέχει στήριξη μέσω δράσεων παροχής τεχνικής βοήθειας σχετικών με την εφαρμογή των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, όπου συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες που σχετίζονται με την προστασία των συμβόλων και των συντομογραφιών που αφορούν τα συστήματα ποιότητας της Ένωσης, για τη συμμετοχή στα οποία μπορεί να παρέχεται στήριξη δυνάμει του παρόντος κανονισμού, καθώς και οι δαπάνες των κρατών μελών για την οριοθέτηση των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά μειονεκτήματα.

(40) Η δικτύωση των εθνικών δικτύων, οργανισμών και διοικήσεων που εμπλέκονται στα διάφορα στάδια υλοποίησης του προγράμματος, η οποία διοργανώθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης, έχει αποδείξει ότι μπορεί να διαδραματίσει πολύ σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης με αύξηση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών στη διακυβέρνηση της αγροτικής ανάπτυξης, καθώς και στην ενημέρωση του ευρύτερου κοινού για τα οφέλη της. Επομένως, θα πρέπει να χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας σε επίπεδο Ένωσης. Προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι ειδικές ανάγκες της αξιολόγησης, θα πρέπει να συσταθεί ευρωπαϊκός φορέας αξιολόγησης για την αγροτική ανάπτυξη, ως μέρος του ευρωπαϊκού δικτύου αγροτικής ανάπτυξης, για να φέρει σε επαφή όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και να διευκολύνει την ανταλλαγή τεχνογνωσίας στον τομέα αυτόν.

(41) Οι ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας θα πρέπει να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της «Ευρώπης 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Είναι σημαντικό να φέρουν σε επαφή όλους τους σχετικούς παράγοντες σε ενωσιακό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, κομίζοντας νέες ιδέες στα κράτη μέλη ως προς το πώς θα εξορθολογιστούν, θα απλουστευθούν και συντονισθούν καλύτερα τα υφιστάμενα μέσα και πρωτοβουλίες και θα συμπληρωθούν ενδεχομένως με νέες δράσεις.

(42) Προκειμένου να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων των ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας, θα πρέπει να συσταθεί ένα δίκτυο ΕΣΚ προκειμένου να δικτυωθούν οι επιχειρησιακές ομάδες, οι συμβουλευτικές υπηρεσίες και οι ερευνητές που εμπλέκονται στην υλοποίηση δράσεων που στοχεύουν στην καινοτομία στη γεωργία. Θα πρέπει να χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας σε επίπεδο Ένωσης.

(43) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διατηρήσουν ένα μέρος του συνολικού ποσού κάθε προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης που προορίζεται για τεχνική βοήθεια στη χρηματοδότηση της σύστασης και λειτουργίας ενός εθνικού αγροτικού δικτύου που θα συνενώνει οργανώσεις και διοικήσεις που εμπλέκονται στην αγροτική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων των συμπράξεων, με στόχο την ενίσχυση της εμπλοκής τους στην υλοποίηση του προγράμματος και τη βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Προς τούτο, τα εθνικά αγροτικά δίκτυα θα πρέπει να προετοιμάζουν και να υλοποιούν σχέδιο δράσης.

▼B

(44) Τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να προβλέπουν καινοτόμες δράσεις που προάγουν έναν γεωργικό τομέα με αποδοτική χρήση των πόρων, παραγωγικό και με χαμηλές εκπομπές, με στήριξη των ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας. Οι ΕΣΚ θα πρέπει να αποσκοπούν στην προώθηση της ταχύτερης και ευρύτερης μεταφοράς καινοτόμων λύσεων στην πράξη. Οι ΕΣΚ θα πρέπει να παράγουν προστιθέμενη αξία ενισχύοντας τη χρήση και την αποτελεσματικότητα των σχετικών με την καινοτομία μέσων, καθώς και τις συνέργειες μεταξύ τους. Οι ΕΣΚ θα πρέπει να γεφυρώνουν το χάσμα συνδέοντας καλύτερα την έρευνα και την πρακτική γεωργία.

(45) Η υλοποίηση καινοτόμων έργων στο πλαίσιο των ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας θα πρέπει να αναληφθεί από επιχειρησιακές ομάδες στις οποίες συμμετέχουν γεωργοί, διαχειριστές δασών, αγροτικές κοινότητες, ερευνητές, σύμβουλοι ΜΚΟ, επιχειρήσεις και άλλοι φορείς που ενδιαφέρονται για την καινοτομία στον τομέα της γεωργίας. Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι τα αποτελέσματα των εν λόγω έργων ωφελούν τον τομέα στο σύνολό του, τα εν λόγω αποτελέσματα, στους τομείς των ανταλλαγών καινοτομίας και γνώσης εντός της Ένωσης και με τρίτες χώρες θα πρέπει να διαδίδονται.

(46) Θα πρέπει να προβλεφθεί ο καθορισμός του συνολικού ποσού της στήριξης της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη δυνάμει του παρόντος κανονισμού για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2014 έως 31 Δεκεμβρίου 2020, σύμφωνα με το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο για την περίοδο 2014-2020. Οι πιστώσεις που είναι διαθέσιμες θα πρέπει να αναπροσαρμόζονται με ενιαίο συντελεστή για τον προγραμματισμό.

(47) Προκειμένου να διευκολυνθεί η διαχείριση των κονδυλίων του ΕΓΤΑΑ, θα πρέπει να καθορισθεί ένα ενιαίο ποσοστό συνεισφοράς για στήριξη από το ΕΓΤΑΑ στον προγραμματισμό της αγροτικής ανάπτυξης, σε συνάρτηση με τις δημόσιες δαπάνες των κρατών μελών. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ιδιαίτερη σημασία ή η φύση τους, θα πρέπει να καθορισθούν ειδικά ποσοστά συνεισφοράς για ορισμένα είδη πράξεων. Προκειμένου να αμβλυνθούν τα ειδικά μειονεκτήματα που οφείλονται στο επίπεδο ανάπτυξης, στην απομάκρυνση και στο νησιωτικό χαρακτήρα, θα πρέπει να καθορισθεί κατάλληλο ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, τις ιδιαίτερα απόκεντρες περιφέρειες που αναφέρονται στη ΣΛΕΕ και τα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους καθώς και τις περιοχές μετάβασης.

(48) Τα κράτη μέλη καλούνται να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι τα οικεία μέτρα αγροτικής ανάπτυξης είναι εξακριβώσιμα και ελέγξιμα, καθώς και να θεσπίσουν τις κατάλληλες διατάξεις. Για τον σκοπό αυτό, η διαχειριστική αρχή και ο οργανισμός πληρωμών θα πρέπει να παρέχουν εκ των προτέρων εκτίμηση και να αναλαμβάνουν να αξιολογήσουν τα μέτρα καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος. Τα μέτρα που δεν πληρούν αυτόν το όρο θα πρέπει να αναπροσαρμόζονται.

(49) Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν τη χρηστή διαχείριση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει επαρκή μέτρα και να διενεργεί επαρκείς ελέγχους και τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για να εγγυηθούν τη σωστή λειτουργία του οικείου συστήματος διαχείρισης.

▼B

(50) Μια ενιαία διαχειριστική αρχή θα πρέπει να είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και την υλοποίηση κάθε προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης. Τα καθήκοντά της θα πρέπει να καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό. Η διαχειριστική αρχή θα πρέπει να μπορεί να μεταβιβάζει μέρος των αρμοδιοτήτων της, διατηρώντας ταυτόχρονα την ευθύνη για την αποδοτικότητα και την ορθότητα της διαχείρισης. Εάν ένα πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης περιλαμβάνει θεματικά υποπρογράμματα, η διαχειριστική αρχή θα πρέπει να είναι σε θέση να ορίσει άλλον φορέα για να αναλάβει τη διαχείριση και την εφαρμογή του εν λόγω υποπρογράμματος όσον αφορά τη χρηματοδότηση που προορίζεται για αυτό στο πρόγραμμα, διασφαλίζοντας παράλληλα τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των εν λόγω υποπρογραμμάτων. Όταν ένα κράτος μέλος θα πρέπει να διαχειριστεί περισσότερα του ενός προγράμματος, θα πρέπει να του δίδεται η δυνατότης να ιδρύει ένα Φορέα συντονισμού.

(51) Κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να υπόκειται σε τακτική παρακολούθηση προκειμένου να εξετάζεται η υλοποίηση του προγράμματος και η πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων του. Η επίδειξη και βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της επίπτωσης των πράξεων στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ εξαρτώνται επίσης από την κατάλληλη αξιολόγηση στο στάδιο της προετοιμασίας και υλοποίησης του προγράμματος και της ολοκλήρωσής του. Συνεπώς, θα πρέπει να συσταθεί ένα σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης από κοινού από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη με σκοπό την επίδειξη της προόδου και την εκτίμηση της επίπτωσης και της αποδοτικότητας της υλοποίησης της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης.

(52) Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι πληροφορίες μπορούν να συγκεντρώνονται σε επίπεδο Ένωσης, ένα σύνολο κοινών δεικτών θα πρέπει να αποτελεί μέρος του συστήματος αυτού. Οι κύριες πληροφορίες για την υλοποίηση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να καταγράφονται και να τηρούνται ηλεκτρονικά ως μέσο διευκόλυνσης της συγκέντρωσης δεδομένων. Συνεπώς, οι δικαιούχοι υποχρεούνται να παρέχουν τις ελάχιστες αναγκαίες πληροφορίες που χρειάζονται για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση.

(53) Η ευθύνη παρακολούθησης του προγράμματος θα πρέπει να κατανέμεται μεταξύ της Διαχειριστικής Αρχής και της Επιτροπής Παρακολούθησης που συστήνεται για τον σκοπό αυτό. Η Επιτροπή Παρακολούθησης έχει ως αποστολή της την παρακολούθηση της αποτελεσματικής υλοποίησης του προγράμματος. Για το σκοπό αυτόν, θα πρέπει να καθορισθούν οι αρμοδιότητές της.

(54) Η παρακολούθηση του προγράμματος θα πρέπει να περιλαμβάνει τη σύνταξη ετήσιας έκθεσης υλοποίησης, η οποία αποστέλλεται στην Επιτροπή.

(55) Κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης υπόκειται σε αξιολόγηση, προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητά του και να επιδειχθούν τα επιτεύγματά του.

▼B

(56) Τα άρθρα 107, 108 και 109 ΣΛΕΕ εφαρμόζονται στη στήριξη που αφορά τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού. Ωστόσο, θα πρέπει να προβλεφθεί ότι, δεδομένων των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του τομέα της γεωργίας, τα άρθρα αυτά δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται σε μέτρα αγροτικής ανάπτυξης που αφορούν πράξεις που εμπίπτουν στο άρθρο 42 ΣΛΕΕ, οι οποίες διεξάγονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού και σύμφωνα με αυτόν, καθώς και στις ενισχύσεις που καταβάλλονται από τα κράτη μέλη με σκοπό τη χορήγηση πρόσθετης εθνικής χρηματοδότησης στις πράξεις αγροτικής ανάπτυξης στις οποίες παρέχεται στήριξη από την Ένωση και οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 ΣΛΕΕ.

(57) Επιπλέον, με σκοπό τη διασφάλιση συνοχής με τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης που είναι επιλέξιμα για στήριξη από την Ένωση και προκειμένου να απλοποιηθούν οι διαδικασίες, οι ενισχύσεις που καταβάλλονται από τα κράτη μέλη, οι οποίες προορίζονται να παράσχουν πρόσθετη εθνική χρηματοδότηση σε πράξεις αγροτικής ανάπτυξης στις οποίες χορηγείται στήριξη από την Ένωση και οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 ΣΛΕΕ, θα πρέπει να περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης για αξιολόγηση και έγκριση, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού. Προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι η πρόσθετη εθνική χρηματοδότηση δεν τίθεται σε εφαρμογή αν δεν έχει εγκριθεί από την Επιτροπή, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν θα πρέπει να θέτει σε ισχύ την προτεινόμενη πρόσθετη χρηματοδότηση της αγροτικής ανάπτυξης, πριν αυτή εγκριθεί. Οι ενισχύσεις που καταβάλλονται από τα κράτη μέλη με σκοπό την παροχή πρόσθετης εθνικής χρηματοδότησης σε πράξεις αγροτικής ανάπτυξης στις οποίες η Ένωση παρέχει στήριξη και οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 ΣΛΕΕ θα πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ, εκτός εάν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής κανονισμού που εγκρίθηκε σύμφωνα με τον κανονισμό 994/98 του Συμβουλίου ([1]), και δεν θα μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή από τα κράτη μέλη πριν η διαδικασία καταλήξει σε τελική έγκριση από την Επιτροπή.

(58) Θα πρέπει να καθιερωθεί ηλεκτρονικό σύστημα πληροφοριών για την παροχή αποτελεσματικής και ασφαλούς ανταλλαγής δεδομένων κοινού ενδιαφέροντος, καθώς και για την καταγραφή, τη διαφύλαξη και τη διαχείριση βασικών πληροφοριών και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις δράσεις παρακολούθησης και αξιολόγησης.

(59) Θα πρέπει να εφαρμόζεται ([2]) η νομοθεσία της Ένωσης σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, ιδίως η οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([3]) και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

([1]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 994/98 του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 1998, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σε ορισμένες κατηγορίες οριζόντιων κρατικών ενισχύσεων (ΕΕ L 142 της 14.5.1998, σ. 1).

([2]) Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31).

([3]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1).

▼B

(60) Για τη συμπλήρωση ή την τροποποίηση ορισμένων μη ουσιωδών στοιχείων του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθεί στην Επιτροπή η κατ' εξουσιοδότηση έκδοση πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 ΣΛΕΕ. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διεξαγάγει η Επιτροπή, κατά τη διάρκεια των προπαρασκευαστικών εργασιών της, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων και σε επίπεδο εμπειρογνωμόνων. Η Επιτροπή, κατά την προετοιμασία και τη σύνταξη κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, θα πρέπει να διασφαλίζει την ταυτόχρονη, έγκαιρη και κατάλληλη διαβίβαση των συναφών εγγράφων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

(61) Η εν λόγω εξουσιοδότηση θα πρέπει να καλύπτει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ένα νομικό πρόσωπο θεωρείται νέος γεωργός και τον καθορισμό περιόδου χάριτος για την απόκτηση δεξιοτήτων, τη διάρκεια και το περιεχόμενο των προγραμμάτων ανταλλαγής γεωργικής και δασικής εκμετάλλευσης και αγροτικών και δασικών επισκέψεων. Θα πρέπει επίσης να καλύπτει τα συγκεκριμένα προγράμματα της Ένωσης που θα καλυφθούν από το άρθρο 17 παράγραφος 2 και τα χαρακτηριστικά των ομάδων παραγωγών και τις μορφές δράσης που μπορούν να λάβουν ενίσχυση σύμφωνα με την παράγραφο αυτή, καθώς και τον καθορισμό των όρων για την αποτροπή της στρέβλωσης του ανταγωνισμού, για την αποτροπή των διακρίσεων στα προϊόντα και για τον αποκλεισμό εμπορικών σημάτων από την ενίσχυση.

(62) Επιπλέον, η εξουσιοδότηση αυτή θα πρέπει να καλύπτει το ελάχιστο περιεχόμενο των επιχειρηματικών σχεδίων και τα κριτήρια που θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν τα κράτη μέλη για τον καθορισμό των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 4· τον καθορισμό των ελάχιστων περιβαλλοντικών απαιτήσεων για τη δάσωση και τη δημιουργία δασικών εκτάσεων· τους όρους που εφαρμόζονται στις δεσμεύσεις σχετικά με τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα, την εκτατικοποίηση της κτηνοτροφίας, την εκτροφή τοπικών φυλών ζώων που απειλούνται με εξαφάνιση από την κτηνοτροφία ή τη διατήρηση των φυτικών γενετικών πόρων που απειλούνται με γενετική διάβρωση, τον καθορισμό των επιλέξιμων δράσεων για τη διαφύλαξη και τη βιώσιμη χρήση και ανάπτυξη των γενετικών πόρων· Επίσης θα πρέπει να καλύπτει την μέθοδο υπολογισμού που θα πρέπει να χρησιμοποιείται για να αποφευχθεί η διπλή χρηματοδότηση των πρακτικών που προβλέπονται στο άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 για τα γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα, τα μέτρα για την βιολογική γεωργία, τα μέτρα στο πλαίσιο του προγράμματος Natura 2000 και τα μέτρα στο πλαίσιο της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα· τον καθορισμό των χώρων στους οποίους οι δεσμεύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων παρέχουν αναβαθμισμένα πρότυπα μεθόδων παραγωγής,· τον τύπο των εργασιών που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση στο πλαίσιο της διατήρησης και προώθησης των δασικών γενετικών πόρων, την εξειδίκευση των χαρακτηριστικών των πιλοτικών προγραμμάτων, των συμπλεγμάτων φορέων, των δικτύων, των βραχειών αλυσίδων εφοδιασμού και των τοπικών αγορών που δικαιούνται στήριξης στα πλαίσια του μέτρου συνεργασίας, καθώς και σε τους όρους για τη χορήγηση ενίσχυσης στους τύπους δράσεων που αναφέρονται στο πλαίσιο του μέτρου αυτού·

▼B

(63) Επιπρόσθετα, η εν λόγω εξουσιοδότηση θα πρέπει να καλύπτει την ελάχιστη και τη μέγιστη διάρκεια των εμπορικών δανείων στα ταμεία αλληλοβοήθειας στα πλαίσια του μέτρου διαχείρισης των κινδύνων του παρόντος κανονισμού,· τους όρους, υπό τους οποίους οι δαπάνες που αφορούν συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης ή μεταχειρισμένο εξοπλισμό μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες επενδυτικές δαπάνες, καθώς και τον καθορισμό των τύπων υποδομών ανανεώσιμης ενέργειας που είναι επιλέξιμες για επενδύσεις · τους εφαρμοστέους όρους για τη μετατροπή ή προσαρμογή των δεσμεύσεων στο πλαίσιο των μέτρων που αναφέρονται στα άρθρα 28, 29, 33 και 34, καθώς και τον καθορισμό άλλων καταστάσεων στις οποίες δεν απαιτείται επιστροφή της ενίσχυσης. Θα πρέπει επίσης να καλύπτει την αναθεώρηση των ανωτάτων ορίων του παραρτήματος Ι, τους όρους σύμφωνα με τους οποίους μπορεί η στήριξη που εγκρίνει η Επιτροπή κατά τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 να ενσωματωθεί στη στήριξη υπό το καθεστώς του παρόντος κανονισμού, περιλαμβανομένης της τεχνικής συνδρομής και των εκ των υστέρων αξιολογήσεων, διευκολύνοντας μια ομαλή μετάβαση από το σύστημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 στο σύστημα του παρόντος κανονισμού. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η συνθήκη προσχώρησης της Δημοκρατίας της Κροατίας, οι εν λόγω πράξεις θα πρέπει επίσης να καλύπτουν, για την Κροατία, τη μετάβαση από τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1085/2006 ([1]), όπου αυτό απαιτείται.

(64) Προκειμένου να εξασφαλισθούν ομοιόμορφοι όροι για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες σε σχέση με το περιεχόμενο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης και των εθνικών πλαισίων, την έγκριση των προγραμμάτων και των τροποποιήσεών τους, τις διαδικασίες και τα χρονοδιαγράμματα έγκρισης των προγραμμάτων, τις διαδικασίες και τα χρονοδιαγράμματα έγκρισης των τροποποιήσεων των προγραμμάτων και του εθνικού πλαισίου, συμπεριλαμβανόμενης της έναρξης ισχύος τους και της συχνότητας υποβολής,, τους κανόνες περί των μεθόδων πληρωμής των δαπανών των συμμετεχόντων για δράσεις μεταφοράς γνώσης και πληροφορίας, τους ειδικούς όρους για την υλοποίηση των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης, τη δομή και τη λειτουργία των δικτύων που ιδρύει ο παρών κανονισμός, τις απαιτήσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας, τη θέσπιση του συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης και τους κανόνες λειτουργίας του συστήματος πληροφοριών και τους κανόνες για την παρουσίαση των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης. Οι εξουσίες αυτές θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]).

(65) Ζητήθηκε η γνώμη του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, ο οποίος και γνωμοδότησε στις 14 Δεκεμβρίου 2011 ([3]).

(66) Επειδή η ομαλή εκτέλεση των προβλεπομένων μέτρων πρέπει να προετοιμασθεί επειγόντως, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να τεθεί σε ισχύ την ημέρα που θα δημοσιευθεί στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

([1]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1085/2006 του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2006, για τη θέσπιση μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (IPA) (ΕΕ L 170 της 29.6.2007, σ. 1).

([2]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

([3]) ΕΕ C 35 της 9.2.2012, σ. 1.

▼B

(67) Το νέο καθεστώς στήριξης που προβλέπεται από τον παρόντα κανονισμό αντικαθιστά το καθεστώς στήριξης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 ο οποίος και θα πρέπει επομένως να καταργηθεί,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΤΙΤΛΟΣ Ι

**ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ**

*ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι*

***Πεδίο εφαρμογής και ορισμοί***

*Άρθρο 1*

**Πεδίο εφαρμογής**

1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει τους γενικούς κανόνες που διέπουν τη στήριξη της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης («το ΕΓΤΑΑ»), το οποίο ιδρύθηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 ι τους στόχους στους οποίους πρέπει να συμβάλλει η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης και τις σχετικές προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη. Περιγράφει το στρατηγικό πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης·ορίζει τα μέτρα που θα ληφθούν για την εκτέλεση της πολιτικής αυτής. Επιπροσθέτως, θεσπίζει κανόνες για τον προγραμματισμό, τη δικτύωση, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση με βάση τον καταμερισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ κρατών μελών και Επιτροπής και θεσπίζει κανόνες για τον συντονισμό του ΕΓΤΑΑ με άλλα εργαλεία της Ένωσης.

2. Ο παρών κανονισμός συμπληρώνει τις διατάξεις του δευτέρου μέρους του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1].

*Άρθρο 2*

**Ορισμοί**

1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ορισμοί του «προγράμματος», της «πράξης», του «δικαιούχου», της «τοπικής στρατηγικής ανάπτυξης υπό την καθοδήγηση των τοπικών κοινοτήτων», «της δημόσιας δαπάνης», των «ΜΜΕ», της «περατωθείσας πράξης», των «λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών», των «περιφερειών μετάβασης» και των «χρηματοδοτικών μέσων», οι οποίοι περιλαμβάνονται στο άρθρο 2 και των «λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών» και των «περιφερειών μετάβασης» οι οποίοι περιλαμβάνονται στα σημεία α) και β) του άρθρου 90 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303 /2013

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (Βλέπε σελίδα 549 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας).

▼B

Επιπλέον, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) ως «προγραμματισμός» νοείται η διαδικασία οργάνωσης, λήψης αποφάσεων και κατανομής χρηματοδοτικών πόρων σε διάφορα στάδια, με τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων, η οποία αποσκοπεί στην υλοποίηση, σε πολυετή βάση, της κοινής δράσης της Ένωσης και των κρατών μελών για την επίτευξη των προτεραιοτήτων της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη.

β) ως «περιφέρεια» νοείται εδαφική μονάδα που αντιστοιχεί στο επίπεδο 1 ή 2 της Ονοματολογίας Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων (επίπεδο 1 και 2 της ΟΕΣΜ) κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 ([1]) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου·

γ) ως «μέτρο» νοείται δέσμη πράξεων που συμβάλλουν σε μια ή περισσότερες προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη·

δ) ως «ποσοστό στήριξης» νοείται το ποσοστό της δημόσιας συνεισφοράς σε μια πράξη·

ε) ως «κόστος συναλλαγής» νοούνται οι πρόσθετες δαπάνες που συνδέονται με την εκπλήρωση δέσμευσης, αλλά δεν καταλογίζονται άμεσα στην υλοποίησή της ή δεν περιλαμβάνονται στις δαπάνες ή το διαφυγόν εισόδημα που επιστρέφονται απευθείας. Το κόστος αυτό μπορεί να υπολογίζεται βάσει των συνήθων δαπανών·

στ) ως «γεωργική έκταση» νοείται οποιαδήποτε έκταση αρόσιμης γης, μόνιμων λειμώνων και μόνιμων βοσκοτόπων ή μόνιμων καλλιεργειών όπως ορίζονται στο άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013·

ζ) ως «οικονομική απώλεια» νοείται κάθε πρόσθετη δαπάνη την οποία πραγματοποιεί ο γεωργός λόγω των έκτακτων μέτρων που λαμβάνει για τη μείωση της προσφοράς στην οικεία αγορά ή σημαντικής απώλειας παραγωγής·

η) ως «δυσμενή κλιματικά φαινόμενα» νοούνται καιρικές συνθήκες, όπως παγετός, καταιγίδες και χαλάζι, πάγος, έντονη βροχόπτωση ή σοβαρή ξηρασία, που μπορούν να εξομοιωθούν με φυσική καταστροφή·

θ) ως «ασθένειες ζώων» νοούνται οι ασθένειες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο ασθενειών των ζώων τον οποίον καταρτίζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός για την Υγεία των Ζώων ή στο παράρτημα της απόφασης 2009/470/ΕΚ ([2]) του Συμβουλίου·

ι) ως «περιβαλλοντικό συμβάν» νοείται συγκεκριμένη περίπτωση ρύπανσης, μόλυνσης ή υποβάθμισης της ποιότητας του περιβάλλοντος που σχετίζεται με συγκεκριμένο γεγονός και με περιορισμένη γεωγραφική έκταση. Δεν καλύπτονται οι γενικοί περιβαλλοντικοί κίνδυνοι που δεν συνδέονται με συγκεκριμένο γεγονός, όπως η κλιματική αλλαγή ή ατμοσφαιρική ρύπανση·

ια) ως «φυσική καταστροφή» νοείται φυσικό γεγονός βιοτικής ή αβιοτικής φύσεως που οδηγεί σε σημαντικές διαταραχές των συστημάτων γεωργικής παραγωγής ή των δασικών δομών, προκαλώντας εν τέλει σημαντικές οικονομικές ζημιές στους τομείς της γεωργίας ή των δασών·

([1]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών μονάδων στατιστικής (NUTS).(ΕΕ L 154 της 21.6.2003, σ. 1).

([2]) Απόφαση 2009/470/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 2009, σχετικά με ορισμένες δαπάνες στον κτηνιατρικό τομέα (ΕΕ L 155 της 18.6.2009, σ. 30).

▼B

ιβ) ως «καταστροφικό συμβάν» νοείται απρόβλεπτο συμβάν βιοτικής ή αβιοτικής φύσεως, οφειλόμενο σε ανθρώπινη δραστηριότητα, το οποίο οδηγεί σε σημαντικές διαταραχές των συστημάτων γεωργικής παραγωγής ή των δασικών δομών, προκαλώντας εν τέλει σημαντικές οικονομικές ζημιές στους τομείς της γεωργίας ή των δασών·

ιγ) ως «βραχεία αλυσίδα εφοδιασμού» νοείται μια αλυσίδα εφοδιασμού που περιλαμβάνει περιορισμένο αριθμό οικονομικών φορέων που έχουν αναλάβει δέσμευση για συνεργασία, τοπική οικονομική ανάπτυξη και στενές γεωγραφικές και κοινωνικές σχέσεις μεταξύ παραγωγών, επεξεργαστών και καταναλωτών·]

ιδ) ως «νέος γεωργός» νοείται πρόσωπο ηλικίας 40 ετών ή νεότερο κατά τη στιγμή της υποβολής της αίτησης, το οποίο διαθέτει επαρκή επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες και εγκαθίσταται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνος της εκμετάλλευσης αυτής·

ιε) ως «θεματικοί στόχοι» νοούνται οι θεματικοί στόχοι του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013·

ιστ) ως «Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο» («ΚΣΠ») νοείται το Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο που αναφέρεται στο άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013·

ιζ) ως «σύμπλεγμα φορέων» (cluster) νοείται ομάδα ανεξάρτητων επιχειρήσεων — νεοσύστατες, μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και συμβουλευτικοί φορείς και/ή ερευνητικοί οργανισμοί — που έχουν στόχο να τονώσουν την οικονομική/καινοτόμο δραστηριότητα, προωθώντας εντατικές αλληλεπιδράσεις, από κοινού χρήση εγκαταστάσεων και ανταλλαγή γνώσεων και τεχνογνωσίας και συμβάλλοντας αποτελεσματικά στη μεταφορά γνώσεων, τη δικτύωση και τη διάδοση πληροφοριών μεταξύ των επιχειρήσεων στο σύμπλεγμα φορέων·

ιη) ως «δάσος» νοείται περιοχή εκτεινόμενη σε έκταση μεγαλύτερη του 0,5 εκταρίου με δένδρα υψηλότερα των 5 μέτρων και συγκόμωση μεγαλύτερη του 10 %, ή δένδρα που μπορούν να φθάσουν τα όρια αυτά επί τόπου· δεν περιλαμβάνει γη προοριζόμενη κατά κύριο λόγο για χρήσεις γεωργικής ή αστικής γης, με την επιφύλαξη της παραγράφου 2.

2. Τα κράτη μέλη ή οι περιοχές μπορούν να εφαρμόσουν ορισμό του δάσους διάφορο αυτού του σημείου ιη) της παραγράφου 1 που βασίζεται στην ισχύουσα εθνική τους νομοθεσία ή στο εθνικό τους σύστημα απογραφής. Τα κράτη μέλη ή οι περιφέρειες μπορούν να γνωστοποιούν τον εν λόγω ορισμό στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης

3. Για μια συνεπή μεταχείριση των δικαιούχων και για να ληφθεί υπόψη η ανάγκη για περίοδο προσαρμογής, όσον αφορά τον ορισμό του νέου γεωργού που προβλέπεται στην παράγραφο 1 στοιχείο ιδ), η Επιτροπή πρέπει να εξουσιοδοτηθεί να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 83, σχετικά με τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ένα νομικό πρόσωπο μπορεί να θεωρηθεί ως «νέος γεωργός», και να καθορίζει την περίοδο χάριτος για την απόκτηση επαγγελματικών προσόντων.

▼B

*ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ*

***Αποστολή, στόχοι και προτεραιότητες***

*Άρθρο 3*

**Αποστολή**

Το ΕΓΤΑΑ συμβάλλει στη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» προωθώντας την αειφόρο αγροτική ανάπτυξη σε ολόκληρη την Ένωση κατά τρόπο συμπληρωματικό ως προς τα άλλα εργαλεία της ΚΓΠ, της πολιτικής συνοχής και της κοινής αλιευτικής πολιτικής. Συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός εδαφικά και περιβαλλοντικά πιο ισορροπημένου, φιλικού στο περιβάλλον, ανθεκτικού στην αλλαγή του κλίματος, ανταγωνιστικού και καινοτόμου γεωργικού τομέα στην Ένωση και στην ανάπτυξη αγροτικών περιοχών.

*Άρθρο 4*

**Στόχοι**

Στο γενικό πλαίσιο της ΚΓΠ, η στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων στον τομέα των τροφίμων και σε άλλους τομείς εκτός των τροφίμων, και στον τομέα της δασοπονίας, θα συμβάλει στην επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

α) ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας·

β) διασφάλιση αφενός της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων και αφετέρου της δράσης για το κλίμα·

γ) επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης των αγροτικών οικονομιών και κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας και της διατήρησης θέσεων απασχόλησης.

*Άρθρο 5*

**Προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη**

Η επίτευξη των στόχων της αγροτικής ανάπτυξης, οι οποίοι συμβάλλουν στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, επιδιώκεται μέσω των ακόλουθων έξι προτεραιοτήτων της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη, οι οποίες εκφράζουν τους σχετικούς θεματικούς στόχους του ΚΣΠ:

1) προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές με έμφαση στους ακόλουθους τομείς:

   α) προώθηση της καινοτομίας, της συνεργασίας και της ανάπτυξης της βάσης γνώσεων στις αγροτικές περιοχές·

   β) ενίσχυση των δεσμών μεταξύ γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων και της δασοπονίας και της έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της βελτιωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και αποδοτικότητας·

   γ) προώθηση της διά βίου μάθησης και της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς της γεωργίας και της δασοπονίας·

▼B

2) ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας σε όλες τις περιφέρειες και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών, με εστίαση στους ακόλουθους τομείς:

   α) βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ιδίως προκειμένου να αυξηθεί η συμμετοχή και ο προσανατολισμός στην αγορά και η διαφοροποίηση της γεωργίας·

   β) διευκόλυνση της εισόδου εξειδικευμένων γεωργών στο γεωργικό τομέα και ειδικότερα ανανέωση των γενεών·

3) προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία, με έμφαση στους ακόλουθους τομείς:

   α) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών με την καλύτερη ένταξή τους στη γεωργική αλυσίδα τροφίμων μέσω συστημάτων ποιότητας, προσθέτοντας αξία στα γεωργικά προϊόντα, με προώθηση σε τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις·

   β) στήριξη της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργική εκμετάλλευση.

4) αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοπονία, με έμφαση στους ακόλουθους τομείς:

   α) αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών Natura 2000, και εντός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα,,της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων·

   β) βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων·

   γ) πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους

5) προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοπονίας, με έμφαση στους ακόλουθους τομείς:

   α) αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ύδατος από τη γεωργία·

   β) αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ενέργειας στη γεωργία και τη μεταποίηση τροφίμων·

   γ) διευκόλυνση του εφοδιασμού και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υποπροϊόντων, αποβλήτων, υπολειμμάτων και λοιπών πρώτων υλών εκτός των τροφίμων για τους σκοπούς της βιοοικονομίας·

   δ) μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία,

   ε) προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία·

▼B

6) προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές, με έμφαση στους ακόλουθους τομείς:

α) διευκόλυνση της διαφοροποίησης, της δημιουργίας και της ανάπτυξης μικρών επιχειρήσεων και της δημιουργίας θέσεων εργασίας·

β) προώθηση της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές·

γ) ενίσχυση της προσβασιμότητας, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) στις αγροτικές περιοχές.

Όλες αυτές οι προτεραιότητες συμβάλλουν στην επίτευξη των εγκάρσιων στόχων για την καινοτομία, το περιβάλλον και το μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και την προσαρμογή σε αυτήν. Τα προγράμματα μπορούν να λαμβάνουν υπόψη λιγότερες από έξι προτεραιότητες, αν αυτό δικαιολογείται με βάση την ανάλυση της κατάστασης όσον αφορά τα πλεονεκτήματα, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές («ΠΑΕΑ») και την εκ των προτέρων αξιολόγηση. Κάθε πρόγραμμα λαμβάνει υπόψη τουλάχιστον τέσσερις προτεραιότητες. Όταν κράτος μέλος υποβάλει εθνικό πρόγραμμα και δέσμη περιφερειακών προγραμμάτων, το εθνικό πρόγραμμα μπορεί να λαμβάνει υπόψη του λιγότερες από τέσσερις προτεραιότητες.

Στα προγράμματα μπορούν να περιλαμβάνονται και άλλοι τομείς επικέντρωσης, προκειμένου να επιδιωχθεί μια από τις προτεραιότητες, εφόσον αυτοί είναι δικαιολογημένοι και μετρήσιμοι.

## ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ

## ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

### *ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι*

### *Περιεχόμενο του προγραμματισμού*

#### *Άρθρο 6*

#### Προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης

1. Το ΕΓΤΑΑ ενεργεί στα κράτη μέλη μέσω προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Τα εν λόγω προγράμματα υλοποιούν μια στρατηγική ώστε να επιτευχθούν οι προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη, μέσω δέσμης μέτρων οριζομένων στον τίτλο ΙΙΙ. Για την επίτευξη των στόχων αγροτικής ανάπτυξης δυνάμει των ενωσιακών προτεραιοτήτων, επιδιώκεται η λήψη ενίσχυσης από το ΕΓΤΑΑ.

2. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να υποβάλει είτε ενιαίο πρόγραμμα για ολόκληρη την επικράτειά του είτε δέσμη περιφερειακών προγραμμάτων. Εναλλακτικώς, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, μπορεί να υποβάλει εθνικό πρόγραμμα και δέσμη περιφερειακών προγραμμάτων. Εάν ένα κράτος μέλος υποβάλει εθνικό πρόγραμμα και δέσμη περιφερειακών προγραμμάτων, τα μέτρα και/ή τα είδη πράξεων θα προγραμματίζονται είτε σε εθνικό επίπεδο είτε σε περιφερειακό επίπεδο και θα εξασφαλίζεται η συνοχή μεταξύ των στρατηγικών των εθνικών και των περιφερειακών προγραμμάτων.

▼B

3. Τα κράτη μέλη με περιφερειακά προγράμματα μπορούν επίσης κατά το άρθρο 10 παρ. 2 να υποβάλουν, προς έγκριση, εθνικό πλαίσιο που θα περιλαμβάνει κοινά στοιχεία των εν λόγω προγραμμάτων, χωρίς ξεχωριστή πίστωση στον προϋπολογισμό.

Τα εθνικά πλαίσια των κρατών μελών με περιφερειακά προγράμματα μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν πίνακα στον οποίο να συνοψίζονται, ανά περιοχή και έτος, η συνολική συμβολή ΕΓΤΑΑ προς το οικείο κράτος μέλος για όλη την περίοδο προγραμματισμού.

*Άρθρο 7*

**Θεματικά υποπρογράμματα**

1. Με στόχο τη συμβολή στην επίτευξη των προτεραιοτήτων της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη, τα κράτη μέλη μπορούν να συμπεριλάβουν στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης θεματικά υποπρογράμματα τα οποία αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες ανάγκες. Τα εν λόγω θεματικά υποπρογράμματα μπορεί, μεταξύ άλλων, να αφορούν:

α) νέους γεωργούς·

β) τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 19 παράγραφος 2·

γ) τις ορεινές περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 32 παράγραφος 2·

δ) τις βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού·

ε) τις γυναίκες στις αγροτικές περιοχές·

στ) τον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και την προσαρμογή σε αυτήν καθώς και τη βιοποικιλότητα.

Στο παράρτημα IV περιλαμβάνεται ενδεικτικός κατάλογος των μέτρων και των ειδών πράξεων με ιδιαίτερη σχέση σε κάθε θεματικό υποπρόγραμμα.

2. Τα θεματικά υποπρογράμματα μπορούν επίσης να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένες ανάγκες σχετικά με την αναδιάρθρωση γεωργικών τομέων με ισχυρή επίδραση στην ανάπτυξη μιας συγκεκριμένης αγροτικής περιοχής.

3. Τα ποσοστά στήριξης που προβλέπονται στο παράρτημα II μπορούν να αυξηθούν κατά 10 ακόμα ποσοστιαίες μονάδες για τις πράξεις που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο των θεματικών υποπρογραμμάτων που αφορούν τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις και τις βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, το μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και την προσαρμογή σε αυτή και τη βιοποικιλότητα. Στην περίπτωση των νέων γεωργών και των ορεινών περιοχών, τα ανώτατα ποσοστά στήριξης μπορούν να αυξηθούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παράρτημα II. Ωστόσο, το μέγιστο συνδυασμένο ποσοστό στήριξης δεν πρέπει να υπερβαίνει το 90 %.

*Άρθρο 8*

**Περιεχόμενο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης**

1. Επιπλέον των στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης περιλαμβάνει:

α) την εκ των προτέρων αξιολόγηση που αναφέρεται στο άρθρο 55 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013·

▼B

β) μια ανάλυση SWOT της κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκών που πρέπει να αντιμετωπιστούν στη γεωγραφική περιοχή που καλύπτεται από το πρόγραμμα.

Η ανάλυση πρέπει να διαρθρώνεται γύρω από τις προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη. Οι ειδικές ανάγκες όσον αφορά το περιβάλλον, τον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και την προσαρμογή σε αυτήν, καθώς και την καινοτομία, εκτιμώνται με βάση τις προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη, με σκοπό τον προσδιορισμό των σχετικών απαντήσεων στους τρεις αυτούς τομείς σε επίπεδο εκάστης προτεραιότητας·

γ) περιγραφή της στρατηγικής η οποία αποδεικνύει ότι:

i) καθορίζονται κατάλληλοι στόχοι για κάθε περιοχή εστίασης των προτεραιοτήτων της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη οι οποίες περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα, βάσει των κοινών δεικτών που αναφέρονται στο άρθρο 69 και, εφόσον απαιτείται, ειδικών δεικτών ανά πρόγραμμα·

ii) επιλέγονται σχετικοί συνδυασμοί μέτρων για κάθε τομέα εστίασης των προτεραιοτήτων της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη οι οποίες περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα, με βάση σωστή λογική παρέμβασης η οποία υποστηρίζεται από την εκ των προτέρων αξιολόγηση που αναφέρεται στο στοιχείο α) και την ανάλυση που αναφέρεται στο στοιχείο β)·

iii) η κατανομή των δημοσιονομικών πόρων στα μέτρα του προγράμματος είναι αιτιολογημένη και κατάλληλη για την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν·

iv) οι ειδικές ανάγκες που συνδέονται με τις ειδικές συνθήκες σε περιφερειακό ή υποπεριφερειακό επίπεδο λαμβάνονται υπόψη και αντιμετωπίζονται συγκεκριμένα με κατάλληλα σχεδιασμένους συνδυασμούς μέτρων ή θεματικών υποπρογραμμάτων·

v) έχει ενσωματωθεί στο πρόγραμμα η κατάλληλη προσέγγιση όσον αφορά την καινοτομία, ώστε να επιτευχθούν οι προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων των ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας, όσον αφορά το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών αναγκών των περιοχών Natura 2000, και όσον αφορά τον μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και την προσαρμογή σε αυτήν·

vi) έχουν ληφθεί μέτρα για να διασφαλισθεί η διαθεσιμότητα επαρκούς συμβουλευτικής ικανότητας σχετικά με τις κανονιστικές απαιτήσεις και τις δράσεις που αφορούν την καινοτομία·

δ) για κάθε εκ των προτέρων καθορισμένο όρο, ο οποίος έχει τεθεί σύμφωνα με το άρθρο 19 και το μέρος ΙΙ του παραρτήματος XI του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 για τους γενικούς εκ των προτέρων καθορισμένους όρους, και σύμφωνα με το παράρτημα V του παρόντος κανονισμού, αξιολόγηση σχετικά με τους εκ των προτέρων καθορισμένους όρους που ισχύουν για το πρόγραμμα και σχετικά με το ποιοι εξ αυτών πληρούνται κατά την ημερομηνία υποβολής της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και του προγράμματος. Όταν δεν πληρούνται οι ισχύοντες εκ των προτέρων καθορισμένοι όροι, το πρόγραμμα περιλαμβάνει περιγραφή των δράσεων που πρέπει να αναληφθούν, των υπεύθυνων οργάνων και του χρονοδιαγράμματος για την υλοποίησή των δράσεων, σύμφωνα με την περίληψη που συνυποβάλλεται με την εταιρική συμφωνία·

ε) περιγραφή του πλαισίου επιδόσεων που έχει καθορισθεί για τους σκοπούς του άρθρου 21 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303 /2013·

στ) περιγραφή καθενός από τα επιλεγέντα μέτρα·

▼B

ζ) το σχέδιο αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 56 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013. Τα κράτη μέλη παρέχουν επαρκείς πόρους για την αντιμετώπιση των διαπιστωμένων αναγκών και τη διασφάλιση της σωστής παρακολούθησης και αξιολόγησης·

η) χρηματοδοτικό σχέδιο που περιλαμβάνει:

i) πίνακα στον οποίο αναγράφεται, σύμφωνα με το άρθρο 58 παράγραφος 4, η συνολική συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ που προγραμματίζεται για κάθε έτος. Όπου μπορεί να εφαρμοστεί, στον εν λόγω πίνακα αναγράφονται χωριστά, εντός της συνολικής συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ, οι πιστώσεις που προβλέπονται για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες και τα κονδύλια που μεταφέρονται στο ΕΓΤΑΑ κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 Η προγραμματισμένη ετήσια συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ είναι σύμφωνη με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο·

ii) έναν πίνακα στον οποίο αναγράφεται, για κάθε μέτρο, για κάθε τύπο πράξης με συγκεκριμένο ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ και για τεχνική βοήθεια, η συνολική προγραμματισμένη συνεισφορά της Ένωσης και το ισχύον ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ. Όπου μπορεί να εφαρμοστεί, ο εν λόγω πίνακας αναφέρει χωριστά το ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες και για άλλες περιφέρειες·

θ) σχέδιο δεικτών, κατανεμημένο σε τομείς επικέντρωσης, το οποίο περιλαμβάνει τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο i), και τα προγραμματισμένα αποτελέσματα και τις προγραμματισμένες δαπάνες για κάθε αγροτικό μέτρο ανάπτυξης που επιλέγεται σε σχέση με τον αντίστοιχο τομέα επικέντρωσης·

ι) όπου κρίνεται σκόπιμο, έναν πίνακα με την πρόσθετη εθνική χρηματοδότηση ανά μέτρο, σύμφωνα με το άρθρο 82·

ια) όπου ισχύει, τον κατάλογο των καθεστώτων ενίσχυσης που εμπίπτουν στο άρθρο 81 παράγραφος 1 που πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση των προγραμμάτων·

ιβ) πληροφορίες για τη συμπληρωματικότητα με μέτρα που χρηματοδοτούνται από άλλα εργαλεία της κοινής γεωργικής πολιτικής, και από τα Ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία («ΕΔΕΤ»)·

ιγ) ρυθμίσεις εφαρμογής του προγράμματος που περιλαμβάνουν:

i) τον προσδιορισμό, από το κράτος μέλος, όλων των αρχών που αναφέρονται στο άρθρο 65 παράγραφος 2 και, ενημερωτικά, συνοπτική περιγραφή της δομής διαχείρισης και ελέγχου·

ii) την περιγραφή των διαδικασιών παρακολούθησης και αξιολόγησης, καθώς και τη σύνθεση της Επιτροπής Παρακολούθησης·

iii) τις διατάξεις που εξασφαλίζουν τη δημοσιότητα του προγράμματος, μεταξύ άλλων και μέσω του εθνικού αγροτικού δικτύου του άρθρου 54·

iv) περιγραφή της προσέγγισης για τον καθορισμό αρχών όσον αφορά τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής για ενέργειες και στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης, η οποία λαμβάνει υπόψη τους σχετικούς στόχους· στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι δίδεται προτεραιότητα στις ΜΜΕ που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία.

▼B

v) σε σχέση με την τοπική ανάπτυξη, εφόσον απαιτείται, περιγραφή των μηχανισμών για την εξασφάλιση της συνοχής μεταξύ δραστηριοτήτων που προβλέπονται στο πλαίσιο των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης, το μέτρο «Συνεργασία» που αναφέρεται στο άρθρο 35, το μέτρο «Κύριες υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών στις αγροτικές περιοχές» του άρθρου 20, συμπεριλαμβανομένων των διασυνδέσεων αστικών-αγροτικών περιοχών·

ιδ) τις αναληφθείσες δράσεις για συμμετοχή των εταίρων που αναφέρονται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και σύνοψη των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης με τους εταίρους·

ιε) όπου κρίνεται σκόπιμο, τη δομή του Εθνικού αγροτικού δικτύου που αναφέρεται στο άρθρο 54 παράγραφος 3, και τις διατάξεις για τη διαχείρισή του, που θα αποτελέσουν τη βάση για τα ετήσια σχέδια δράσης του.

2. Σε περίπτωση που σε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης περιλαμβάνονται θεματικά υποπρογράμματα, κάθε υποπρόγραμμα περιλαμβάνει:

α) ειδική ανάλυση της κατάστασης με βάση τη μεθοδολογία ΠΑΕΑ και προσδιορισμό των αναγκών που πρέπει να αντιμετωπισθούν από το υποπρόγραμμα·

β) ειδικούς στόχους σε επίπεδο υποπρογράμματος και επιλογή μέτρων, με βάση έναν διεξοδικό ορισμό της λογικής παρέμβασης του υποπρογράμματος, συμπεριλαμβανομένης της εκτίμησης της αναμενόμενης συνεισφοράς των μέτρων που επελέγησαν για την επίτευξη των στόχων·

γ) ξεχωριστό ειδικό σχέδιο δεικτών, με προγραμματισμένες εκροές και προγραμματισμένες δαπάνες για κάθε μέτρο αγροτικής ανάπτυξης που επιλέγεται σε σχέση με αντίστοιχο τομέα επικέντρωσης.

3. Η Επιτροπή, με εκτελεστικές πράξεις, θεσπίζει κανόνες για την παρουσίαση των στοιχείων που περιγράφονται στις παραγράφους 1 και 2 στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης και για το περιεχόμενο των εθνικών πλαισίων του άρθρου 6 παράγραφος 3. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 84.

*ΚΕΦΑΛΑΙΟ II*

***Προετοιμασία, έγκριση και τροποποίηση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης***

*Άρθρο 9*

**Εκ των προτέρων αιρεσιμότητες**

Πέραν των γενικών εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων, που αναφέρονται στο Τμήμα ΙΙ του παραρτήματος XI του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 οι εκ των προτέρων αιρεσιμότητες που αναφέρονται στο παράρτημα V του παρόντος κανονισμού ισχύουν για τον προγραμματισμό του ΕΓΤΑΑ, εφόσον είναι σχετικές και εφαρμόσιμες στους ειδικούς στόχους που επιδιώκονται στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων του προγράμματος.

▼B

*Άρθρο 10*

**Έγκριση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης**

1. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή πρόταση για κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, η οποία περιέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 8.

2. Κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης εγκρίνεται από την Επιτροπή με εκτελεστική πράξη.

*Άρθρο 11*

**Τροποποίηση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης**

Οι αιτήσεις των κρατών μελών για τροποποιήσεις των προγραμμάτων εγκρίνονται με τις ακόλουθες διαδικασίες:

α) η Επιτροπή, με εκτελεστικές πράξεις, αποφασίζει για τις αιτήσεις τροποποίησης των προγραμμάτων που αφορούν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:

   i) αλλαγή της στρατηγικής του προγράμματος μέσω αλλαγής άνω του 50 %, του ποσοτικού στόχου που συνδέεται με περιοχή εστίασης

   ii) αλλαγή του ποσοστού συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ σε ένα ή περισσότερα μέτρα·

   iii) αλλαγή της συνολικής συνεισφοράς της Ένωσης ή της ετήσιας κατανομής της σε επίπεδο προγράμματος·

β) Η Επιτροπή, με εκτελεστικές πράξεις, εγκρίνει τις αιτήσεις τροποποίησης του προγράμματος σε όλες τις άλλες περιπτώσεις. Οι λεπτομέρειες αυτές περιλαμβάνουν ιδίως:

   i) την εισαγωγή ή απόσυρση μέτρων ή ειδών δράσεων·

   ii) αλλαγές στην περιγραφή μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών των όρων επιλεξιμότητας·

   iii) τη μεταφορά κονδυλίων μεταξύ μέτρων που υλοποιούνται υπό διαφορετικά ποσοστά συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ·

   Ωστόσο, στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο στοιχείο β) σημεία i) έως iii), όταν η μεταφορά πόρων αφορά κάτω του 20 % του κονδυλίου που χορηγείται σε ένα μέτρο και κάτω του 5 % της συνολικής συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ στο πρόγραμμα, η έγκριση τεκμαίρεται δοθείσα εάν η Επιτροπή δεν έχει λάβει απόφαση για το αίτημα μετά την πάροδο 42 εργάσιμων ημερών από την παραλαβή του. Η εν λόγω προθεσμία δεν περιλαμβάνει την περίοδο που αρχίζει την ημέρα μετά την ημερομηνία κατά την οποία η Επιτροπή υπέβαλε τις παρατηρήσεις της στο κράτος μέλος και τελειώνει την ημέρα που το κράτος μέλος απάντησε στις παρατηρήσεις.

γ) Η έγκριση της Επιτροπής δεν απαιτείται για καθαρώς τυπικές διορθώσεις που δεν θίγουν την υλοποίηση της πολιτικής και των μέτρων. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για τις διορθώσεις αυτές.

▼B

*Άρθρο 12*

**Κανόνες για τις διαδικασίες και τα χρονοδιαγράμματα**

Η Επιτροπή, με εκτελεστικές πράξεις, θεσπίζει κανόνες για τις διαδικασίες και τα χρονοδιαγράμματα που αφορούν:

α) την έγκριση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης και των εθνικών πλαισίων·

β) την υποβολή και έγκριση προτάσεων για τροποποιήσεις των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης και προτάσεων τροποποίησης των εθνικών πλαισίων, συμπεριλαμβανομένης της έναρξης ισχύος τους και της συχνότητας υποβολής κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού.

Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 84.

ΤΙΤΛΟΣ III

**ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

*ΚΕΦΑΛΑΙΟ I*

***Μέτρα***

*Άρθρο 13*

**Μέτρα**

Κάθε μέτρο αγροτικής ανάπτυξης προγραμματίζεται ώστε να συμβάλλει ειδικά στην επίτευξη ενός ή περισσοτέρων προτεραιοτήτων της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη. Ενδεικτικός κατάλογος των μέτρων με ιδιαίτερη σχέση με τις προτεραιότητες της Ένωσης παρατίθεται στο παράρτημα VI.

*Άρθρο 14*

**Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης**

1. Η στήριξη βάσει του εν λόγω μέτρου καλύπτει την επαγγελματική κατάρτιση και τις δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων, τις δράσεις επίδειξης και τις δράσεις ενημέρωσης. Η επαγγελματική κατάρτιση και οι δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων μπορούν να περιλαμβάνουν επιμορφωτικά μαθήματα, εργαστήρια και ατομική καθοδήγηση.

Η στήριξη μπορεί επίσης να καλύπτει βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές για διαχείριση γεωργικών και δασικών εκμεταλλεύσεων και δασών, καθώς και επισκέψεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και δάση.

2. Η στήριξη βάσει του εν λόγω μέτρου πρέπει να αποβαίνει προς όφελος των προσώπων που απασχολούνται στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοπονίας, των διαχειριστών γης και άλλων οικονομικών φορέων που είναι ΜΜΕ, οι οποίες δραστηριοποιούνται στις αγροτικές περιοχές.

Ο πάροχος κατάρτισης ή άλλης δράσης μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης είναι ο δικαιούχος της ενίσχυσης.

▼B

3. Η στήριξη βάσει του παρόντος μέτρου δεν περιλαμβάνει μαθήματα ή κατάρτιση, τα οποία αποτελούν μέρος κανονικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων ή συστημάτων σε επίπεδο δευτεροβάθμιας ή ανώτερης εκπαίδευσης.

Οι φορείς παροχής υπηρεσιών μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης πρέπει να διαθέτουν τις κατάλληλες ικανότητες όσον αφορά τα προσόντα του προσωπικού και τακτική επιμόρφωση για την εκτέλεση του εν λόγω καθήκοντος.

4. Ως επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου θεωρούνται οι δαπάνες διοργάνωσης και εκτέλεσης δράσεων μεταφοράς γνώσεων ή ενημέρωσης. Στην περίπτωση των έργων επίδειξης, η στήριξη μπορεί επίσης να καλύπτει τις σχετικές επενδυτικές δαπάνες. Τα οδοιπορικά, οι δαπάνες διαμονής και οι ημερήσιες δαπάνες των συμμετεχόντων, καθώς και οι δαπάνες αντικατάστασης των γεωργών είναι επίσης επιλέξιμες. Όλες οι δαπάνες που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο πληρώνονται στον δικαιούχο.

5. Για να εξασφαλιστεί ότι τα προγράμματα ανταλλαγών και επισκέψεων σε γεωργικές και δασικές εκμεταλλεύσεις διακρίνονται σαφώς από παρόμοιες δράσεις στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων της Ένωσης, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 83 για τη διάρκεια και το περιεχόμενο των προγραμμάτων ανταλλαγής γεωργικής και δασικής εκμετάλλευσης και αγροτικών και δασικών επισκέψεων.

6. Η Επιτροπή θέτει με εκτελεστικές πράξεις τους κανόνες που αφορούν τους όρους πληρωμής των δαπανών των συμμετεχόντων, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης πιστοποιητικών ή άλλων όμοιων εντύπων.

Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 84.

*Άρθρο 15*

**Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση**

1. Η στήριξη στο πλαίσιο αυτού του μέτρου παρέχεται με σκοπό:

α) να βοηθήσει τους γεωργούς, τους νέους γεωργούς κατά τον ορισμό του παρόντος κανονισμού, τους δασοκαλλιεργητές, τους λοιπούς διαχειριστές γης και τις ΜΜΕ στις αγροτικές περιοχές να επωφεληθούν από τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών για τη βελτίωση των οικονομικών και περιβαλλοντικών επιδόσεων της εκμετάλλευσης, της επιχείρησης ή/και της επένδυσής τους αλλά και της φιλικότητας και ανθεκτικότητάς της ως προς το κλίμα·

β) να προωθήσει τη δημιουργία υπηρεσιών διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης, διευκόλυνσης στην εκμετάλλευση και παροχής συμβουλών στην εκμετάλλευση, καθώς και υπηρεσιών παροχής δασοκομικών συμβουλών, συμπεριλαμβανομένου του συμβουλευτικού συστήματος γεωργικής εκμετάλλευσης που αναφέρεται στα άρθρα 12 έως 14 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013·

γ) να προωθήσει την επιμόρφωση των συμβούλων.

2. Ο δικαιούχος της ενίσχυσης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 στοιχεία α) και γ) είναι ο πάροχος συμβουλών ή κατάρτισης. Η στήριξη δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο β) χορηγείται στην αρχή ή στον φορέα που επιλέγεται για τη δημιουργία υπηρεσιών διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης, διευκόλυνσης στην εκμετάλλευση, παροχής συμβουλών σε γεωργική εκμετάλλευση ή παροχής δασοκομικών συμβουλών.

▼B

3. Οι αρχές ή οι φορείς που επιλέγονται για την παροχή συμβουλών διαθέτουν τους κατάλληλους πόρους υπό μορφή τακτικά εκπαιδευόμενου και εξειδικευμένου προσωπικού και συμβουλευτική εμπειρία και επιδεικνύουν ανεξαρτησία και αξιοπιστία όσον αφορά τα πεδία στα οποία παρέχουν συμβουλές. Οι δικαιούχοι του μέτρου αυτού επιλέγονται μέσω προσκλήσεων υποβολής προσφορών. Η διαδικασία επιλογής διέπεται από το δίκαιο περί δημοσίων προμηθειών και είναι ανοικτή τόσο στους δημόσιους όσο και στους ιδιωτικούς φορείς. Είναι αντικειμενική και αποκλείει υποψηφίους όταν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων.

Κατά την παροχή συμβουλών, οι συμβουλευτικές υπηρεσίες τηρούν τις υποχρεώσεις περί απορρήτου που αναφέρονται στο άρθρο 13 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306./2013.

4. Η παροχή συμβουλών σε μεμονωμένους γεωργούς, νέους γεωργούς κατά τον ορισμό του παρόντος κανονισμού, και άλλους διαχειριστές γης συνδέεται με μία τουλάχιστον προτεραιότητα της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη και καλύπτει τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα στοιχεία:

α) υποχρεώσεις σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης που απορρέουν από καταστατικές απαιτήσεις διαχείρισης ή/και πρότυπα για ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες που προβλέπονται στο κεφάλαιο Ι του τίτλου VI του κανονισμού (ΕΕ) αριθ 1306/2013·

β) κατά περίπτωση, τις γεωργικές πρακτικές που είναι επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, όπως προβλέπονται στο κεφάλαιο 3 του τίτλου ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 και τη διατήρηση των γεωργικών περιοχών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013·

γ) τα μέτρα σε επίπεδο εκμετάλλευσης που προβλέπονται στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης με στόχο τον εκσυγχρονισμό των εκμεταλλεύσεων, την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας, την τομεακή ολοκλήρωση, την καινοτομία και τον προσανατολισμό στην αγορά καθώς και την προαγωγή της επιχειρηματικότητας·

δ) τις απαιτήσεις όπως έχουν καθοριστεί από τα κράτη μέλη, για την εφαρμογή του άρθρου 11 παράγραφος 3 της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα·

ε) τις απαιτήσεις όπως έχουν καθορισθεί από τα κράτη μέλη για την εφαρμογή του άρθρου 55 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009, ιδίως όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις γενικές αρχές της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας που αναφέρονται στο άρθρο 14 της οδηγίας 2009/128/ΕΚ ή

στ) κατά περίπτωση, τις προδιαγραφές εργασιακής ασφάλειας ή τις προδιαγραφές ασφάλειας που συνδέονται με τη γεωργική εκμετάλλευση·

ζ) εξειδικευμένες συμβουλές για γεωργούς που αναλαμβάνουν για πρώτη φορά δραστηριότητα.

Οι συμβουλές μπορεί επίσης να καλύπτουν άλλα θέματα και ιδίως τις πληροφορίες σχετικά με τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, τη βιοποικιλότητα και την προστασία των υδάτων όπως προβλέπεται στο Παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 ή θέματα, τα οποία συνδέονται με τις οικονομικές και περιβαλλοντικές επιδόσεις της γεωργικής εκμετάλλευσης μεταξύ άλλων με τις πτυχές της ανταγωνιστικότητας και συμβουλές για την ανάπτυξη μικρών αλυσίδων εφοδιασμού, τη βιολογική γεωργία και τις υγειονομικές πτυχές της ζωικής παραγωγής.

▼B

5. Η παροχή συμβουλών στους δασοκαλλιεργητές καλύπτει τουλάχιστον τις σχετικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ, 2009/147/ΕΚ και την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα. Μπορεί επίσης να καλύπτει θέματα που συνδέονται με τις οικονομικές και περιβαλλοντικές επιδόσεις της δασοκομικής εκμετάλλευσης.

6. Η παροχή συμβουλών στις ΜΜΕ μπορεί να καλύπτει θέματα που συνδέονται με τις οικονομικές και περιβαλλοντικές επιδόσεις της επιχείρησης.

7. Εάν έχει αιτιολογηθεί δεόντως και κρίνεται σκόπιμο, οι συμβουλές μπορούν εν μέρει να παρέχονται σε ομάδα, λαμβανομένης υπόψη της κατάστασης των επιμέρους χρηστών των συμβουλευτικών υπηρεσιών.

8. Η στήριξη δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχεία α) και γ) περιορίζεται στα ανώτατα ποσά που καθορίζονται στο παράρτημα ΙΙ. Η στήριξη δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο β) είναι φθίνουσα για μέγιστη περίοδο πέντε ετών από την έναρξή της.

*Άρθρο 16*

**Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων**

1. Η στήριξη στο πλαίσιο αυτού του μέτρου καλύπτει κάθε νέα συμμετοχή των γεωργών και των ομάδων γεωργών σε:

α) συστήματα ποιότητας που έχουν θεσπισθεί δυνάμει των ακόλουθων κανονισμών και διατάξεων:

   i) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1])·

   ii) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου ([2])·

   iii) τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 110/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([3])·

   iv) τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1601/91 ([4])·

   v) το Μέρος ΙΙ Τίτλος ΙΙ Κεφάλαιο Ι Τμήμα 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Συμβουλίου, σε ό,τι αφορά τον οίνο.

β) συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων, βάμβακος ή τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων πιστοποίησης γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που αναγνωρίζονται από τα κράτη μέλη ως συμμορφούμενα με τα ακόλουθα κριτήρια:

   i) τα ειδικά χαρακτηριστικά του τελικού προϊόντος στο πλαίσιο των εν λόγω συστημάτων προέρχεται από σαφείς υποχρεώσεις εγγύησης:

      — των ειδικών χαρακτηριστικών του προϊόντος,

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Νοεμβρίου 2012 για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (ΕΕ L 343 της 14.12.2012, σ. 1).

([2]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2007, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 (ΕΕ L 189 της 20.7.2007, σ. 1).

([3]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 110/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2008 σχετικά με τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση, την επισήμανση και την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων των αλκοολούχων ποτών και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1576/89 του Συμβουλίου (ΕΕ L 39 της 13.2.2008, σ. 16).

([4]) Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1601/91 του Συμβουλίου, της 10ης Ιουνίου 1991, για τη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με τον ορισμό, τον χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αρωματισμένων οίνων, των αρωματισμένων ποτών με βάση τον οίνο και των αρωματισμένων κοκτέιλ αμπελοοινικών προϊόντων (ΕΕ L 149 της 14.6.1991).

▼B

— των ειδικών μεθόδων γεωργίας ή παραγωγής, ή

— της ποιότητας του τελικού προϊόντος που είναι σαφώς ανώτερη από τα συνήθη εμπορικά πρότυπα όσον αφορά τη δημόσια υγεία, την υγεία των ζώων ή των φυτών, την καλή διαβίωση των ζώων ή την προστασία του περιβάλλοντος·

ii) το σύστημα είναι ανοικτό σε όλους τους παραγωγούς·

iii) το σύστημα συνεπάγεται υποχρεωτικές προδιαγραφές προϊόντων και η συμμόρφωση με τις εν λόγω προδιαγραφές ελέγχεται από τις δημόσιες αρχές ή από ανεξάρτητο φορέα επιθεώρησης·

iv) το σύστημα είναι διαφανές και εξασφαλίζει την πλήρη ιχνηλασιμότητα των προϊόντων· ή

γ) εθελοντικά συστήματα πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων τα οποία αναγνωρίζονται από τα κράτη μέλη ως συστήματα που τηρούν τις κατευθυντήριες γραμμές περί βέλτιστης πρακτικής της Ένωσης για τη λειτουργία των εθελοντικών συστημάτων πιστοποίησης για γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα.

2. Η στήριξη στα πλαίσια του μέτρου αυτού μπορεί επίσης να καλύψει δαπάνες που προκύπτουν από δραστηριότητες πληροφόρησης και προώθησης που πραγματοποιούνται από ομάδες παραγωγών στην εσωτερική αγορά, οι οποίες αφορούν προϊόντα καλυπτόμενα από σύστημα ποιότητας που λαμβάνει στήριξη σύμφωνα με την παράγραφο 1.

3. Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 παρέχεται ως ετήσιο ποσό υπό μορφή κινήτρου, του οποίου το ύψος καθορίζεται ανάλογα με το ύψος των πάγιων δαπανών που απορρέουν από τη συμμετοχή στα προγράμματα που λαμβάνουν στήριξη, για μέγιστη διάρκεια πέντε ετών.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, ως «πάγιες δαπάνες» νοούνται οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την εισαγωγή συστήματος ποιότητας που λαμβάνει στήριξη και η ετήσια εισφορά συμμετοχής στο εν λόγω σύστημα, συμπεριλαμβανομένων, όπου χρειάζεται, των δαπανών για τους ελέγχους που απαιτούνται με σκοπό την εξακρίβωση της συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές του συστήματος.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ο όρος «γεωργός» σημαίνει ενεργός γεωργός, κατά την έννοια του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013

4. Η στήριξη περιορίζεται στο ανώτατο ποσό που καθορίζεται στο παράρτημα ΙΙ.

5. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη νέα νομοθεσία της Ένωσης, η οποία ενδέχεται να επηρεάσει τη στήριξη βάσει του παρόντος μέτρου, και προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή με άλλα εργαλεία της Ένωσης για την προώθηση γεωργικών μέτρων και την αποτροπή της στρέβλωσης του ανταγωνισμού, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 83, οι οποίες αφορούν τα επιμέρους προγράμματα της Ένωσης που καλύπτονται από την παράγραφο 1 στοιχείο α) και τα χαρακτηριστικά των ομάδων παραγωγών και τους τύπους δράσεις που μπορούν να λάβουν στήριξη δυνάμει της παραγράφου 2·και θέτουν τους όρους για να αποτραπούν οι διακρίσεις εις βάρος ορισμένων προϊόντων και θέτουν τους όρους βάσει των οποίων εμπορικά σήματα αποκλείονται από τη στήριξη.

▼B

*Άρθρο 17*

**Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού**

1. Η στήριξη στο πλαίσιο αυτού του μέτρου καλύπτει τις επενδύσεις σε υλικά ή/και άυλα στοιχεία, οι οποίες:

α) βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις και τη βιωσιμότητα της γεωργικής εκμετάλλευσης·

β) αφορούν τη μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη των γεωργικών προϊόντων που υπάγονται στο παράρτημα Ι της Συνθήκης ή του βάμβακος, εκτός από τα προϊόντα αλιείας. Το αποτέλεσμα της διαδικασίας παραγωγής μπορεί να είναι ένα προϊόν που δεν καλύπτεται από το εν λόγω παράρτημα·

γ) αφορούν υποδομές που σχετίζονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοπονίας, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε γεωργική και δασική γη, τον αναδασμό και τη βελτίωση, την παροχή και την εξοικονόμηση ενέργειας και υδάτων· ή

δ) είναι μη παραγωγικές επενδύσεις που συνδέονται με την επίτευξη των γεωργοπεριβαλλοντικών και κλιματικών στόχων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η κατάσταση διατήρησης της βιοποικιλότητας των ειδών και των ενδιαιτημάτων καθώς και η ενίσχυση της αξίας ως δημόσιου αγαθού ενός τόπου που υπάγεται στο Natura 2000 ή άλλων συστημάτων μεγάλης φυσικής αξίας που καθορίζονται στο πρόγραμμα.

2. Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο α) χορηγείται σε γεωργούς ή ομάδες γεωργών.

Στις περιπτώσεις επενδύσεων για τη στήριξη της αναδιάρθρωσης γεωργικών εκμεταλλεύσεων, τα κράτη μέλη κατευθύνουν τη στήριξη σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις στη βάση της ανάλυσης SWOT που πραγματοποιείται σε σχέση με την προτεραιότητα της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη «ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας σε όλες τις περιφέρειες και προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών γεωργικής εκμετάλλευσης και της αειφόρου διαχείρισης των δασών».

3. Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχεία α) και β) περιορίζεται στα ανώτατα ποσοστά στήριξης που προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙ. Τα εν λόγω ποσοστά μπορούν να αυξηθούν, όσον αφορά τους νέους γεωργούς, για τις συλλογικές επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων αυτών που συνδέονται με συγχωνεύσεις οργανώσεων παραγωγών, και για τα ολοκληρωμένα έργα που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο περισσοτέρων του ενός μέτρων, για τις επενδύσεις σε περιοχές με φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 32 για επενδύσεις που συνδέονται με δράσεις στο πλαίσιο των άρθρων 28 και 29 και για τις πράξεις που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο των ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας, σύμφωνα με τα ποσοστά στήριξης που προβλέπονται στο παράρτημα ΙΙ. Παρ' όλα αυτά, το ανώτατο συνδυασμένο ποσοστό στήριξης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 90 %.

4. Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχεία γ) και δ) υπόκειται στα ποσοστά στήριξης που προβλέπονται στο παράρτημα ΙΙ.

5. Μπορεί να χορηγείται στήριξη σε νέους γεωργούς που εγκαθίστανται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως υπεύθυνοι της εκμετάλλευσης για τις επενδύσεις, προκειμένου να συμμορφούνται προς τις προδιαγραφές της Ένωσης που ισχύουν για τα γεωργικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένης της εργασιακής ασφάλειας. Η ενίσχυση αυτή μπορεί να χορηγείται για 24 μήνες, κατ' ανώτατο όριο, από την ημερομηνία εγκατάστασης.

▼B

6. Αν η νομοθεσία της Ένωσης επιβάλει νέες απαιτήσεις για τους γεωργούς, η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται για επενδύσεις που αποσκοπούν στη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις αυτές για 12 μήνες, κατ' ανώτατο όριο, από την ημερομηνία κατά την οποία γίνονται δεσμευτικές για τη γεωργική εκμετάλλευση.

*Άρθρο 18*

**Αποκατάσταση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού που επλήγη από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων**

1. Η στήριξη στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου καλύπτει:

α) τις επενδύσεις σε προληπτικές δράσεις που αποσκοπούν στη μείωση των συνεπειών πιθανών φυσικών καταστροφών, δυσμενών κλιματικών φαινομένων και καταστροφικών συμβάντων·

β) τις επενδύσεις για την αποκατάσταση της γεωργικής γης και του παραγωγικού δυναμικού που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές, από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα και από καταστροφικά συμβάντα.

2. Η στήριξη παρέχεται σε γεωργούς ή ομάδες γεωργών. Η στήριξη μπορεί επίσης να χορηγείται σε δημόσιους φορείς, όταν αποδεικνύεται σύνδεση μεταξύ των επενδύσεων που πραγματοποιούνται από τους εν λόγω φορείς και του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού.

3. Η στήριξη δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο β) υπόκειται στην επίσημη αναγνώριση από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές των κρατών μελών ότι σημειώθηκε φυσική καταστροφή και ότι η καταστροφή ή τα μέτρα που ελήφθησαν σύμφωνα με την οδηγία 2000/29/ΕΚ του Συμβουλίου ([1]) για την εξάλειψη ή συγκράτηση μιας φυτικής ασθένειας ή προσβολής από παράσιτα έχει προκαλέσει καταστροφή τουλάχιστον του 30 % του σχετικού γεωργικού δυναμικού.

4. Δεν παρέχεται στήριξη βάσει του εν λόγω μέτρου για απώλεια εισοδήματος που οφείλεται σε φυσική καταστροφή ή καταστροφικό συμβάν.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι αποφεύγεται η υπεραντιστάθμιση ως αποτέλεσμα του συνδυασμού του παρόντος μέτρου και άλλων εθνικών ή ενωσιακών μέσων στήριξης ή καθεστώτων ιδιωτικής ασφάλισης.

5. Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο α) περιορίζεται στα ανώτατα ποσοστά στήριξης που προβλέπονται στο παράρτημα ΙΙ.

*Άρθρο 19*

**Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων**

1. Η στήριξη στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου καλύπτει:

α) τις ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης για:

i) νέους γεωργούς·

ii) μη γεωργικές δραστηριότητες σε αγροτικές περιοχές·

iii) την ανάπτυξη μικρών εκμεταλλεύσεων·

([1]) Οδηγία 2000/29/ΕΚ του Συμβουλίου, της 8ης Μαΐου 2000, περί μέτρων κατά της εισαγωγής στην Κοινότητα οργανισμών επιβλαβών για τα φυτά ή τα φυτικά προϊόντα και κατά της εξάπλωσής τους στο εσωτερικό της Κοινότητας (ΕΕ L 169 της 10.7.2000, σ. 1).

▼B

β) τις επενδύσεις για τη δημιουργία και την ανάπτυξη μη γεωργικών δραστηριοτήτων·

γ) τις ετήσιες ή εφάπαξ ενισχύσεις στους γεωργούς που είναι επιλέξιμοι για να συμμετέχουν στο καθεστώς για τους γεωργούς μικρών εκμεταλλεύσεων το οποίο θεσπίστηκε από τον τίτλο V του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 («το καθεστώς για τους γεωργούς μικρών εκμεταλλεύσεων») που μεταβιβάζουν οριστικά την εκμετάλλευσή τους σε άλλον γεωργό ·

2. Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο α) σημείο i) χορηγείται σε νέους γεωργούς.

Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο α) σημείο ii) χορηγείται σε γεωργούς ή μέλη γεωργικού νοικοκυριού που ασκούν διαφοροποιημένες μη γεωργικές δραστηριότητες και σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα αγροτικών περιοχών.

Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο α) σημείο iii) χορηγείται σε μικρές εκμεταλλεύσεις, όπως ορίζονται από τα κράτη μέλη.

Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο β) χορηγείται σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις και άλλα φυσικά πρόσωπα σε αγροτικές περιοχές και σε γεωργούς ή μέλη γεωργικού νοικοκυριού.

Η στήριξη δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο γ) χορηγείται στους γεωργούς οι οποίοι είναι επιλέξιμοι να συμμετέχουν στο καθεστώς για τους γεωργούς μικρών εκμεταλλεύσεων, οι οποίοι, τη στιγμή υποβολής της αίτησής τους για στήριξη, ήταν επιλέξιμοι επί ένα τουλάχιστον έτος, και οι οποίοι δεσμεύονται να μεταβιβάσουν μόνιμα ολόκληρη την εκμετάλλευσή τους και τα αντίστοιχα δικαιώματα ενίσχυσης σε άλλο γεωργό. Η ενίσχυση καταβάλλεται από την ημερομηνία της μεταβίβασης μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2020 ή υπολογίζεται αναλόγως της περιόδου αυτής και καταβάλλεται εφάπαξ.

3. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος που παρέχεται στην ομάδα και τα μέλη της από την εθνική νομοθεσία, μπορεί να θεωρηθεί ως μέλος γεωργικού νοικοκυριού, με την εξαίρεση των γεωργικών εργατών. Όταν ένα νομικό πρόσωπο ή η ομάδα νομικών προσώπων θεωρείται μέλος γεωργικού νοικοκυριού, το εν λόγω μέλος πρέπει να ασκεί γεωργική δραστηριότητα στη γεωργική εκμετάλλευση τη στιγμή υποβολής της αίτησης στήριξης.

4. Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο α) εξαρτάται από την υποβολή επιχειρηματικού σχεδίου. Η υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου πρέπει να αρχίσει εντός εννέα μηνών από την ημερομηνία της απόφασης δια της οποίας χορηγείται η ενίσχυση.

Για τους νέους γεωργούς που λαμβάνουν ενίσχυση σύμφωνα με το στοιχείο α) σημείο i) της παραγράφου 1,το επιχειρηματικό σχέδιο προβλέπει ότι ο νέος γεωργός πρέπει να ανταποκρίνεται στον ορισμό του ενεργού γεωργού, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 εντός 18 μηνών από την ημερομηνία εγκατάστασης.

Τα κράτη μέλη καθορίζουν ανώτατα και κατώτατα όρια που επιτρέπουν την πρόσβαση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στη στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο α) σημεία i) και iii). Το χαμηλότερο όριο στήριξης δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο α) σημείο i) είναι υψηλότερο από το ανώτατο όριο στήριξης δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο α) σημείο iii). Η στήριξη περιορίζεται σε εκμεταλλεύσεις που εμπίπτουν στον ορισμό των πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων.

▼B

5. Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο α) καταβάλλεται σε δύο δόσεις τουλάχιστον, για περίοδο πέντε ετών κατ' ανώτατο όριο. Οι δόσεις μπορούν να είναι φθίνουσες. Η καταβολή της τελευταίας δόσης, δυνάμει της παραγράφου 1 σημεία α)i) και α)ii) εξαρτάται από την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.

6. Το ανώτατο ποσό στήριξης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 στοιχείο α) καθορίζεται στο παράρτημα II. Τα κράτη μέλη καθορίζουν το ποσό στήριξης βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο α) σημεία i) και ii) λαμβάνοντας επίσης υπόψη την κοινωνικοοικονομική κατάσταση της περιοχής όπου εφαρμόζεται το πρόγραμμα.

7. Η στήριξη δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο γ) πρέπει να ισούται με το 120 % της ετήσιας ενίσχυσης που δικαιούται ο δικαιούχος στο πλαίσιο του καθεστώτος για τους γεωργούς μικρών εκμεταλλεύσεων.

8. Για μια αποτελεσματική και αποδοτική χρήση των πόρων του ΕΓΤΑΑ, ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 83 σχετικά με το ελάχιστο περιεχόμενο των επιχειρηματικών σχεδίων και τα κριτήρια που πρέπει να χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη για τον καθορισμό των ορίων που αναφέρονται στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου.

*Άρθρο 20*

**Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές**

1. Η στήριξη στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου πρέπει να καλύπτει, ιδίως:

α) την εκπόνηση και επικαιροποίηση προγραμμάτων για την ανάπτυξη των δήμων και των χωριών σε αγροτικές περιοχές και των βασικών υπηρεσιών τους, καθώς και σχεδίων προστασίας και διαχείρισης των τόπων του Natura 2000 και άλλων περιοχών μεγάλης φυσικής αξίας·

β) επενδύσεις για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση όλων των τύπων υποδομών μικρής κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην εξοικονόμηση ενέργειας·

γ) την ευρυζωνική υποδομή, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας, βελτίωσης και επέκτασής της, την παθητική ευρυζωνική υποδομή και την πρόβλεψη πρόσβασης στις ευρυζωνικές και δημόσιες λύσεις ηλεκτρονικής διακυβέρνησης·

δ) επενδύσεις για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον αγροτικό πληθυσμό, συμπεριλαμβανομένης της αναψυχής και του πολιτισμού, καθώς και των σχετικών υποδομών·

ε) επενδύσεις για δημόσια χρήση σε υποδομή αναψυχής, τουριστικές πληροφορίες και τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας·

στ) μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των χωριών, αγροτικών τοπίων και τόπων με υψηλή φυσική αξία, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κοινωνικοοικονομικών πτυχών, καθώς και δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης·

ζ) επενδύσεις που στοχεύουν στη μετεγκατάσταση δραστηριοτήτων και στη μετατροπή κτιρίων ή άλλων εγκαταστάσεων που βρίσκονται εντός ή κοντά σε αγροτικούς οικισμούς, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής ή την αύξηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων του οικισμού.

▼B

2. Η στήριξη στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου αφορά μόνο υποδομή μικρής κλίμακας, όπως ορίζεται από κάθε κράτος μέλος στο πρόγραμμα. Ωστόσο, τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης μπορούν να προβλέπουν ειδικές παρεκκλίσεις από τον εν λόγω κανόνα για επενδύσεις σε ευρυζωνικά δίκτυα και σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Σε αυτή την περίπτωση, παρέχονται σαφή κριτήρια που διασφαλίζουν τη συμπληρωματικότητα με τη στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο άλλων εργαλείων της Ένωσης.

3. Οι επενδύσεις βάσει της παραγράφου 1 είναι επιλέξιμες για στήριξη εάν οι σχετικές πράξεις υλοποιούνται σύμφωνα με τα σχέδια για την ανάπτυξη των δήμων και χωριών στις αγροτικές περιοχές και των βασικών υπηρεσιών τους, όπου τέτοια σχέδια υφίστανται, και είναι σύμφωνες με οποιαδήποτε σχετική στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.

*Άρθρο 21*

**Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών**

1. Η στήριξη βάσει του παρόντος μέτρου αφορά τα ακόλουθα:

α) τη δάσωση και τη δημιουργία δασικών εκτάσεων·

β) την εγκατάσταση γεωργοδασοκομικών συστημάτων·

γ) την πρόληψη και την αποκατάσταση των ζημιών στα δάση από δασικές πυρκαγιές φυσικές καταστροφές και καταστροφικά φαινόμενα, συμπεριλαμβανομένων των παρασίτων και των κρουσμάτων ασθενειών και των απειλών που αφορούν το κλίμα·

δ) τις επενδύσεις για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας στην αλλαγή του κλίματος και του δυναμικού μετριασμού της, καθώς και της περιβαλλοντικής αξίας των δασικών οικοσυστημάτων·

ε) επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, κινητοποίηση και εμπορία δασικών προϊόντων.

2. Οι περιορισμοί στην ιδιοκτησία των δασών που προβλέπονται στα άρθρα 22 έως 26 δεν ισχύουν για τα τροπικά ή υποτροπικά δάση και τις δασικές εκτάσεις στο έδαφος των Αζορών, της Μαδέρας, των Καναρίων Νήσων, των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93 του Συμβουλίου ([1]) και των γαλλικών υπερπόντιων διαμερισμάτων.

Για τις εκμεταλλεύσεις που υπερβαίνουν ένα ορισμένο μέγεθος, το οποίο καθορίζεται από τα κράτη μέλη στο πρόγραμμα, η στήριξη εξαρτάται από την παρουσίαση συναφών πληροφοριών από διαχειριστικό σχέδιο δασών ή ισοδύναμο μέσο, σύμφωνα με την αειφόρο διαχείριση των δασών όπως ορίσθηκε στην Υπουργική Διάσκεψη για την Προστασία των Δασών στην Ευρώπη το 1993.

*Άρθρο 22*

**Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων**

1. Η στήριξη βάσει του άρθρου 21 παράγραφος 1 στοιχείο α) χορηγείται σε δημόσιους και ιδιώτες καλλιεργητές γης και σε ενώσεις τους και καλύπτει το κόστος εγκατάστασης και την ετήσια πριμοδότηση ανά εκτάριο, για την κάλυψη της απώλειας γεωργικού εισοδήματος και των δαπανών συντήρησης, συμπεριλαμβανομένων των πρόωρων και όψιμων καθαρισμών, για μέγιστη περίοδο δώδεκα ετών. Σε περίπτωση κρατικών εκτάσεων, η στήριξη μπορεί να χορηγείται μόνο εάν ο διαχειριστής των εκτάσεων είναι ιδιωτικός φορέας ή δήμος.

([1]) Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 1993, για τη θέσπιση ειδικών μέτρων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα προς όφελος των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους (ΕΕ L 184 της 27.7.1993, σ. 1).

▼B

Η στήριξη για δάσωση γαιών που ανήκουν σε δημόσιες αρχές ή για δένδρα ταχείας ανάπτυξης καλύπτει μόνο τις δαπάνες εγκατάστασης.

2. Τόσο οι γεωργικές όσο και οι μη γεωργικές γαίες είναι επιλέξιμες. Τα είδη που φυτεύονται προσαρμόζονται στις περιβαλλοντικές και κλιματικές συνθήκες της περιοχής και πληρούν τις ελάχιστες περιβαλλοντικές απαιτήσεις. Δεν χορηγείται στήριξη για φύτευση δένδρων περιοδικής υλοτόμησης, χριστουγεννιάτικων δένδρων ή δένδρων ταχείας ανάπτυξης για παραγωγή ενέργειας. Σε περιοχές όπου η δάσωση καθίσταται δύσκολη λόγω δυσχερών εδαφοκλιματικών συνθηκών, η στήριξη μπορεί να παρέχεται για φύτευση άλλων πολυετών ξυλωδών ειδών, όπως χαμόδενδρα ή θάμνοι, κατάλληλα για τις τοπικές συνθήκες.

3. Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι η δάσωση γεωργικών γαιών είναι σύμφωνη με τους στόχους της περιβαλλοντικής πολιτικής, ανατίθεται στην Επιτροπή να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 83 όσον αφορά τον καθορισμό των ελάχιστων περιβαλλοντικών απαιτήσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

*Άρθρο 23*

**Εγκατάσταση γεωργοδασοκομικών συστημάτων**

1. Η στήριξη βάσει του άρθρου 21 παράγραφος 1 στοιχείο β) παρέχεται σε ιδιώτες καλλιεργητές γης, δήμους και ενώσεις τους, και καλύπτει το κόστος εγκατάστασης και την ετήσια πριμοδότηση ανά εκτάριο για την κάλυψη των δαπανών συντήρησης για μέγιστη περίοδο πέντε ετών.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως «γεωργοδασοκομικά συστήματα» νοούνται συστήματα χρήσης της γης, στα οποία καλλιεργούνται δένδρα σε συνδυασμό με τη γεωργία στην ίδια έκταση. Ο ελάχιστος και μέγιστος αριθμός δένδρωνανά εκτάριο καθορίζεται από τα κράτη μέλη, με βάση τις τοπικές εδαφοκλιματικές και περιβαλλοντικές συνθήκες, τα δασικά είδη και την ανάγκη διασφάλισης της αειφόρου γεωργικής χρήσης της γης.

3. Η στήριξη περιορίζεται στο ανώτατο ποσοστό στήριξης που προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙ.

*Άρθρο 24*

**Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων**

1. Η στήριξη βάσει του άρθρου 21 παράγραφος 1 στοιχείο γ) χορηγείται σε ιδιώτες και δημόσιους δασοκαλλιεργητές καθώς και σε άλλους φορείς ιδιωτικού δικαίου και κρατικούς φορείς και καλύπτει τις δαπάνες για:

α) τη δημιουργία προστατευτικών υποδομών. Για αντιπυρικές ζώνες, η στήριξη μπορεί να καλύπτει επίσης τις ενισχύσεις που συμβάλλουν στο κόστος συντήρησης. Δεν παρέχεται στήριξη για γεωργικές δραστηριότητες σε περιοχές στις οποίες έχουν αναληφθεί γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις·

β) τοπικές δραστηριότητες πρόληψης μικρής κλίμακας κατά πυρκαγιών ή άλλων φυσικών καταστροφών, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης για τη βοσκή ζώων·

γ) την καθιέρωση και βελτίωση εγκαταστάσεων και επικοινωνιακού εξοπλισμού για την παρακολούθηση δασικών πυρκαγιών, παρασίτων και ασθενειών· και

▼B

δ) την αποκατάσταση του δασικού δυναμικού που έχει πληγεί από πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές, συμπεριλαμβανομένων των παρασίτων, των ασθενειών, καθώς και των καταστροφικών συμβάντων και συμβάντων που σχετίζονται με την αλλαγή του κλίματος.

2. Όσον αφορά τις προληπτικές δράσεις που αφορούν παράσιτα και ασθένειες, ο κίνδυνος εμφάνισης σχετικής ασθένειας πρέπει να στηρίζεται από επιστημονικές αποδείξεις και να αναγνωρίζεται από επιστημονικούς δημόσιους οργανισμούς. Όπου κρίνεται σκόπιμο, πρέπει να περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα κατάλογος των ειδών οργανισμών που είναι επιβλαβείς για τα φυτά και μπορούν να προκαλέσουν καταστροφή.

Οι επιλέξιμες πράξεις είναι σύμφωνες με το πρόγραμμα προστασίας των δασών που καταρτίζεται από τα κράτη μέλη. Για τις εκμεταλλεύσεις που υπερβαίνουν ένα ορισμένο μέγεθος, το οποίο καθορίζεται από τα κράτη μέλη στο πρόγραμμα, η στήριξη εξαρτάται από την παρουσίαση συναφών πληροφοριών από πρόγραμμα διαχείρισης των δασών ή ισοδύναμο μέσο, σύμφωνα με την αειφόρο διαχείριση των δασών όπως ορίσθηκε στην Υπουργική Διάσκεψη για την Προστασία των Δασών στην Ευρώπη το 1993, στο οποίο διατυπώνονται λεπτομερώς οι προληπτικοί στόχοι.

Οι δασικές περιοχές που ταξινομούνται ως μέσου έως υψηλού κινδύνου δασικής πυρκαγιάς, σύμφωνα με το πρόγραμμα προστασίας των δασών που καταρτίζουν τα κράτη μέλη είναι επιλέξιμες για στήριξη σχετική με την πρόληψη δασικών πυρκαγιών.

3. Η στήριξη δυνάμει της παραγράφου 1 στοιχείο δ) υπόκειται στην επίσημη αναγνώριση από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές των κρατών μελών ότι σημειώθηκε φυσική καταστροφή και ότι η εν λόγω καταστροφή ή τα μέτρα που εγκρίθηκαν σύμφωνα με την οδηγία 2000/29/ΕΚ για την εξάλειψη ή συγκράτηση μιας φυτικής ασθένειας ή προσβολής από παράσιτα έχει προκαλέσει την καταστροφή τουλάχιστον του 20 % του σχετικού δασικού δυναμικού.

4. Δεν παρέχεται στήριξη βάσει του παρόντος μέτρου για απώλεια εισοδήματος που είναι αποτέλεσμα φυσικής καταστροφής.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι αποφεύγεται η υπεραντιστάθμιση ως αποτέλεσμα του συνδυασμού του παρόντος μέτρου και άλλων εθνικών ή ενωσιακών μέσων στήριξης ή καθεστώτων ιδιωτικής ασφάλισης.

*Άρθρο 25*

**Επενδύσεων οι οποίες βελτιώνουν την ανθεκτικότητα και την περιβαλλοντική αξία των δασικών οικοσυστημάτων**

1. Η στήριξη βάσει του άρθρου 21 παράγραφος 1 στοιχείο δ) χορηγείται σε φυσικά πρόσωπα, σε ιδιώτες και δημόσιους δασοκαλλιεργητές και σε άλλους φορείς ιδιωτικού δικαίου και κρατικούς φορείς καθώς και τις ενώσεις τους.

2. Οι επενδύσεις αποσκοπούν στην τήρηση των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί για περιβαλλοντικούς σκοπούς ή για την παροχή υπηρεσιών οικοσυστήματος και/ή δεσμεύσεων που αυξάνουν την αξία των δασών και των δασικών εκτάσεων ως δημόσιου αγαθού στην εν λόγω περιοχή, ή βελτιώνουν το δυναμικό των οικοσυστημάτων για μετριασμό της αλλαγής του κλίματος χωρίς να αποκλείονται τα μακροπρόθεσμα οικονομικά οφέλη.

▼B

*Άρθρο 26*

**Επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, κινητοποίηση και εμπορία δασικών προϊόντων.**

1. Η στήριξη βάσει του άρθρου 21 παράγραφος 1 στοιχείο ε) χορηγείται σε ιδιώτες δασοκαλλιεργητές, σε δήμους και σε ενώσεις τους, καθώς και σε ΜΜΕ για επενδύσεις ενίσχυσης του δασοκομικού δυναμικού ή σχετικές με την επεξεργασία, την κινητοποίηση και εμπορία που δημιουργούν προστιθέμενη αξία για τα δασοκομικά προϊόντα. Στο έδαφος των Αζορών, της Μαδέρας, των Καναρίων Νήσων, των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93 και των γαλλικών υπερπόντιων διαμερισμάτων η στήριξη μπορεί επίσης να χορηγείται σε επιχειρήσεις που δεν είναι ΜΜΕ.

2. Οι επενδύσεις που σχετίζονται με τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών πρέπει να είναι αιτιολογημένες σε σχέση με τις αναμενόμενες βελτιώσεις σε δάση σε μία ή περισσότερες εκμεταλλεύσεις και μπορούν να περιλαμβάνουν επενδύσεις σε μηχανήματα και πρακτικές συγκομιδής που είναι φιλικά προς το έδαφος και τους πόρους.

3. Οι επενδύσεις που αφορούν τη χρήση ξυλείας ως πρώτης ύλης ή πηγής ενέργειας περιορίζονται σε όλες τις εργασίες εκμετάλλευσης που προηγούνται της βιομηχανικής μεταποίησης,

4. Η στήριξη περιορίζεται στα ανώτατα ποσοστά στήριξης που καθορίζονται στο παράρτημα ΙΙ.

*Άρθρο 27*

**Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών**

1. Η στήριξη στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου χορηγείται προκειμένου να διευκολυνθεί η σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στους τομείς της γεωργίας και της δασοπονίας με σκοπό:

α) την προσαρμογή της παραγωγής και των προϊόντων των παραγωγών που είναι μέλη αυτών των ομάδων και οργανώσεων στις απαιτήσεις της αγοράς·

β) την από κοινού διάθεση εμπορευμάτων στην αγορά, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας προς πώληση, της συγκέντρωσης των πωλήσεων και του εφοδιασμού χονδρεμπόρων·

γ) τη θέσπιση κοινών κανόνων για πληροφορίες που αφορούν την παραγωγή, και ιδίως σε σχέση με τη συγκομιδή και τη διαθεσιμότητα και

δ) άλλες δραστηριότητες που μπορούν να διεξάγονται από ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, όπως η ανάπτυξη δεξιοτήτων οργάνωσης επιχειρήσεων και εμπορίας και η διευκόλυνση διαδικασιών καινοτομίας.

2. Η στήριξη παρέχεται σε ομάδες και οργανώσεις παραγωγών οι οποίες αναγνωρίζονται επίσημα από την αρμόδια αρχή των κρατών μελών με βάση επιχειρηματικό σχέδιο. Περιορίζεται σε ομάδες και οργανώσεις παραγωγών που είναι ΜΜΕ.

Τα κράτη μέλη ελέγχουν ότι οι στόχοι του επιχειρηματικού σχεδίου έχουν επιτευχθεί εντός πέντε ετών από την αναγνώριση της ομάδας ή της οργάνωσης παραγωγών.

▼B

3. Η στήριξη καταβάλλεται ως κατ' αποκοπή ενίσχυση σε ετήσιες δόσεις για πέντε έτη κατ' ανώτατο όριο από την ημερομηνία κατά την οποία αναγνωρίσθηκε η ομάδα ή η οργάνωση παραγωγών, με βάση το επιχειρηματικό της σχέδιο, και είναι φθίνουσα. Υπολογίζεται με βάση την ετήσια διατεθείσα στο εμπόριο παραγωγή της ομάδας ή της οργάνωσης. Τα κράτη μέλη καταβάλλουν την τελευταία δόση μόνο μετά τον έλεγχο για την ορθή υλοποίηση του επιχειρηματικού σχεδίου.

Το πρώτο έτος, τα κράτη μέλη μπορούν να καταβάλουν ενίσχυση στην ομάδα ή οργάνωση παραγωγών υπολογιζόμενη με βάση την μέση ετήσια αξία της διατεθείσας στο εμπόριο παραγωγής των μελών της, κατά τη διάρκεια τριών ετών πριν από τη συμμετοχή τους στην ομάδα ή στην οργάνωση. Όσον αφορά τις ομάδες και οργανώσεις παραγωγών στον τομέα της δασοπονίας, η στήριξη υπολογίζεται με βάση τη μέση διατεθείσα στο εμπόριο παραγωγή των μελών της ομάδας ή της οργάνωσης κατά τα τελευταία πέντε έτη πριν από την αναγνώριση, αφού αφαιρεθούν η υψηλότερη και η χαμηλότερη τιμή.

4. Η στήριξη περιορίζεται στα ανώτατα ποσοστά και ποσά που αναγράφονται στο παράρτημα ΙΙ.

5. Τα κράτη μέλη μπορούν να εξακολουθούν να στηρίζουν τη σύσταση ομάδων παραγωγών μετά την αναγνώρισή τους ως οργανώσεων παραγωγών υπό τους όρους του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 ([1])

*Άρθρο 28*

**Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα**

1. Στο πλαίσιο αυτού του μέτρου, τα κράτη μέλη διαθέτουν στήριξη σε όλη την επικράτειά τους, σύμφωνα με τις εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές ιδιαίτερες ανάγκες και προτεραιότητες. Το εν λόγω μέτρο έχει ως στόχο τη διατήρηση καθώς και την προώθηση των αναγκαίων αλλαγών στις γεωργικές πρακτικές που έχουν ευνοϊκές συνέπειες για το περιβάλλον και το κλίμα. Η ένταξή του στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης είναι υποχρεωτική σε εθνικο και/ή περιφερειακό επίπεδο.

2. Οι γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές ενισχύσεις χορηγούνται σε γεωργούς, ομάδες γεωργών ή ομάδες γεωργών με άλλους διαχειριστές γης που αναλαμβάνουν, σε εθελοντική βάση, να εκτελούν πράξεις που συνίστανται σε μία ή περισσότερες γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές δεσμεύσεις σε γεωργική γη όπως θα οριστεί από τα κράτη μέλη, η οποία περιλαμβάνει αλλά δεν περιορίζεται στη γεωργική έκταση όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 του παρόντος κανονισμού. Εφόσον αυτό δικαιολογείται δεόντως για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων, οι γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικές ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται και σε άλλους διαχειριστές γης ή ομάδες άλλων διαχειριστών γης.

3. Οι ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα καλύπτουν μόνο τις δεσμεύσεις εκείνες που υπερβαίνουν τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται σύμφωνα με το κεφάλαιο Ι του τίτλου VI του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται στα σημεία (γ) (ii) και (γ) (iii) του άρθρου 4 παρ. 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, καθώς και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που επιβάλλονται από την εθνική νομοθεσία. Όλες αυτές οι υποχρεωτικές απαιτήσεις προσδιορίζονται στο πρόγραμμα.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου (Βλέπε σελίδα 671 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας).

▼B

4. Τα κράτη μέλη προσπαθούν να εξασφαλίζουν ότι στα άτομα που αναλαμβάνουν να εκτελούν πράξεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου παρέχονται οι γνώσεις και οι πληροφορίες που απαιτούνται για την υλοποίησή τους. Μπορούν να προβούν στις σχετικές πράξεις, μεταξύ άλλων μέσω εξειδικευμένων συμβουλών που σχετίζονται με τη δέσμευση και/ή μπορούν επίσης να καταστήσουν τη σχετική επιμόρφωση προϋπόθεση για να ληφθεί η σχετική στήριξη.

5. Οι δεσμεύσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου αναλαμβάνονται για περίοδο πέντε έως επτά ετών. Ωστόσο, όπου απαιτείται για την επίτευξη ή τη διατήρηση των επιδιωκόμενων περιβαλλοντικών οφελών, τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίζουν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στα οικεία προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης για ιδιαίτερους τύπους δεσμεύσεων, μεταξύ άλλων μέσω παροχής ετήσιας παράτασης μετά τη λήξη της αρχικής περιόδου. Για τις νέες δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται αμέσως μετά την εκπλήρωση της δέσμευσης κατά την αρχική περίοδο τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίζουν μικρότερο χρονικό διάστημα στα οικεία προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης.

6. Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως και αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το σύνολο ή μέρος των πρόσθετων δαπανών και του διαφυγόντος εισοδήματος ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ανελήφθησαν. Εφόσον είναι αναγκαίο μπορούν επίσης να καλύπτουν το κόστος συναλλαγής έως αξίας 20 % της ενίσχυσης που καταβάλλεται για την ανάληψη δεσμεύσεων για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα. Όταν οι δεσμεύσεις αναλαμβάνονται από ομάδες αγροτών ή ομάδες αγροτών και άλλων διαχειριστών γης, το ανώτατο ποσοστό είναι 30 %.

Κατά τον υπολογισμό των ενισχύσεων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, τα κράτη μέλη αφαιρούν το ποσό που είναι απαραίτητο για να αποτραπεί η διπλή χρηματοδότηση των πρακτικών που αναφέρονται στο άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013

Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, όσον αφορά τις πράξεις που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, μπορεί να χορηγείται στήριξη ως κατ' αποκοπή ενίσχυση ή εφάπαξ πληρωμή ανά μονάδα, για δεσμεύσεις παραίτησης από την εμπορική χρήση μιας περιοχής, που υπολογίζεται βάσει των πρόσθετων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν και της απώλειας εισοδήματος.

7. Όταν απαιτείται για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του μέτρου, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 49 παράγραφος 3 για την επιλογή δικαιούχων.

8. Η στήριξη περιορίζεται στα ανώτατα ποσά που καθορίζονται στο παράρτημα II.

Δεν μπορεί να παρασχεθεί στήριξη βάσει του παρόντος μέτρου για τις δεσμεύσεις που καλύπτονται από το μέτρο για τη βιολογική γεωργία.

9. Η στήριξη μπορεί να παρέχεται για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση και ανάπτυξη των γενετικών πόρων στη γεωργία, για δράσεις που δεν καλύπτονται από τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως 8. Οι δεσμεύσεις αυτές μπορούν να εκπληρώνονται από άλλους δικαιούχους από αυτούς που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

10. Για να διασφαλιστεί ότι ο καθορισμός των γεωργο-περιβαλλοντικο-κλιματικών δεσμεύσεων είναι ευθυγραμμισμένος με τις προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 83 όσον αφορά:

α) τους όρους που ισχύουν για τις δεσμεύσεις για την εκτατικοποίηση της κτηνοτροφίας,

▼B

β) τους όρους που ισχύουν για τις δεσμεύσεις για την εκτροφή τοπικών φυλών ζώων που απειλούνται με εξαφάνιση από την κτηνοτροφία ή για τη διατήρηση των φυτικών γενετικών πόρων που απειλούνται από γενετική διάβρωση, και

γ) τον καθορισμό των επιλέξιμων πράξεων βάσει της παραγράφου 9.

11. Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση, όπως ορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 6, εξουσιοδοτείται η Επιτροπή να εκδίδει κατ'εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 83, για τον καθορισμό των μεθόδων υπολογισμού που θα χρησιμοποιηθούν, περιλαμβανομένης και της περίπτωσης των ισοδύναμων μέτρων στο πλαίσιο του άρθρου 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013

*Άρθρο 29*

**Βιολογική γεωργία**

1. Η στήριξη στο πλαίσιο αυτού του μέτρου παρέχεται ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης, στους γεωργούς ή σε ομάδες γεωργών που αναλαμβάνουν, σε εθελοντική βάση, τη στροφή σε πρακτικές και μεθόδους βιολογικής γεωργίας ή τη διατήρησή τους, όπως ορίζεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 834/2007 και οι οποίοι ανταποκρίνονται στον ορισμό των ενεργών αγροτών στο άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται μόνο για τις δεσμεύσεις εκείνες που υπερβαίνουν τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίζονται σύμφωνα με το κεφάλαιο I του τίτλου VI του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με τα σημεία (γ) (ii) και (γ) (iii) του άρθρου 4 παρ. 1, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. …/2013, τις σχετικές ελάχιστες απαιτήσεις για χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, καθώς και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που επιβάλλονται από την εθνική νομοθεσία. Όλες αυτές οι απαιτήσεις προσδιορίζονται στο πρόγραμμα.

3. Οι δεσμεύσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου αναλαμβάνονται για περίοδο πέντε έως επτά ετών. Όταν χορηγείται στήριξη για τη μετατροπή στη βιολογική γεωργία, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν μικρότερη αρχική περίοδο που αντιστοιχεί στην περίοδο μετατροπής. Όταν παρέχεται στήριξη για τη διατήρηση της βιολογικής γεωργίας, τα κράτη μέλη μπορούν να παρέχουν στα οικεία προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης ετήσια παράταση, μετά τη λήξη της αρχικής περιόδου. Για τις νέες δεσμεύσεις που αφορούν τη διατήρηση και αναλαμβάνονται αμέσως μετά την εκπλήρωση της δέσμευσης κατά την αρχική περίοδο, τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίσουν μικρότερο χρονικό διάστημα στα οικεία προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης.

4. Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως για να αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το σύνολο ή μέρος των πρόσθετων δαπανών και του διαφυγόντος εισοδήματος ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ανελήφθησαν. Εφόσον είναι αναγκαίο μπορούν επίσης να καλύπτουν το κόστος συναλλαγής αξίας έως και 20 % της ενίσχυσης που καταβάλλεται για τις δεσμεύσεις. Όταν οι δεσμεύσεις αναλαμβάνονται από ομάδες αγροτών, το ανώτατο ποσοστό είναι 30 %.

Κατά τον υπολογισμό των ενισχύσεων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, τα κράτη μέλη αφαιρούν το ποσό που είναι απαραίτητο για να αποτραπεί η διπλή χρηματοδότηση των πρακτικών που αναφέρονται στο άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013

5. Η στήριξη περιορίζεται στα ανώτατα ποσά που καθορίζονται στο παράρτημα II.

▼B

6. Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση, όπως ορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 4, εξουσιοδοτείται η Επιτροπή να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 83, για τον καθορισμό των μεθόδων υπολογισμού που θα χρησιμοποιηθούν.

*Άρθρο 30*

**Ενισχύσεις στο πλαίσιο του Natura 2000 και της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα**

1. Η στήριξη βάσει του παρόντος μέτρου παρέχεται ετησίως και ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης ή ανά εκτάριο δάσους, προκειμένου να αποζημιωθούν οι δικαιούχοι για τις πρόσθετες δαπάνες και για την απώλεια εισοδήματος που απορρέουν από τα μειονεκτήματα των σχετικών περιοχών, τα οποία σχετίζονται με την εφαρμογή της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και της οδηγίας 2009/147/ΕΚ και της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα.

Κατά τον υπολογισμό των ενισχύσεων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, τα κράτη μέλη αφαιρούν το ποσό που είναι απαραίτητο για να αποτραπεί η διπλή χρηματοδότηση των πρακτικών που αναφέρονται στο άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013

2. Η στήριξη χορηγείται σε γεωργούς και σε ιδιώτες δασοκαλλιεργητές και σε ενώσεις ιδιωτών δασοκαλλιεργητών. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις μπορεί επίσης να χορηγείται και σε άλλους διαχειριστές γης.

3. Η στήριξη στους γεωργούς, η οποία συνδέεται με τις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ χορηγείται μόνο σε σχέση με τα μειονεκτήματα που προκύπτουν από απαιτήσεις που υπερβαίνουν τις ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες που προβλέπονται στο άρθρο 94 και στο παράρτημα ΙΙ του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 και τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται σύμφωνα με τα σημεία (γ)(ii) και (γ)(iii) του άρθρου 4 παρ. 1 του σημείου (γ) του άρθρου 4 παρ. 1, του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.

4. Η στήριξη στους γεωργούς, η οποία συνδέεται με την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα χορηγείται μόνο σε σχέση με ειδικές απαιτήσεις οι οποίες:

α) εισήχθησαν με την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα, είναι σύμφωνες με τα προγράμματα μέτρων για τα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού προκειμένου να επιτευχθούν οι περιβαλλοντικοί στόχοι της εν λόγω οδηγίας, και υπερβαίνουν τα μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή άλλης νομοθεσίας της Ένωσης για την προστασία των υδάτων·

β) υπερβαίνουν τις κατασταστικές απαιτήσεις διαχείρισης και τις ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες που προβλέπονται στο κεφάλαιο Ι του τίτλου VI του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 και τα σχετικά κριτήρια και τις ελάχιστες δραστηριότητες που καθορίζονται στα σημεία (γ)(ii) και (γ)(iii) του άρθρου 4 παρ.) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013,

γ) υπερβαίνουν το επίπεδο προστασίας της νομοθεσίας της Ένωσης που ίσχυε κατά τη στιγμή έκδοσης της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 9 της ανωτέρω οδηγίας και

δ) επιβάλλουν μεγάλες αλλαγές στο είδος χρήσης γης και/ή σημαντικούς περιορισμούς στις γεωργικές πρακτικές με συνέπεια σημαντική απώλεια εισοδήματος.

▼B

5. Οι απαιτήσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 3 και 4 προσδιορίζονται στο πρόγραμμα.

6. Είναι επιλέξιμες για ενισχύσεις οι ακόλουθες περιοχές:

α) οι γεωργικές και δασικές περιοχές που υπάγονται στο Natura 2000, σύμφωνα με τις οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ·

β) άλλες οριοθετημένες περιοχές προστασίας της φύσης με περιβαλλοντικούς περιορισμούς όσον αφορά τη γεωργία ή τα δάση που συμβάλλουν στην εφαρμογή του άρθρου 10 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Οι περιοχές αυτές δεν πρέπει, για κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, να υπερβαίνουν το 5 % των χαρακτηρισμένων περιοχών Natura 2000 οι οποίες καλύπτονται από το εδαφικό πεδίο εφαρμογής του·

γ) οι γεωργικές περιοχές που περιλαμβάνονται σε σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού σύμφωνα με την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα.

7. Η στήριξη περιορίζεται στα ανώτατα ποσά που καθορίζονται στο παράρτημα I.

8. Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι αποκλείεται η διπλή χρηματοδότηση, όπως ορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1, εξουσιοδοτείται η Επιτροπή να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 83, για τον καθορισμό των μεθόδων υπολογισμού που θα χρησιμοποιηθούν.

*Άρθρο 31*

**Ενισχύσεις περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα**

1. Οι ενισχύσεις στους γεωργούς των ορεινών περιοχών και άλλων περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα χορηγούνται ετησίως ανά εκτάριο γεωργικής έκτασης, προκειμένου να αποζημιωθούν οι γεωργοί για το σύνολο των προσθέτων δαπανών και την απώλεια εισοδήματος που σχετίζονται με τα μειονεκτήματα της γεωργικής παραγωγής στη σχετική περιοχή.

Οι πρόσθετες δαπάνες και η απώλεια εισοδήματος υπολογίζονται σε σύγκριση με περιοχές που δεν πλήττονται από φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, λαμβάνοντας υπόψη τις ενισχύσεις σύμφωνα με το κεφάλαιο 3 του τίτλου III του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307./2013

Κατά τον υπολογισμό των πρόσθετων δαπανών και του διαφυγόντος εισοδήματος, τα κράτη μέλη μπορούν, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, να διαφοροποιούν το επίπεδο ενίσχυσης, λαμβάνοντας υπόψη:

— τη σοβαρότητα των μόνιμων φυσικών μειονεκτημάτων που επηρεάζουν τη γεωργική δραστηριότητα·

— το σύστημα καλλιέργειας.

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται σε γεωργούς που αναλαμβάνουν να συνεχίσουν τη γεωργική τους δραστηριότητα στις περιοχές που καθορίστηκαν σύμφωνα με το άρθρο 32 και οι οποίοι ανταποκρίνονται στον ορισμό των ενεργών γεωργών, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.

3. Οι ενισχύσεις καθορίζονται μεταξύ του κατώτατου και του ανώτατου ποσού που προβλέπονται στο παράρτημα II. Οι ενισχύσεις αυτές μπορούν να αυξηθούν σε δεόντως τεκμηριωμένες περιπτώσεις, λαμβανομένων υπόψη ειδικών συνθηκών, οι οποίες πρέπει να αιτιολογούνται στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης.

▼B

4. Τα κράτη μέλη προβλέπουν την προοδευτική μείωση των ενισχύσεων όταν υπερβαίνουν ένα όριο έκτασης ανά εκμετάλλευση, το οποίο καθορίζεται στο πρόγραμμα, εκτός εάν η χορήγηση καλύπτει μόνο την ελάχιστη ενίσχυση ανά εκτάριο ετησίως όπως καθορίζεται στο παράρτημα ΙΙ.

Όταν πρόκειται για νομικό πρόσωπο ή ομάδα φυσικών ή νομικών προσώπων, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόσουν την προοδευτική μείωση των ενισχύσεων στο επίπεδο των μελών των εν λόγω νομικών προσώπων ή ομάδων, υπό τον όρο ότι:

α) το εθνικό δίκαιο προβλέπει την ανάληψη από τα επιμέρους μέλη δικαιωμάτων και υποχρεώσεων συγκρίσιμων με αυτές των μεμονωμένων γεωργών, οι οποίοι έχουν την ιδιότητα του υπεύθυνου της εκμετάλλευσης, ιδίως σε ό,τι αφορά το οικονομικό, κοινωνικό και φορολογικό καθεστώς τους, και

β) τα μέλη αυτά έχουν συνεισφέρει στην ενίσχυση των γεωργικών δομών των σχετικών νομικών προσώπων ή ομάδων.

5. Πέραν των ενισχύσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 2, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν ενισχύσεις και δυνάμει του παρόντος μέτρου από το 2014 έως το 2020 στους δικαιούχους των περιοχών που ήταν επιλέξιμες βάσει του άρθρου 36 στοιχείο α) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, κατά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013. Για τους δικαιούχους των περιοχών οι οποίες δεν είναι πλέον επιλέξιμες μετά τη νέα οριοθέτηση του άρθρου 32 παράγραφος 3, οι εν λόγω ενισχύσεις είναι φθίνουσες επί τετραετή περίοδο, κατ' ανώτατο όριο, η οποία αρχίζει την ημερομηνία ολοκλήρωσης της οριοθέτησης σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 3 και το αργότερο το 2018. Οι πληρωμές αρχίζουν με ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 80 % της μέσης ενίσχυσης που καθορίζεται στο πρόγραμμα για την προγραμματική περίοδο 2007-2013, σύμφωνα με το άρθρο 36 στοιχείο α) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005, και λήγουν το 2020 το αργότερο, με ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 20 %. Όταν το επίπεδο της ενίσχυσης φθάσει τα 25 EUR λόγω της προοδευτικής μείωσης, το κράτος μέλος μπορεί να συνεχίσει την καταβολή των ενισχύσεων στο επίπεδο αυτό, έως ότου ολοκληρωθεί η περίοδος σταδιακής μείωσης.

Μετά την ολοκλήρωση της οριοθέτησης, οι δικαιούχοι περιοχών που παραμένουν επιλέξιμες λαμβάνουν το σύνολο των ενισχύσεων στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου.

▼M1

6. Η Κροατία μπορεί να χορηγεί ενισχύσεις στο πλαίσιο αυτού του μέτρου σε δικαιούχους σε περιοχές που προσδιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 3, ακόμη και αν ο συντονισμός ακριβείας που αναφέρεται στο τρίτο εδάφιο αυτής της παραγράφου δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Η διαδικασία του συντονισμού ακριβείας θα ολοκληρωθεί το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2014. Οι δικαιούχοι σε περιοχές που δεν θα είναι πλέον επιλέξιμες μετά την ολοκλήρωση του συντονισμού ακριβείας δεν θα λάβουν άλλες ενισχύσεις στο πλαίσιο αυτού του μέτρου.

▼B

*Άρθρο 32*

**Καθορισμός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα**

1. Τα κράτη μέλη καθορίζουν, βάσει των παραγράφων 2, 3 και 4 τις περιοχές που είναι επιλέξιμες για ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 31 στις ακόλουθες κατηγορίες:

α) ορεινές περιοχές·

▼B

β) περιοχές, εκτός των ορεινών περιοχών, οι οποίες αντιμετωπίζουν σημαντικά φυσικά μειονεκτήματα· και

γ) άλλες περιοχές που επηρεάζονται από ειδικά μειονεκτήματα.

2. Για να είναι επιλέξιμες για ενισχύσεις βάσει του άρθρου 31, οι ορεινές περιοχές πρέπει να χαρακτηρίζονται από σημαντικό περιορισμό των δυνατοτήτων χρήσης της γης και σημαντική αύξηση του κόστους παραγωγής λόγω:

α) της ύπαρξης πολύ δυσχερών κλιματικών συνθηκών, εξαιτίας του υψομέτρου, η επίδραση του οποίου μικραίνει σημαντικά την καλλιεργητική περίοδο·

β) της ύπαρξης, σε χαμηλότερο υψόμετρο, στο μεγαλύτερο τμήμα της εν λόγω περιοχής, πλαγιών με μεγάλη κλίση που καθιστούν αδύνατη τη χρήση μηχανημάτων ή απαιτούν τη χρήση πολύ δαπανηρού ειδικού εξοπλισμού ή λόγω συνδυασμού των δύο αυτών παραγόντων, όταν το μειονέκτημα που προκύπτει από τον καθένα εξ αυτών, λαμβανόμενο χωριστά, είναι λιγότερο σοβαρό, αλλά από τον συνδυασμό των δύο προκύπτει ισοδύναμο μειονέκτημα.

Οι περιοχές βορείως του 62ου παραλλήλου και ορισμένες παρακείμενες περιοχές θεωρούνται ορεινές περιοχές.

3. Για να είναι επιλέξιμες για ενισχύσεις βάσει του άρθρου 31, οι περιοχές, εκτός των ορεινών περιοχών, θεωρείται ότι αντιμετωπίζουν σημαντικά φυσικά μειονεκτήματα, εάν τουλάχιστον το 60 % της γεωργικής έκτασης πληροί τουλάχιστον ένα από τα κριτήρια που απαριθμούνται στο παράρτημα III στην οριακή τιμή που αναφέρεται.

Η τήρηση του των όρων αυτών εξασφαλίζεται σε επίπεδο τοπικών διοικητικών μονάδων (επίπεδο «ΤΔΜ2») ή σε επίπεδο σαφώς προσδιορισμένης τοπικής μονάδας, η οποία καλύπτει μια σαφώς καθορισμένη συνεχή γεωγραφική περιοχή με διακριτά οικονομικά και διοικητικά χαρακτηριστικά.

Κατά την οριοθέτηση των περιοχών τις οποίες αφορά η παρούσα παράγραφος, τα κράτη μέλη προβαίνουν σε συντονισμό ακριβείας, βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, με σκοπό τον αποκλεισμό περιοχών στις οποίες έχουν διαπιστωθεί σημαντικά φυσικά μειονεκτήματα, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, αλλά έχουν ξεπερασθεί με επενδύσεις ή με οικονομική δραστηριότητα, ή εάν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία φυσιολογικής παραγωγικότητας της γης η εάν οι μέθοδοι παραγωγής ή τα συστήματα καλλιέργειας αντισταθμίζουν την απώλεια εισοδήματος ή τις πρόσθετες δαπάνες που αναφέρονται στο άρθρο 31 παράγραφος 1.

4. Περιοχές εκτός αυτών που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 είναι επιλέξιμες για ενισχύσεις δυνάμει του άρθρου 31 εάν αντιμετωπίζουν ειδικά μειονεκτήματα και η διαχείριση γης πρέπει να συνεχισθεί προκειμένου να διατηρηθεί ή να βελτιωθεί το περιβάλλον, να διατηρηθεί η ύπαιθρος, να διαφυλαχθεί το τουριστικό δυναμικό της περιοχής ή να προστατευθεί η ακτογραμμή.

Στις περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα συγκαταλέγονται οι γεωργικές περιοχές εντός των οποίων οι φυσικές συνθήκες παραγωγής είναι παρόμοιες και η συνολική έκταση των οποίων δεν υπερβαίνει το 10 % της έκτασης του συγκεκριμένου κράτους μέλους.

Επιπροσθέτως, μπορούν να είναι επιλέξιμες για ενίσχυση σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο περιοχές, όπου:

— πληρούνται τουλάχιστον δύο από τα κριτήρια που απαριθμούνται στο παράρτημα III για τουλάχιστον το 60 % της αγροτικής έκτασης, εντός περιθωρίου όχι μεγαλύτερου από το 20 % της αναφερόμενης οριακής τιμής·

▼B

— τουλάχιστον το 60 % της αγροτικής έκτασης αποτελείται από εκτάσεις που πληρούν τουλάχιστον ένα από τα κριτήρια που απαριθμούνται στο παράρτημα III στην αναφερόμενη οριακή τιμή, καθώς και περιοχές που πληρούν τουλάχιστον δύο από τα κριτήρια που αναφέρονται στο παράρτημα III, εντός περιθωρίου όχι μεγαλύτερου από το 20 % της αναφερόμενης οριακής τιμής.

Η τήρηση των όρων αυτών εξασφαλίζεται σε επίπεδο ΤΔΜ2 ή σε επίπεδο σαφώς προσδιορισμένης τοπικής μονάδας, η οποία καλύπτει μια σαφώς καθορισμένη συνεχή γεωγραφική περιοχή με καθορίσιμα οικονομικά και διοικητικά χαρακτηριστικά. Κατά την οριοθέτηση των περιοχών τις οποίες αφορά το παρόν εδάφιο, τα κράτη μέλη προβαίνουν σε συντονισμό ακριβείας, όπως περιγράφεται στο άρθρο 32 παράγραφος 3. Οι περιοχές που θεωρούνται επιλέξιμες σύμφωνα με το παρόν εδάφιο λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του ορίου του 10 % που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο.

Κατ' εξαίρεση, το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στα κράτη μέλη, για τα οποία θεωρείται ότι ολόκληρη η επικράτειά τους αποτελεί περιοχή που επηρεάζεται από ειδικά μειονεκτήματα, σύμφωνα με τους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 και (ΕΚ) αριθ. 1257/1999.

5. Τα κράτη μέλη επισυνάπτουν στα οικεία προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης:

α) την ισχύουσα ή τροποποιημένη οριοθέτηση σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 4·

β) τη νέα οριοθέτηση των περιοχών που αναφέρονται στην παράγραφο 3.

*Άρθρο 33*

**Καλή μεταχείριση των ζώων**

1. Οι ενισχύσεις καλής διαβίωσης των ζώων δυνάμει του παρόντος μέτρου χορηγούνται σε γεωργούς που αναλαμβάνουν, σε εθελοντική βάση, να εκτελούν πράξεις, οι οποίες συνίστανται στην ανάληψη μιας ή περισσοτέρων δεσμεύσεων για την καλή μεταχείριση των ζώων και οι οποίοι ανταποκρίνονται στον ορισμό των ενεργών γεωργών, στο πλαίσιο του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013.

2. Οι ενισχύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων καλύπτουν μόνο τις δεσμεύσεις που υπερβαίνουν τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα που καθορίστηκαν σύμφωνα με το κεφάλαιο I του τίτλου VI του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις. Οι εν λόγω σχετικές απαιτήσεις προσδιορίζονται στο πρόγραμμα.

Οι εν λόγω δεσμεύσεις αναλαμβάνονται για διάστημα από ένα έως επτά έτη με δυνατότητα ανανέωσης.

3. Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως και αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το σύνολο ή μέρος των πρόσθετων δαπανών και του διαφυγόντος εισοδήματος ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ανελήφθησαν. Εφόσον είναι αναγκαίο, καλύπτουν επίσης το κόστος συναλλαγής έως αξίας 20 % της ενίσχυσης που καταβλήθηκε για τις δεσμεύσεις καλής μεταχείρισης των ζώων.

Η στήριξη περιορίζεται στο ανώτατο ποσό που καθορίζεται στο παράρτημα II.

▼B

4. Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι οι δεσμεύσεις για την καλή μεταχείριση των ζώων εναρμονίζονται με τη γενική πολιτική της Ένωσης στον εν λόγω τομέα, ανατίθεται στην Επιτροπή να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 83, σχετικά με τον καθορισμό των περιοχών στις οποίες οι δεσμεύσεις για την καλή μεταχείριση των ζώων παρέχουν αναβαθμισμένα πρότυπα μεθόδων παραγωγής.

*Άρθρο 34*

**Δασοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υπηρεσίες και διατήρηση των δασών**

1. Η στήριξη στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου χορηγείται ανά εκτάριο δάσους σε δημόσιους και ιδιώτες κατόχους δασών καθώς και σε άλλους φορείς ιδιωτικού δικαίου και κρατικούς φορείς και στις ενώσεις τους που αναλαμβάνουν, σε εθελοντική βάση, να εκτελούν πράξεις που συνίστανται στην ανάληψη μίας ή περισσοτέρων δασοπεριβαλλοντικών και κλιματικών δεσμεύσεων. Σε περίπτωση κρατικών δασών, η στήριξη μπορεί να χορηγείται μόνο εάν διαχειριστής του δάσους είναι ιδιωτικός φορέας ή δήμος.

Για δασικές εκμεταλλεύσεις που υπερβαίνουν ένα ορισμένο όριο που καθορίζεται από τα κράτη μέλη στα οικεία προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης, η στήριξη δυνάμει της παραγράφου 1 εξαρτάται από την παρουσίαση συναφών πληροφοριών από διαχειριστικό σχέδιο δασών ή ισοδύναμο μέσο, σύμφωνα με την αειφόρο διαχείριση των δασών, όπως ορίσθηκε στην Υπουργική Διάσκεψη για την Προστασία των Δασών στην Ευρώπη το 1993.

2. Οι ενισχύσεις καλύπτουν μόνο τις δεσμεύσεις εκείνες που υπερβαίνουν τις σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που επιβάλλει ο εθνικός νόμος περί δασοπονίας ή άλλο σχετικό εθνικό νομοθετικό κείμενο. Όλες αυτές οι απαιτήσεις προσδιορίζονται στο πρόγραμμα.

Οι δεσμεύσεις αναλαμβάνονται για περίοδο από πέντε έως επτά ετών. Ωστόσο, όταν είναι αναγκαίο και δεόντως αιτιολογημένο, τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίσουν μεγαλύτερη διάρκεια στα οικεία προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης για ιδιαίτερους τύπους δεσμεύσεων.

3. Οι ενισχύσεις αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το σύνολο ή μέρος των πρόσθετων δαπανών και της απώλειας εισοδήματος εξαιτίας των δεσμεύσεων που ανελήφθησαν. Εφόσον είναι αναγκαίο μπορούν να καλύπτουν επίσης το κόστος συναλλαγής αξίας έως και 20 % της πριμοδότησης που καταβλήθηκε για τις δασοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις. Η στήριξη περιορίζεται στο ανώτατο ποσό που καθορίζεται στο παράρτημα ΙΙ.

Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, όσον αφορά τις πράξεις που αφορούν τη διατήρηση του περιβάλλοντος, μπορεί να χορηγείται στήριξη ως κατ' αποκοπή ενίσχυση ανά μονάδα για δεσμεύσεις παραίτησης από την εμπορική χρήση των δέντρων και των δασών, που υπολογίζεται βάσει των πρόσθετων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν και της απώλειας εισοδήματος.

4. Η στήριξη μπορεί να χορηγείται σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς για τη διατήρηση και προώθηση των δασικών γενετικών πόρων για πράξεις που δεν καλύπτονται δυνάμει των παραγράφων 1, 2 και 3.

▼B

5. Προκειμένου να εξασφαλισθεί η αποδοτική χρήση των δημοσιονομικών πόρων του ΕΓΤΑΑ, ανατίθεται στην Επιτροπή να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 83 σχετικά με τα είδη πράξεων που είναι επιλέξιμες για στήριξη βάσει της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.

*Άρθρο 35*

**Συνεργασία**

1. Η στήριξη δυνάμει του παρόντος μέτρου παρέχεται ώστε να προωθηθούν οι μορφές συνεργασίας στις οποίες συμμετέχουν τουλάχιστον δύο φορείς και συγκεκριμένα:

α) μέθοδοι συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών παραγόντων εντός της ΕΕ, του γεωργικού και του δασικού τομέα, της αλυσίδας τροφίμων και άλλων που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων και των προτεραιοτήτων της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων ενώσεων παραγωγών, συνεταιρισμών και διεπαγγελματικών οργανώσεων·

β) δημιουργία συμπλεγμάτων φορέων (clusters) και δικτύων·

γ) ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων των ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 56.

2. Η συνεργασία βάσει της παραγράφου 1 αφορά, ιδίως, τα ακόλουθα:

α) πιλοτικά έργα·

β) την ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοπονίας·

γ) τη συνεργασία μεταξύ μικρών επιχειρήσεων για διοργάνωση κοινών μεθόδων εργασίας και την κοινή χρήση εγκαταστάσεων και πόρων καθώς και για την ανάπτυξη και/ή την εμπορία τουριστικών υπηρεσιών που συνδέονται με τον αγροτουρισμό·

δ) την οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία και την ανάπτυξη των βραχέων αλυσίδων εφοδιασμού και των τοπικών αγορών·

ε) δραστηριότητες προώθησης σε τοπικό πλαίσιο σχετικά με την ανάπτυξη βραχέων αλυσίδων και τοπικών αγορών·

στ) κοινή δράση που αναλαμβάνεται με σκοπό το μετριασμό της αλλαγής του κλίματος ή την προσαρμογή σε αυτή·

ζ) κοινές προσεγγίσεις σε ό,τι αφορά τα περιβαλλοντικά έργα και τις τρέχουσες περιβαλλοντικές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικής διαχείρισης των υδάτων, της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της διατήρησης του γεωργικών τοπίων·

η) οριζόντια και κάθετη συνεργασία μεταξύ των φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για την αειφόρο προμήθεια βιομάζας για χρήση στα τρόφιμα, στην παραγωγή ενέργειας και σε βιομηχανικές διαδικασίες·

θ) εφαρμογή, ιδίως με ομάδες δημόσιων και ιδιωτικών εταίρων εκτός αυτών που ορίζονται στο άρθρο 32 παράγραφος 2 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης εκτός όσων ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 19 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 για την επιδίωξη μίας ή περισσότερων από τις προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη·

▼B

ι) εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων δασών ή ισοδύναμων μέσων.

ια) διαφοροποίηση των γεωργικών δραστηριοτήτων σε δραστηριότητες που αφορούν την υγειονομική περίθαλψη, την κοινωνική ένταξη, τη γεωργία που στηρίζεται από τις τοπικές κοινότητες και την εκπαίδευση σχετικά με το περιβάλλον και τη διατροφή.

3. Η στήριξη βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο β) χορηγείται μόνο σε νεοσυσταθέντα συμπλέγματα φορέων (clusters) και δίκτυα και σε εκείνα που ξεκινούν νέα δραστηριότητα.

Η στήριξη πράξεων δυνάμει της παραγράφου 2 στοιχεία α) και β) μπορεί επίσης να χορηγείται σε μεμονωμένους φορείς, εφόσον αυτή η δυνατότητα προβλέπεται στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης.

4. Τα αποτελέσματα των πιλοτικών έργων δυνάμει της παραγράφου 2 στοιχείο α) και των δράσεων δυνάμει της παραγράφου 2 στοιχείο β), που πραγματοποιούνται από μεμονωμένους φορείς, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 3, δημοσιοποιούνται.

5. Οι ακόλουθες δαπάνες, οι οποίες συνδέονται με τις μορφές συνεργασίας που αναφέρονται στην παράγραφο 1, είναι επιλέξιμες για στήριξη στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου:

α) οι μελέτες της συγκεκριμένης περιοχής, οι μελέτες σκοπιμότητας και η εκπόνηση επιχειρηματικού σχεδίου ή διαχειριστικού σχεδίου δασών ή ισοδύναμου μέσου, ή η χάραξη στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, εκτός από εκείνη που αναφέρεται στο άρθρο 33 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013·

β) η εμψύχωση της σχετικής περιοχής προκειμένου να καταστεί εφικτό ένα συλλογικό εδαφικό έργο ή ένα έργο που πρόκειται να υλοποιηθεί από λειτουργική ομάδα ΕΣΚ (Ευρωπαϊκές Συμπράξεις Καινοτομίας) για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 56. Όσον αφορά τα συμπλέγματα φορέων (clusters), η εμψύχωση μπορεί επίσης να αφορά τη διοργάνωση κατάρτισης, τη δικτύωση μεταξύ μελών και τη στρατολόγηση νέων μελών·

γ) οι λειτουργικές δαπάνες της συνεργασίας·

δ) οι άμεσες δαπάνες συγκεκριμένων έργων που συνδέονται με την υλοποίηση επιχειρηματικού σχεδίου, περιβαλλοντικού σχεδίου, προγράμματος διαχείρισης δασών ή ισοδύναμου μέσου, στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης, εκτός από εκείνη που αναφέρεται στο άρθρο 33 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, ή άλλων δράσεων με στόχο την καινοτομία, συμπεριλαμβανομένων των δοκιμών·

ε) δραστηριότητες προώθησης.

6. Όταν υλοποιείται επιχειρηματικό σχέδιο ή περιβαλλοντικό σχέδιο ή διαχειριστικό σχέδιο δασών ή ισοδύναμο μέσο ή στρατηγική ανάπτυξης, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν ενισχύσεις είτε ως συνολικό ποσό που καλύπτει τις δαπάνες της συνεργασίας και τις δαπάνες των έργων που υλοποιούνται ή ως επιμέρους ποσό που καλύπτει μόνο τις δαπάνες συνεργασίας και χρησιμοποιεί πόρους από άλλα μέτρα ή άλλα Ταμεία της Ένωσης για την υλοποίηση του έργου.

Όταν καταβάλλεται ενίσχυση ως συνολικό ποσό και το υπό υλοποίηση έργο είναι τέτοιο ώστε να καλύπτεται από άλλο μέτρο του παρόντος κανονισμού, εφαρμόζεται το σχετικό ανώτατο ποσό ή συντελεστής στήριξης.

7. Η συνεργασία μεταξύ φορέων που είναι εγκατεστημένοι σε διαφορετικές περιοχές ή κράτη μέλη είναι επίσης επιλέξιμη για στήριξη.

▼B

8. Η στήριξη περιορίζεται σε μέγιστη χρονική περίοδο επτά ετών, εκτός εάν πρόκειται για συλλογική περιβαλλοντική δράση σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις.

9. Η συνεργασία στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου μπορεί να συνδυασθεί με έργα που χρηματοδοτούνται από άλλα Ταμεία της Ένωσης, εκτός του ΕΓΤΑΑ, στην ίδια επικράτεια. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι αποφεύγεται η υπεραντιστάθμιση, ως αποτέλεσμα συνδυασμού του παρόντος μέτρου με άλλα εθνικά ή ενωσιακά εργαλεία στήριξης.

10. Προκειμένου να διασφαλισθεί η αποδοτική χρήση των δημοσιονομικών πόρων του ΕΓΤΑΑ, ανατίθεται στην Επιτροπή να εγκρίνει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 83 σχετικά με την περαιτέρω εξειδίκευση των χαρακτηριστικών των πιλοτικών έργων, των συσπειρώσεων, των δικτύων, των βραχειών αλυσίδων εφοδιασμού και των τοπικών αγορών που είναι επιλέξιμα για στήριξη, καθώς και σχετικά με τους όρους χορήγησης ενίσχυσης στα είδη πράξεων που απαριθμούνται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

*Άρθρο 36*

**Διαχείριση κινδύνων**

1. Η στήριξη στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου καλύπτει:

α) τις χρηματοδοτικές συνεισφορές για ασφάλιστρα καλλιεργειών, ζώων και φυτών έναντι των οικονομικών απωλειών των γεωργών που προκαλούνται από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα, ζωικές ή φυτικές ασθένειες, προσβολή από παράσιτα ή περιβαλλοντικό συμβάν·

β) τις χρηματοδοτικές συνεισφορές σε ταμεία αλληλοβοήθειας για την πληρωμή χρηματικών αποζημιώσεων σε γεωργούς για οικονομικές απώλειες που προκαλούνται από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα ή κρούσματα ζωικής ή φυτικής ασθένειας ή προσβολής από παράσιτα ή από περιβαλλοντικό συμβάν·

γ) ένα εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος, με τη μορφή χρηματοδοτικών συνεισφορών σε ταμεία αλληλοβοήθειας, που παρέχει αποζημίωση στους γεωργούς για σοβαρή μείωση του εισοδήματός τους.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ο όρος «γεωργός» σημαίνει ενεργός γεωργός, κατά την έννοια του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013

3. Για τους σκοπούς των στοιχείων β) και γ) της παραγράφου 1, ως «ταμείο αλληλοβοήθειας» νοείται ένα σύστημα διαπιστευμένο από το κράτος μέλος σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία για την ασφάλιση των γεωργών μελών μέσω της καταβολής αντισταθμιστικών ενισχύσεων στους γεωργούς μέλη για οικονομικές απώλειες που προκαλούνται από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα ή κρούσματα ζωικής ή φυτικής ασθένειας ή προσβολής από παράσιτα ή περιβαλλοντικό συμβάν ή για σοβαρή μείωση του εισοδήματος τους.

4. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι αποφεύγεται η υπεραντιστάθμιση ως αποτέλεσμα του συνδυασμού του παρόντος μέτρου με άλλα εθνικά ή ενωσιακά εργαλεία στήριξης ή καθεστώτα ιδιωτικής ασφάλισης.

5. Προκειμένου να διασφαλισθεί η αποδοτική χρήση των δημοσιονομικών πόρων του ΕΓΤΑΑ, ανατίθεται στην Επιτροπή να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 83 σχετικά με την ελάχιστη και τη μέγιστη διάρκεια των εμπορικών δανείων σε ταμεία αλληλοβοήθειας που αναφέρονται στο άρθρο 38 παράγραφος 3 στοιχείο β) και στο άρθρο 39 παράγραφος 4.

▼B

Η Επιτροπή θα υποβάλει έως τις 31 Δεκεμβρίου 2018 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

*Άρθρο 37*

**Ασφάλιση καλλιεργειών, ζώων και φυτών**

1. Η στήριξη δυνάμει του άρθρου 36 παράγραφος 1 στοιχείο α) χορηγείται μόνο για ασφαλιστικά συμβόλαια που καλύπτουν απώλειες που προκαλούνται από δυσμενές κλιματικό φαινόμενο ή ζωική ή φυτική ασθένεια ή προσβολή από παράσιτα ή περιβαλλοντικό συμβάν ή μέτρο που εγκρίθηκε σύμφωνα με την οδηγία 2000/29/ΕΚ για την εξάλειψη ή συγκράτηση φυτικής ασθένειας ή προσβολής από παράσιτα, με αποτέλεσμα την καταστροφή άνω του 30 % της μέσης ετήσιας παραγωγής του γεωργού κατά την προηγούμενη τριετία ή του μέσου όρου της τριετίας που υπολογίζεται με βάση την προηγούμενη πενταετία, ύστερα από αφαίρεση της υψηλότερης και της χαμηλότερης τιμής. Μπορούν να χρησιμοποιούνται δείκτες για τον υπολογισμό της ετήσιας παραγωγής του γεωργού. Η χρησιμοποιούμενη μέθοδος υπολογισμού οφείλει να επιτρέπει τον υπολογισμό της ετήσιας απώλειας ενός επιμέρους γεωργού σε ένα δεδομένο έτος.

Ο υπολογισμός της έκτασης των ζημιών μπορεί να πραγματοποιηθεί βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του κάθε είδους προϊόντων με τη χρήση:

α) βιολογικών δεικτών (ποσότητα της απώλειας βιομάζας) ή αντίστοιχων δεικτών απώλειας απόδοσης οι οποίοι καθορίζονται σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης ή σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο, ή

β) μετεωρολογικών δεικτών (συμπεριλαμβανομένης της ποσότητας βροχόπτωσης και της θερμοκρασίας), οι οποίοι καθορίζονται σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο.

2. Η εκδήλωση δυσμενούς κλιματικού φαινομένου ή κρουσμάτων ζωικής ή φυτικής ασθένειας ή προσβολής από παράσιτα ή περιβαλλοντικού συμβάντος πρέπει να αναγνωρίζεται επίσημα ως τέτοια από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους.

Όπου κρίνεται σκόπιμο, τα κράτη μέλη μπορούν να καθορίζουν εκ των προτέρων κριτήρια, βάσει των οποίων θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί η εν λόγω επίσημη αναγνώριση.

3. Όσον αφορά τις φυτικές ασθένειες, η χρηματική αποζημίωση βάσει του άρθρου 36 παράγραφος 1 στοιχείο α) μπορεί να χορηγείται μόνο για τις ασθένειες που αναγράφονται στον κατάλογο ζωικών ασθενειών που καταρτίσθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό για την Υγεία των Ζώων ή στο παράρτημα της απόφασης 2009/470/ΕΚ.

4. Οι ασφαλιστικές αποζημιώσεις δεν αποζημιώνουν ανώτερο από το συνολικό κόστος της αντικατάστασης των απωλειών που αναφέρονται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο α) και δεν εξαρτώνται, ούτε προσδιορίζουν, τον τύπο ή την ποσότητα της μελλοντικής παραγωγής.

Τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν το ποσό του ασφαλίστρου που είναι επιλέξιμο για στήριξη με την επιβολή κατάλληλων ανώτατων ορίων.

▼B

5. Η στήριξη περιορίζεται στο ανώτατο ποσοστό που καθορίζεται στο παράρτημα ΙΙ.

*Άρθρο 38*

**Ταμεία αλληλοβοήθειας για τα δυσμενή κλιματικά φαινόμενα, τις ζωικές και φυτικές ασθένειες, την προσβολή από παράσιτα και τα περιβαλλοντικά συμβάντα**

1. Για να είναι επιλέξιμο για στήριξη, το σχετικό ταμείο αλληλοβοήθειας πρέπει:

α) να είναι διαπιστευμένο από την αρμόδια αρχή σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία·

β) να έχει διαφανή πολιτική για τις πληρωμές στο ταμείο και τις αναλήψεις από αυτό·

γ) να έχει σαφείς κανόνες απόδοσης ευθυνών για τα χρέη που προκύπτουν·

2. Τα κράτη μέλη ορίζουν τους κανόνες που διέπουν τη σύσταση και τη διαχείριση των ταμείων αλληλοβοήθειας, ιδίως όσον αφορά τη χορήγηση αντισταθμιστικών ενισχύσεων στους γεωργούς, και την επιλεξιμότητά τους, σε περίπτωση κρίσης, καθώς και τη διαχείριση και παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τους εν λόγω κανόνες. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι κανόνες του ταμείου προβλέπουν ποινές σε περίπτωση αμέλειας από την πλευρά του γεωργού.

Η εκδήλωση των συμβάντων που αναφέρονται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο β) πρέπει να αναγνωρίζεται επισήμως ως τέτοια από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους.

3. Οι χρηματοδοτικές συνεισφορές που αναφέρονται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο β) μπορούν να αφορούν μόνο:

α) τις διοικητικές δαπάνες σύστασης του ταμείου αλληλοβοήθειας, με κατανομή σε τρία έτη κατ' ανώτατο όριο, κατά φθίνοντα τρόπο·

β) τα ποσά που καταβάλλονται από το ταμείο αλληλοβοήθειας ως χρηματική αποζημίωση στους γεωργούς. Επιπλέον, η χρηματοδοτική συνεισφορά μπορεί να αφορά το επιτόκιο εμπορικών δανείων που συνάπτει το ταμείο αλληλοβοήθειας με σκοπό την καταβολή της χρηματικής αποζημίωσης στους γεωργούς σε περίπτωση κρίσης.

Η στήριξη δυνάμει του άρθρου 36 παράγραφος 1 στοιχείο β) χορηγείται μόνο για την κάλυψη απωλειών που προκαλούνται από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα, ζωική ή φυτική ασθένεια, προσβολή από παράσιτα ή για μέτρο που εγκρίθηκε σύμφωνα με την οδηγία 2000/29/ΕΚ για την εξάλειψη ή συγκράτηση φυτικής ασθένειας ή παρασίτων ή περιβαλλοντικού συμβάντος, τα οποία κατέστρεψαν άνω του 30 % της μέσης ετήσιας παραγωγής του γεωργού κατά την προηγούμενη τριετία ή του μέσου όρου των τριών ετών που υπολογίζεται με βάση την προηγούμενη πενταετία, ύστερα από αφαίρεση της υψηλότερης και της χαμηλότερης τιμής. Μπορούν να χρησιμοποιούνται δείκτες για τον υπολογισμό της ετήσιας παραγωγής του γεωργού. Η χρησιμοποιούμενη μέθοδος υπολογισμού οφείλει να επιτρέπει τον υπολογισμό της ετήσιας απώλειας ενός επιμέρους γεωργού σε ένα δεδομένο έτος.

Δεν πραγματοποιείται καμία συνεισφορά από δημόσιους πόρους στο αρχικό μετοχικό κεφάλαιο.

▼B

4. Όσον αφορά τις φυτικές ασθένειες, η χρηματική αποζημίωση βάσει του άρθρου 36 παράγραφος 1 στοιχείο β) μπορεί να χορηγείται για τις ασθένειες που αναγράφονται στον κατάλογο ζωικών ασθενειών που καταρτίσθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό για την Υγεία των Ζώων ή στο παράρτημα της απόφασης 2009/470/ΕΚ.

5. Η στήριξη περιορίζεται στο ανώτατο ποσοστό στήριξης που προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙ.

Τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν τις δαπάνες που είναι επιλέξιμες για στήριξη επιβάλλοντας:

α) ανώτατα όρια ανά ταμείο·

β) κατάλληλα ανώτατα όρια ανά μονάδα.

*Άρθρο 39*

**Εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος**

1. Η στήριξη βάσει του άρθρου 36 παράγραφος 1 στοιχείο γ) χορηγείται μόνο όταν η μείωση του εισοδήματος υπερβαίνει το 30 % του μέσου ετήσιου εισοδήματος εκάστου γεωργού κατά την προηγούμενη τριετία ή του μέσου όρου τριετίας που υπολογίζεται με βάση την προηγούμενη πενταετία, ύστερα από αφαίρεση της υψηλότερης και της χαμηλότερης τιμής. Το εισόδημα για τους σκοπούς του άρθρου 36 παράγραφος 1 στοιχείο γ) αναφέρεται στο σύνολο των εσόδων που έχει ο γεωργός από την αγορά, συμπεριλαμβανομένης κάθε μορφής δημόσιας στήριξης, ύστερα από αφαίρεση του κόστους των εισροών. Οι ενισχύσεις από το ταμείο αλληλοβοήθειας στους γεωργούς αντισταθμίζουν την απώλεια εισοδήματος εντός του έτους κατά το οποίο ο παραγωγός καθίσταται επιλέξιμος για τη λήψη αυτής της ενίσχυσης, σε ποσοστό μικρότερο από 70 %.

2. Για να είναι επιλέξιμο για στήριξη, το σχετικό ταμείο αλληλοβοήθειας πρέπει:

α) να είναι διαπιστευμένο από την αρμόδια αρχή σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία·

β) να έχει διαφανή πολιτική για τις πληρωμές στο ταμείο και τις αναλήψεις από αυτό·

γ) να έχει σαφείς κανόνες απόδοσης ευθυνών για τα χρέη που προκύπτουν·

3. Τα κράτη μέλη ορίζουν τους κανόνες που διέπουν τη σύσταση και τη διαχείριση των ταμείων αλληλοβοήθειας, ιδίως όσον αφορά τη χορήγηση αντισταθμιστικών ενισχύσεων στους γεωργούς σε περίπτωση κρίσης, καθώς και τη διαχείριση και παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τους εν λόγω κανόνες. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι κανόνες του ταμείου προβλέπουν ποινές σε περίπτωση αμέλειας από την πλευρά του γεωργού.

4. Οι χρηματοδοτικές συνεισφορές που αναφέρονται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 στοιχείο γ) μπορούν να αφορούν μόνο:

α) τις διοικητικές δαπάνες σύστασης του ταμείου αλληλοβοήθειας, με κατανομή σε τρία έτη κατ' ανώτατο όριο, κατά φθίνοντα τρόπο·

β) τα ποσά που καταβάλλονται από το ταμείο αλληλοβοήθειας ως χρηματική αποζημίωση στους γεωργούς. Επιπλέον, η χρηματοδοτική συνεισφορά μπορεί να αφορά το επιτόκιο εμπορικών δανείων που συνάπτει το ταμείο αλληλοβοήθειας με σκοπό την καταβολή της χρηματικής αποζημίωσης στους γεωργούς σε περίπτωση κρίσης. Δεν πραγματοποιείται καμία συνεισφορά από δημόσιους πόρους στο αρχικό μετοχικό κεφάλαιο.

▼B

5. Η στήριξη περιορίζεται στο ανώτατο ποσοστό που καθορίζεται στο παράρτημα ΙΙ.

*Άρθρο 40*

**Χρηματοδότηση συμπληρωματικών εθνικών άμεσων ενισχύσεων για την Κροατία**

1. Είναι δυνατή η χορήγηση στήριξης σε γεωργούς επιλέξιμους για συμπληρωματικές εθνικές άμεσες ενισχύσεις δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 Οι όροι που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο εφαρμόζονται επίσης στη στήριξη που χορηγείται δυνάμει του παρόντος άρθρου.

2. Η στήριξη που χορηγείται σε έναν γεωργό για τα έτη 2014, 2015 και 2016 δεν υπερβαίνει τη διαφορά μεταξύ:

α) του επιπέδου των άμεσων ενισχύσεων που εφαρμόζεται στην Κροατία για το σχετικό έτος, σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013· και

β) του 45 % του αντίστοιχου επιπέδου των άμεσων ενισχύσεων που εφαρμόζεται από το 2022.

3. Η ενωσιακή συνεισφορά στη στήριξη που χορηγείται δυνάμει του παρόντος άρθρου στην Κροατία για τα έτη 2014, 2015 και 2016 δεν υπερβαίνει το 20 % των αντίστοιχων συνολικών ετήσιων κονδυλίων της από το ΕΓΤΑΑ.

4. Το ποσοστό της συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ για τα συμπληρώματα άμεσων ενισχύσεων δεν υπερβαίνει το 80 %.

*Άρθρο 41*

**Κανόνες για την εφαρμογή των μέτρων**

Η Επιτροπή θεσπίζει, με εκτελεστικές πράξεις, κανόνες για την εφαρμογή των μέτρων της παρούσας ενότητας σχετικά με:

α) τις διαδικασίες επιλογής των αρχών ή των φορέων που παρέχουν γεωργικές και δασοκομικές συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης ή υπηρεσίες διευκόλυνσης στη γεωργική εκμετάλλευση, καθώς και σχετικά με την προοδευτική μείωση των ενισχύσεων στο πλαίσιο του μέτρου παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών που προβλέπεται στο άρθρο 15·

β) την αξιολόγηση από το κράτος μέλος της προόδου του επιχειρηματικού σχεδίου, των επιλογών ενίσχυσης, καθώς και των λεπτομερειών πρόσβασης σε άλλα μέτρα για νέους γεωργούς στο πλαίσιο του μέτρου ανάπτυξης γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων που προβλέπεται στο άρθρο 19·

γ) τη μετατροπή σε μονάδες διαφορετικές από αυτές που χρησιμοποιούνται στο παράρτημα ΙΙ και τους συντελεστές μετατροπής του ζωικού κεφαλαίου σε μονάδες ζωικού κεφαλαίου (ΜΖΚ) βάσει των μέτρων που αναφέρονται στα άρθρα 28, 29, 33 και 34·

δ) τη δυνατότητα χρήσης των συνήθων υποθέσεων για τις πρόσθετες δαπάνες και την απώλεια εισοδήματος στο πλαίσιο των μέτρων των άρθρων 28 έως 31, 33 και 34 και τα κριτήρια για τον υπολογισμό τους·

▼B

ε) τον υπολογισμό του ποσού της στήριξης όταν μια πράξη είναι επιλέξιμη για στήριξη στο πλαίσιο περισσότερων του ενός μέτρων.

Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εγκρίνονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που προβλέπεται στο άρθρο 84.

LEADER

*Άρθρο 42*

**Ομάδες τοπικής δράσης LEADER**

1. Εκτός από τα καθήκοντα που αναφέρονται στο άρθρο 34 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 οι ομάδες τοπικής δράσης μπορούν επίσης να εκτελούν επιπλέον καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί από τη διαχειριστική αρχή ή/και τον οργανισμό πληρωμών.

2. Οι ομάδες τοπικής δράσης μπορούν να ζητήσουν την πληρωμή προκαταβολής από τον αρμόδιο οργανισμό πληρωμών εάν η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης. Το ποσό της προκαταβολής δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50 % της δημόσιας ενίσχυσης σε σχέση με τις δαπάνες λειτουργίας και εμψύχωσης.

*Άρθρο 43*

**Σύνολο εργαλείων εκκίνησης LEADER**

Η στήριξη για την τοπική ανάπτυξη του LEADER μπορεί επίσης να περιλαμβάνει ένα «σύνολο εργαλείων εκκίνησης LEADER» για τοπικές κοινότητες που δεν εφάρμοσαν το LEADER κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013. Το «σύνολο εργαλείων εκκίνησης LEADER» συνίσταται σε στήριξη για τη δημιουργία ικανοτήτων και μικρά πιλοτικά σχέδια. Η στήριξη βάσει του συνόλου εργαλείων εκκίνησης «LEADER» δεν πρέπει να εξαρτάται από την υποβολή μιας στρατηγικής για την τοπική ανάπτυξη LEADER.

*Άρθρο 44*

**Δράσεις συνεργασίας LEADER**

1. Η στήριξη που αναφέρεται στο άρθρο 35 παράγραφος 1, στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 χορηγείται σε

α) έργα συνεργασίας σε ένα κράτος μέλος (διατοπική συνεργασία) ή έργα συνεργασίας μεταξύ περιοχών σε διάφορα κράτη μέλη ή με περιοχές τρίτων χωρών (διακρατική συνεργασία).

β) προπαρασκευαστική τεχνική στήριξη σε έργα διατοπικής και διακρατικής συνεργασίας, υπό τον όρο ότι οι ομάδες τοπικής δράσης μπορούν να αποδείξουν ότι προβλέπουν την υλοποίηση συγκεκριμένου έργου.

2. Εκτός των άλλων ομάδων τοπικής δράσης, οι εταίροι σε ομάδα τοπικής δράσης στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ μπορούν να είναι:

α) ομάδα τοπικών δημοσίων και ιδιωτικών φορέων σε μια αγροτική περιοχή που υλοποιεί στρατηγική τοπικής ανάπτυξης, εντός ή εκτός της Ένωσης·

β) ομάδα τοπικών δημοσίων και ιδιωτικών εταίρων σε μη αγροτική περιοχή που υλοποιεί στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.

▼B

3. Στις περιπτώσεις που δεν επιλέγονται έργα συνεργασίας από τις ομάδες τοπικής δράσης, τα κράτη μέλη θεσπίζουν ένα σύστημα συνεχούς εφαρμογής.

Τα κράτη μέλη δημοσιοποιούν τις εθνικές ή περιφερειακές διοικητικές διαδικασίες σχετικά με την επιλογή των διακρατικών έργων συνεργασίας, καθώς και κατάλογο των επιλέξιμων δαπανών το αργότερο δύο έτη μετά την ημερομηνία έγκρισης των οικείων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

Η έγκριση έργων συνεργασίας από την αρμόδια αρχή πραγματοποιείται το αργότερο εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία υποβολής του έργου.

4. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τα εγκεκριμένα έργα διακρατικής συνεργασίας.

*ΚΕΦΑΛΑΙΟ II*

***Κοινές διατάξεις για διάφορα μέτρα***

*Άρθρο 45*

**Επενδύσεις**

1. Για να είναι επιλέξιμη για στήριξη από το ΕΓΤΑΑ πριν από μια επένδυση γίνεται εκτίμηση της αναμενομένης περιβαλλοντολογικής επίπτωσης με βάση τη συγκεκριμένη για την επένδυση νομοθεσία,., όταν αυτή μπορεί να θίξει το περιβάλλον.

2. Οι επιλέξιμες για στήριξη από το ΕΓΤΑΑ δαπάνες περιορίζονται:

α) στην κατασκευή, απόκτηση, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδοτικής μίσθωσης, ή βελτίωση ακίνητης περιουσίας·

β) στην αγορά ή στη χρηματοδοτική μίσθωση με δυνατότητα αγοράς νέων μηχανημάτων και εξοπλισμού μέχρι την αγοραστική αξία του περιουσιακού στοιχείου·

γ) σε γενικές δαπάνες συνδεόμενες με τις δαπάνες που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β), όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας. Οι μελέτες σκοπιμότητας παραμένουν επιλέξιμες δαπάνες ακόμη και όταν, βάσει των αποτελεσμάτων τους, δεν πραγματοποιούνται δαπάνες σύμφωνα με τα στοιχεία α) και β)·

δ) στις ακόλουθες επενδύσεις σε άυλα στοιχεία: απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων·

ε) σε δαπάνες κατάρτισης προγραμμάτων διαχείρισης δασών και ισοδύναμων μέσων.

3. Όσον αφορά τις γεωργικές επενδύσεις, η αγορά δικαιωμάτων γεωργικής παραγωγής, δικαιωμάτων ενίσχυσης, ζώων, ετήσιων φυτών και φύτευσής τους δεν είναι επιλέξιμη για επενδυτική στήριξη. Ωστόσο, σε περίπτωση αποκατάστασης γεωργικού παραγωγικού δυναμικού που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές ή καταστροφικά φαινόμενα, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο β), οι δαπάνες αγοράς ζώων μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες δαπάνες.

▼B

4. Οι δικαιούχοι επενδυτικής στήριξης μπορούν να ζητήσουν την πληρωμή προκαταβολής ύψους μέχρι 50 % της δημόσιας ενίσχυσης που συνδέεται με την επένδυση από τους αρμόδιους οργανισμούς πληρωμών, εάν η δυνατότητα αυτή προβλέπεται από το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης.

5. Μπορεί να αποτελέσει επιλέξιμη δαπάνη το κεφάλαιο κίνησης που λειτουργεί επικουρικά και συνδέεται με νέα επένδυση στον αγροτικό ή δασοκομικό τομέα που λαμβάνει ενίσχυση από το ΕΓΤΑΑ μέσω χρηματοδοτικού μέσου που έχει θεσπισθεί σύμφωνα με το άρθρο 37 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 Η εν λόγω επιλέξιμη δαπάνη δεν υπερβαίνει το 30 % του συνολικού ποσού της επιλέξιμης δαπάνης για την επένδυση. Το σχετικό αίτημα πρέπει να είναι δεόντως αιτιολογημένο.

6. Προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που αφορούν συγκεκριμένα είδη επενδύσεων, ανατίθεται στην Επιτροπή να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 83, σχετικά με τους όρους υπό τους οποίους άλλες δαπάνες που συνδέονται με συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης ή μεταχειρισμένο εξοπλισμό μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες δαπάνες και σχετικά με τον ορισμό των ειδών υποδομών ανανεώσιμης ενέργειας που δικαιούνται ενίσχυση.

*Άρθρο 46*

**Επενδύσεις άρδευσης**

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 45 του παρόντος κανονισμού, στην περίπτωση άρδευσης σε νέες και υφιστάμενες αρδευόμενες περιοχές, θεωρούνται επιλέξιμες δαπάνες μόνο οι επενδύσεις που πληρούν τους όρους του παρόντος άρθρου.

2. Έχει κοινοποιηθεί στην Επιτροπή διαχειριστικό σχέδιο λεκάνης απορροής ποταμού, όπως απαιτείται σύμφωνα με την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα, για το σύνολο της περιοχής στην οποία θα πραγματοποιηθεί η επένδυση καθώς και για οποιεσδήποτε άλλες περιοχές των οποίων το περιβάλλον ενδέχεται να θιγεί από την επένδυση· Τα μέτρα που εφαρμόζονται στο πλαίσιο του διαχειριστικού σχεδίου λεκάνης απορροής ποταμού, σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα, και αφορούν τον γεωργικό τομέα έχουν προσδιορισθεί στο σχετικό πρόγραμμα μέτρων·

3. Εφαρμόζεται ή θα εφαρμοσθεί ως μέρος της επένδυσης υδρομέτρηση η οποία επιτρέπει τη μέτρηση της χρήσης ύδατος στο επίπεδο της στηριζόμενης επένδυσης·

4. Όταν μια επένδυση είναι σε βελτίωση υφιστάμενης αρδευτικής εγκατάστασης ή σε στοιχείο αρδευτικής υποδομής, έχει κριθεί εκ των προτέρων ότι συνεπάγεται δυνητική εξοικονόμηση ύδατος τουλάχιστον μεταξύ 5 και 25 %, σύμφωνα με τις τεχνικές παραμέτρους της υφιστάμενης εγκατάστασης ή υποδομής·

Αν μια επένδυση επηρεάζει υπόγεια ή επιφανειακά ύδατα, των οποίων η κατάσταση έχει κριθεί λιγότερο από καλή, στο σχετικό διαχειριστικό σχέδιο λεκάνης απορροής ποταμού για λόγους που άπτονται της ποσότητας του ύδατος:

α) η επένδυση διασφαλίζει πραγματική μείωση της χρήσης ύδατος στο επίπεδό της, ανερχόμενη τουλάχιστον στο 50 % της δυνητικής εξοικονόμησης ύδατος που καθίσταται δυνατή χάρη σε αυτήν· και

▼B

β) σε περίπτωση επένδυσης σε μία και μόνο αγροτική εκμετάλλευση, η εν λόγω επένδυση επιφέρει μείωση της συνολικής χρήσης ύδατος από την εκμετάλλευση ανερχόμενη επίσης τουλάχιστον στο 50 % της δυνητικής εξοικονόμησης ύδατος που καθίσταται δυνατή στο επίπεδό της. Στη συνολική χρήση ύδατος από την εκμετάλλευση περιλαμβάνονται τα ύδατα που πωλούνται από αυτή.

Ουδείς εκ των όρων της παραγράφου 4 ισχύει σε επένδυση πραγματοποιούμενη σε υφιστάμενη εγκατάσταση που επηρεάζει αποκλειστικά και μόνο την ενεργειακή απόδοση ή σε επένδυση για τη δημιουργία ταμιευτήρα ή σε επένδυση για τη χρήση ανακυκλωμένων υδάτων που δεν επηρεάζει υπόγεια ή επιφανειακά ύδατα.

5. Επένδυση συνεπαγόμενη καθαρή αύξηση της αρδευόμενης έκτασης, η οποία επηρεάζει ένα δεδομένο σύστημα υπόγειων ή επιφανειακών υδάτων είναι επιλέξιμη μόνο εάν:

α) η κατάσταση του εν λόγω συστήματος δεν έχει κριθεί λιγότερο από καλή στο σχετικό διαχειριστικό σχέδιο λεκάνης απορροής ποταμού, για λόγους που άπτονται της ποσότητας του ύδατος· και

β) από περιβαλλοντική ανάλυση, που είτε διεξάγεται ή εγκρίνεται από την αρμόδια αρχή και μπορεί επίσης να αναφέρεται σε ομάδες εκμεταλλεύσεων, προκύπτει ότι η επένδυση δεν θα έχει ως αποτέλεσμα σημαντικές αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Περιοχές που προσδιορίζονται και αιτιολογούνται στο σχέδιο οι οποίες δεν αρδεύονται αλλά στις οποίες λειτουργούσε στο πρόσφατο παρελθόν εγκατάσταση άρδευσης, μπορούν να θεωρηθούν ως αρδευόμενες περιοχές για τον υπολογισμό της καθαρής αύξησης της αρδευόμενης περιοχής.

6. Κατά παρέκκλιση από το σημείο α) της παραγράφου 5 οι επενδύσεις που έχουν ως αποτέλεσμα καθαρή αύξηση της αρδευόμενης περιοχής μπορούν να είναι, μολοντούτο, επιλέξιμες εφόσον:

α) η επένδυση συνδυάζεται με επένδυση για βελτίωση υφιστάμενης αρδευτικής εγκατάστασης ή στοιχείου αρδευτικής υποδομής εάν κριθεί εκ των προτέρων ότι συνεπάγεται δυνητική εξοικονόμηση ύδατος τουλάχιστον μεταξύ 5 και 25 % σύμφωνα με τις τεχνικές παραμέτρους της υφιστάμενης εγκατάστασης ή υποδομής και

β) η επένδυση εξασφαλίζει σημαντική μείωση της χρήσης ύδατος, σε επίπεδο συνολικής δαπάνης, που είναι ίση με τουλάχιστον 50 % της δυνητικής εξοικονόμησης ύδατος η οποία καθίσταται δυνατή από την επένδυση στην υπάρχουσα αρδευτική εγκατάσταση ή σε στοιχείο της υποδομής.

Επιπλέον, και ως εξαίρεση, ο όρος της παραγράφου 5 στοιχείο α) δεν εφαρμόζεται για τις επενδύσεις για τη θέση σε λειτουργία νέας εγκατάστασης που εφοδιάζεται με νερό από υπάρχοντα ταμιευτήρα εγκεκριμένο από τα αρμόδιες αρχές πριν από την 31η Οκτωβρίου 2013, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

— ο εν λόγω ταμιευτήρας προσδιορίζεται στο σχετικό διαχειριστικό σχέδιο λεκάνης απορροής ποταμού και υπόκειται στις απαιτήσεις ελέγχου που εκτίθενται στο άρθρο 11 παράγραφος 3 στοιχείο ε) της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα·

— την 31η Οκτωβρίου 2013 ίσχυε είτε όριο για τη μέγιστη υδροληψία από τον ταμιευτήρα είτε ελάχιστο επίπεδο ροής των υδάτων που επηρεάζονται από τον ταμιευτήρα·

▼B

— το εν λόγω μέγιστο όριο ή κατώτατο επίπεδο ροής συμμορφούται προς τις προϋποθέσεις του άρθρου 4 της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα· και

— η εν λόγω επένδυση δεν συνεπάγεται υδροληψίες, πέραν του ανωτάτου ορίου που ίσχυε την 31η Οκτωβρίου 2013, ή μείωση του κατώτατου επιπέδου ροής στα επηρεαζόμενα ύδατα, κάτω του ελάχιστου απαιτούμενου επιπέδου που ίσχυε την 31η Οκτωβρίου 2013.

*Άρθρο 47*

**Κανόνες για τις εκτατικές ενισχύσεις**

1. Ο αριθμός των εκταρίων στα οποία εφαρμόζεται η δέσμευση σύμφωνα με τα άρθρα 28, 29 και 34 μπορεί να διαφέρει από έτος σε έτος, εάν:

α) η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης·

β) η εν λόγω δέσμευση δεν ισχύει για καθορισμένα αγροτεμάχια· και

γ) δεν διατρέχει κίνδυνο η επίτευξη του στόχου της δέσμευσης.

2. Όταν το σύνολο ή μέρος της έκτασης για την οποία έχει αναληφθεί δέσμευση ή ολόκληρη η γεωργική εκμετάλλευση μεταβιβάζεται σε άλλο πρόσωπο κατά την περίοδο για την οποία έχει αναληφθεί η δέσμευση, η δέσμευση, ή μέρος αυτής που αντιστοιχεί στη μεταβιβαζόμενη έκταση, μπορεί να αναληφθεί για την υπόλοιπη περίοδο από το εν λόγω άλλο πρόσωπο ή να λήξει και δεν μπορεί να απαιτηθεί επιστροφή της ενίσχυσης για την περίοδο κατά την οποία η δέσμευση ήταν σε ισχύ.

3. Εάν ο δικαιούχος αδυνατεί να συνεχίσει να εκπληρώνει τις δεσμεύσεις που ανέλαβε επειδή η εκμετάλλευσή του ή μέρος της εκμετάλλευσης αναδιατάσσεται, ή αποτελεί αντικείμενο μέτρων δημόσιου αναδασμού ή άλλων μέτρων αναδασμού εγκεκριμένων από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα μέτρα που είναι αναγκαία για την προσαρμογή των δεσμεύσεων στη νέα κατάσταση της εκμετάλλευσης. Εάν η προσαρμογή αυτή αποδειχθεί ανέφικτη, η δέσμευση παύει να ισχύει χωρίς να ζητείται επιστροφή για την περίοδο κατά την οποία η δέσμευση ήταν σε ισχύ.

4. Σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 δεν απαιτείται επιστροφή της εισπραχθείσας ενίσχυσης.

5. Η παράγραφος 2 σχετικά με τις περιπτώσεις μεταβίβασης ολόκληρης της εκμετάλλευσης και η παράγραφος 4 εφαρμόζονται επίσης στις δεσμεύσεις δυνάμει του άρθρου 33.

6. Για να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων που αφορούν εκτάσεις και να διασφαλιστούν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 83, σχετικά με τους όρους που ισχύουν για τη μετατροπή ή την προσαρμογή δεσμεύσεων δυνάμει των μέτρων που αναφέρονται στα άρθρα 28, 29, 33 και 34 και σχετικά με τον προσδιορισμό των λοιπών περιπτώσεων, στις οποίες δεν απαιτείται επιστροφή της ενίσχυσης.

▼B

*Άρθρο 48*

**Ρήτρα αναθεώρησης**

Προβλέπεται ρήτρα αναθεώρησης για δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί σύμφωνα με τα άρθρα 28, 29, 33 και 34, προκειμένου να διασφαλισθεί η προσαρμογή τους σε περίπτωση τροποποιήσεων στα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα, απαιτήσεις ή υποχρεώσεις που αναφέρονται στα εν λόγω άρθρα, πέραν των οποίων εκτείνονται οι δεσμεύσεις. Αυτή η ρήτρα καλύπτει επίσης τις απαιτούμενες προσαρμογές για να αποφευχθεί η διπλή χρηματοδότηση των πρακτικών που προβλέπονται στο άρθρο 43 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 σε περίπτωση τροποποίησης των πρακτικών αυτών.

Οι δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί σύμφωνα με τα άρθρα 28, 29, 33 και 34, οι οποίες εκτείνονται πέραν της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου περιλαμβάνουν ρήτρα αναθεώρησης, προκειμένου να καθίσταται δυνατή η προσαρμογή τους στο νομικό πλαίσιο της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Εάν η προσαρμογή δεν είναι αποδεκτή από τον δικαιούχο, η δέσμευση παύει να ισχύει χωρίς να απαιτείται επιστροφή για την περίοδο κατά την οποία η δέσμευση ήταν σε ισχύ.

*Άρθρο 49*

**Επιλογή των δράσεων**

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 34 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 η διαχειριστική αρχή του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης καθορίζει τα κριτήρια επιλογής πράξεων κατόπιν διαβούλευσης με την επιτροπή παρακολούθησης. Τα κριτήρια επιλογής αποσκοπούν να διασφαλίσουν την ίση μεταχείριση των αιτούντων, την καλύτερη χρήση των χρηματοδοτικών πόρων και τη στόχευση των μέτρων σύμφωνα με τις προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη. Κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή των κριτηρίων επιλογής λαμβάνεται υπόψη η αρχή της αναλογικότητας όσον αφορά το μέγεθος της πράξης.

2. Η αρχή του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνη για την επιλογή πράξεων διασφαλίζει ότι, με την εξαίρεση των πράξεων δυνάμει των άρθρων 28 έως 31, 33 έως 34 και 36 έως 39, οι πράξεις επιλέγονται σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και βάσει διαφανούς και απόλυτα τεκμηριωμένης διαδικασίας.

3. Εάν ενδείκνυται, οι δικαιούχοι μπορούν να επιλέγονται βάσει προκήρυξης, με εφαρμογή κριτηρίων οικονομικής και περιβαλλοντικής αποδοτικότητας.

*Άρθρο 50*

**Ορισμός αγροτικής περιοχής**

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, η διαχειριστική αρχή ορίζει την «αγροτική περιοχή» σε επίπεδο προγράμματος. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίσουν τέτοιον ορισμό για μέτρο ή τύπο πράξης δικαιολογώντας την απόφασή τους.

▼B

*ΚΕΦΑΛΑΙΟ III*

***Τεχνική βοήθεια και δικτύωση***

*Άρθρο 51*

**Χρηματοδότηση της τεχνικής βοήθειας**

1. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 το ΕΓΤΑΑ μπορεί να χρησιμοποιεί έως και το 0,25 % των ετήσιων κονδυλίων του για χρηματοδότηση των δράσεων που αναφέρονται στο άρθρο 58 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 συμπεριλαμβανομένων των δαπανών σύστασης και λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης που αναφέρεται στο άρθρο 52 και του δικτύου των ΕΣΚ που αναφέρεται στο άρθρο 53 κατόπιν πρωτοβουλίας της Επιτροπής και/ή εξ ονόματός της.

Το ΕΓΤΑΑ μπορεί επίσης να χρηματοδοτεί τις δράσεις που προβλέπονται στο άρθρο 41 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]) σε σχέση με τις ενδείξεις και τα σύμβολα του συστήματος ποιότητας της Ένωσης.

Οι δράσεις αυτές εκτελούνται σύμφωνα με το άρθρο 58 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]), καθώς και άλλων διατάξεων του εν λόγω κανονισμού και των εκτελεστικών διατάξεών του που εφαρμόζονται σε αυτή τη μορφή εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

2. Με πρωτοβουλία των κρατών μελών, έως και 4 % του συνολικού ποσού κάθε προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης μπορεί να διατίθεται στις δράσεις που αναφέρονται στο άρθρο 59 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1303/2013 καθώς και στις δαπάνες που αφορούν προπαρασκευαστικές εργασίες οριοθέτησης των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα που αναφέρονται στο άρθρο 32.

Οι δαπάνες σχετικά με το φορέα πιστοποίησης που αναφέρεται στο άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 δεν είναι επιλέξιμες δυνάμει της παρούσας παραγράφου.

Εντός του ορίου του 4 %, ένα ποσό θα διατηρηθεί για τη σύσταση και λειτουργία του εθνικού αγροτικού δικτύου που αναφέρεται στο άρθρο 54.

3. Στην περίπτωση προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης που καλύπτουν τόσο λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες όσο και άλλες περιφέρειες, το ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ για τεχνική βοήθεια που αναφέρεται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 μπορεί να καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη τον επικρατέστερο τύπο περιφερειών, κατά τον αριθμό τους, στο πρόγραμμα.

*Άρθρο 52*

**Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης**

1. Σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 1 δημιουργείται Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Αγροτική Ανάπτυξη με σκοπό τη δικτύωση των εθνικών δικτύων, οργανισμών και διοικήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης σε επίπεδο Ένωσης.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2012, για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (ΕΕ L 343 της 14.12.2012, σ. 1).

([2]) Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου (ΕΕ L 298 της 26.10.2012, σ. 1).

▼B

2. Η δικτύωση μέσω του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Αγροτική Ανάπτυξη έχει ως στόχο:

α) την ενίσχυση της συμμετοχής όλων των ενδιαφερομένων μερών, ιδίως από τους τομείς της γεωργίας και της δασοπονίας και άλλων φορέων από αγροτικές περιοχές, στην υλοποίηση της αγροτικής ανάπτυξης·

β) τη βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης·

γ) τη συμβολή στην ενημέρωση του ευρύτερου κοινού για τα οφέλη της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης.

δ) τη στήριξη της αξιολόγησης των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

3. Τα καθήκοντα του δικτύου είναι τα εξής:

α) η συλλογή, ανάλυση και διάδοση πληροφοριών για τη δράση στο πεδίο της αγροτικής ανάπτυξης·

β) η παροχή στήριξης κατά τις διαδικασίες αξιολόγησης και κατά τη συλλογή και διαχείριση των δεδομένων·

γ) η συλλογή, παγίωση και διάδοση, σε επίπεδο Ένωσης, καλών πρακτικών αγροτικής ανάπτυξης, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις μεθοδολογίες και τα εργαλεία αξιολόγησης·

δ) η σύσταση και λειτουργία θεματικών ομάδων και/ή εργαστηρίων με σκοπό τη διευκόλυνση της ανταλλαγής τεχνογνωσίας και τη στήριξη της εφαρμογής και παρακολούθησης και την περαιτέρω ανάπτυξη της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης·

ε) η παροχή πληροφοριών για τις εξελίξεις στις αγροτικές περιοχές της Ένωσης και στις τρίτες χώρες·

στ) η διοργάνωση συσκέψεων και σεμιναρίων σε επίπεδο Ένωσης για όσους συμμετέχουν ενεργά στην αγροτική ανάπτυξη·

ζ) η στήριξη των εθνικών δικτύων και των πρωτοβουλιών διακρατικής συνεργασίας, καθώς και της ανταλλαγής εμπειριών όσον αφορά τις δράσεις στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης με δίκτυα σε τρίτες χώρες·

η) ειδικά για τις ομάδες τοπικής δράσης:

i) η δημιουργία συνέργειας με τις δραστηριότητες που διεξάγονται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο ή σε αμφότερα από τα αντίστοιχα δίκτυα σχετικά με τις δράσεις δημιουργίας ικανοτήτων και την ανταλλαγή εμπειριών· και

ii) η συνεργασία με τους φορείς δικτύωσης και τεχνικής βοήθειας για την τοπική ανάπτυξη οι οποίοι συστάθηκαν από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΕΤΘΑ όσον αφορά τις οικείες δραστηριότητες τοπικής ανάπτυξης και τη διακρατική συνεργασία.

4. Η Επιτροπή, με εκτελεστικές πράξεις, καθορίζει την οργανωτική δομή και λειτουργία του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Αγροτική Ανάπτυξη. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 84.

▼B

*Άρθρο 53*

**Δίκτυο ΕΣΚ**

1. Δημιουργείται δίκτυο ΕΣΚ με σκοπό τη στήριξη των ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας όπως αναφέρεται στο άρθρο 55, σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 1. Το εν λόγω δίκτυο θα καταστήσει δυνατή τη δικτύωση των επιχειρησιακών ομάδων, των συμβουλευτικών υπηρεσιών και των ερευνητών.

2. Ο στόχος του δικτύου ΕΣΚ είναι:

α) η διευκόλυνση της ανταλλαγής τεχνογνωσίας και βέλτιστων πρακτικών·

β) η καθιέρωση διαλόγου μεταξύ των γεωργών και της ερευνητικής κοινότητας και η διευκόλυνση της συμπερίληψης όλων των ενδιαφερόμενων φορέων στη διαδικασία ανταλλαγής γνώσεων.

3. Τα καθήκοντα του δικτύου ΕΣΚ είναι:

α) η παροχή υπηρεσιών γραφείου τεχνικής υποστήριξης και η παροχή πληροφοριών σε κύριους φορείς σχετικά με τις ΕΣΚ·

β) η ενθάρρυνση της σύστασης επιχειρησιακών ομάδων και η ενημέρωση σχετικά με τις ευκαιρίες που παρέχουν οι πολιτικές της Ένωσης·

γ) η διευκόλυνση της εφαρμογής πρωτοβουλιών συμπλεγμάτων φορέων (clusters) και πιλοτικών έργων ή έργων επίδειξης, τα οποία είναι δυνατόν να αφορούν, μεταξύ άλλων:

i) την αύξηση της γεωργικής παραγωγικότητας, της οικονομικής βιωσιμότητας, των επιδόσεων και της απόδοσης των πόρων·

ii) την καινοτομία προς στήριξη της βιοοικονομίας·

iii) τη βιοποικιλότητα, τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων, τη λειτουργικότητα του εδάφους και την αειφόρο διαχείριση των υδάτων·

iv) τα καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες για την ολοκληρωμένη αλυσίδα εφοδιασμού·

v) τη δημιουργία νέων ευκαιριών για προϊόντα και αγορές για τους παραγωγούς πρωτογενών προϊόντων·

vi) την ποιότητα των τροφίμων, την ασφάλεια των τροφίμων και την υγιεινή διατροφή·

vii) τη μείωση των μετασυλλεκτικών απωλειών και της κατασπατάλησης τροφίμων.

δ) τη συλλογή και τη διάδοση πληροφοριών στο πεδίο των ΕΣΚ, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών πορισμάτων και νέων τεχνολογιών σχετικά με την καινοτομία και την ανταλλαγή γνώσεων, καθώς και των ανταλλαγών στον τομέα της καινοτομίας με τρίτες χώρες.

4. Η Επιτροπή, με εκτελεστικές πράξεις, θεσπίζει την οργανωτική δομή και τη λειτουργία του δικτύου των ΕΣΚ. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 84.

▼B

*Άρθρο 54*

**Εθνικό αγροτικό δίκτυο**

1. Κάθε κράτος μέλος δημιουργεί ένα εθνικό αγροτικό δίκτυο, στο οποίο συμμετέχουν οι οργανισμοί και οι διοικητικές υπηρεσίες που εμπλέκονται στην αγροτική ανάπτυξη. Οι συμπράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 αποτελούν επίσης μέρος του εθνικού αγροτικού δικτύου.

Τα κράτη μέλη με περιφερειακά προγράμματα μπορούν να υποβάλλουν προς έγκριση ειδικό πρόγραμμα για τη δημιουργία και λειτουργία του εθνικού τους αγροτικού δικτύου.

2. Η δικτύωση μέσω του εθνικού αγροτικού δικτύου έχει ως στόχο:

α) την αύξηση της συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών στην υλοποίηση της αγροτικής ανάπτυξης·

β) τη βελτίωση της ποιότητας εφαρμογής των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης·

γ) την ενημέρωση του ευρύτερου κοινού και των δυνητικών δικαιούχων για την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης και τις ευκαιρίες χρηματοδότησης·

δ) την προώθηση της καινοτομίας στη γεωργία, την παραγωγή τροφίμων, τη δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές.

3. Η στήριξη του ΕΓΤΑΑ βάσει του άρθρου 51 παράγραφος 3 χρησιμοποιείται:

α) για τις δομές που είναι αναγκαίες για τη λειτουργία του δικτύου·

β) για την προετοιμασία και υλοποίηση σχεδίου δράσης που καλύπτει τουλάχιστον τα ακόλουθα:

i) τη συγκέντρωση παραδειγμάτων έργων που καλύπτουν όλες τις προτεραιότητες των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης

ii) τη διευκόλυνση θεματικών και αναλυτικών ανταλλαγών μεταξύ των φορέων αγροτικής ανάπτυξης, την ανταλλαγή και διάδοση των πορισμάτων ·

iii) δραστηριότητες κατάρτισης και δικτύωσης για τις ομάδες τοπικής δράσης, και ιδίως τεχνική βοήθεια για τη διατοπική και διακρατική συνεργασία, τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των ομάδων τοπικής δράσης και την αναζήτηση εταίρων για το μέτρο που αναφέρεται στο άρθρο 35·

iv) δραστηριότητες δικτύωσης για συμβούλους και υπηρεσίες στήριξης της καινοτομίας·

v) δραστηριότητες ανταλλαγής και διάδοσης των πορισμάτων σχετικά με την παρακολούθηση και την αξιολόγηση·

vi) ένα επικοινωνιακό σχέδιο, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης και πληροφόρησης σχετικά με το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης σε συμφωνία με τις διαχειριστικές αρχές και δραστηριότητες πληροφόρησης και επικοινωνίας που στοχεύουν ένα ευρύτερο κοινό·

vii) πρόβλεψη για συμμετοχή και συμβολή στις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Δικτύου Αγροτικής Ανάπτυξης.

▼B

4. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για τον καθορισμό κανόνων για τη σύσταση και λειτουργία των εθνικών αγροτικών δικτύων και το περιεχόμενο των ειδικών προγραμμάτων που προβλέπονται στην παράγραφο 1. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 84.

ΤΙΤΛΟΣ IV

**ΕΣΚ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ**

*Άρθρο 55*

**Σκοποί**

1. Οι ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας:

α) προωθούν την αποδοτική, οικονομικά βιώσιμη χρήση των πόρων, την παραγωγικότητα, την ανταγωνιστικότητα, τις χαμηλές εκπομπές, τη φιλικότητα προς το κλίμα και την ανθεκτικότητα στον τομέα της γεωργίας και της δασοπονίας, την επιδίωξη γεωργοοικολογικών συστημάτων παραγωγής σε αρμονία με τους βασικούς φυσικούς πόρους από τους οποίους εξαρτάται η γεωργία και η δασοκομία·

β) συμβάλλουν στη διασφάλιση του σταθερού και αειφόρου εφοδιασμού τροφίμων, ζωοτροφών και βιοϋλικών, τόσο υφιστάμενων όσο και νέων·

γ) βελτιώνουν τις διαδικασίες προστασίας του περιβάλλοντος, προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος και μετριασμού της·

δ) γεφυρώνουν το χάσμα μεταξύ της έρευνας, των γνώσεων και της τεχνολογίας αιχμής και των γεωργών, των διαχειριστών των δασών, των αγροτικών κοινοτήτων, των επιχειρήσεων, των ΜΚΟ και των συμβουλευτικών υπηρεσιών.

2. Οι ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας επιδιώκουν να επιτύχουν τους στόχους τους μέσω:

α) της δημιουργίας προστιθέμενης αξίας με καλύτερη διασύνδεση της έρευνας και των γεωργικών πρακτικών, και ενθάρρυνση της ευρύτερης χρήσης των διαθέσιμων μέτρων καινοτομίας·

β) της προώθησης της ταχύτερης και ευρύτερης μεταφοράς καινοτόμων λύσεων στην πράξη· και

γ) της ενημέρωσης της επιστημονικής κοινότητας σχετικά με τις ερευνητικές ανάγκες της γεωργικής πρακτικής.

3. Το ΕΓΤΑΑ συμβάλλει στην επίτευξη των σκοπών των ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας μέσω της στήριξης, σύμφωνα με το άρθρο 35, των επιχειρησιακών ομάδων των ΕΣΚ που αναφέρονται στο άρθρο 56 και του δικτύου των ΕΣΚ που αναφέρεται στο άρθρο 53.

*Άρθρο 56*

**Επιχειρησιακές ομάδες**

1. Οι επιχειρησιακές ομάδες των ΕΣΚ αποτελούν μέρος των ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας. Συστήνονται από ενδιαφερόμενους φορείς, όπως γεωργούς, ερευνητές, συμβούλους και επιχειρήσεις που εμπλέκονται στους τομείς της γεωργίας και των τροφίμων που μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων των ΕΣΚ.

▼B

2. Οι επιχειρησιακές ομάδες των ΕΣΚ θεσπίζουν εσωτερικές διαδικασίες που εξασφαλίζουν τη διαφάνεια της λειτουργίας και της λήψης αποφάσεών τους και αποφεύγουν καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων.

3. Τα κράτη μέλη αποφασίζουν στο πλαίσιο των προγραμμάτων τους σε ποιο βαθμό θα στηρίξουν τις επιχειρησιακές ομάδες.

*Άρθρο 57*

**Καθήκοντα επιχειρησιακών ομάδων**

1. Οι επιχειρησιακές ομάδες των ΕΣΚ καταρτίζουν σχέδιο που περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

α) περιγραφή του καινοτόμου έργου που πρόκειται να αναπτυχθεί, να τεθεί υπό δοκιμή, να προσαρμοστεί ή να υλοποιηθεί·

β) περιγραφή των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και της συμβολής στο στόχο των ΕΣΚ για ενίσχυση της παραγωγικότητας και της βιώσιμης διαχείρισης των πόρων.

2. Κατά την υλοποίηση των καινοτόμων έργων τους, οι επιχειρησιακές ομάδες:

α) λαμβάνουν αποφάσεις για την ανάπτυξη και υλοποίηση καινοτόμων δράσεων· και

β) υλοποιούν καινοτόμες δράσεις, μέσω μέτρων που χρηματοδοτούνται από τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης.

3. Οι επιχειρησιακές ομάδες διαδίδουν τα αποτελέσματα του έργου τους, ιδίως μέσω του δικτύου των ΕΣΚ.

ΤΙΤΛΟΣ V

**ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

*Άρθρο 58*

**Πόροι και κατανομή τους**

1. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 5, 6 και 7 του παρόντος άρθρου, το συνολικό ποσό της στήριξης της Ένωσης στην αγροτική ανάπτυξη δυνάμει του παρόντος κανονισμού για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2014 έως 31 Δεκεμβρίου 2020 είναι 84 936 εκατομμύρια EUR, σε τιμές του 2011, σύμφωνα με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο για τα έτη 2014 έως 2020.

2. Το 0,25 % των πόρων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 διατίθεται στην τεχνική βοήθεια για την Επιτροπή, όπως αναφέρεται στο άρθρο 51 παράγραφος 1.

3. Για λόγους προγραμματισμού και επακόλουθης εγγραφής τους στο γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, τα ποσά που αναφέρονται στην παράγραφο 1 υπόκεινται σε τιμαριθμική αναπροσαρμογή 2 % ετησίως.

4. Η ετήσια κατανομή ανά κράτος μέλος των ποσών που αναφέρονται στην παράγραφο 1, ύστερα από αφαίρεση του ποσού που αναφέρεται στην παράγραφο 2 καθορίζεται στο Παράρτημα I.

▼B

5. Τα κονδύλια που μεταφέρει το κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 αφαιρούνται από τα ποσά που χορηγούνται στο κράτος μέλος σύμφωνα με την παράγραφο 4.

▼M1

6. Τα κονδύλια που μεταφέρονται στο ΕΓΤΑΑ κατ' εφαρμογή του άρθρου 136α παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 και του άρθρου 7 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ1307/2013 και τα κονδύλια που μεταφέρονται στο ΕΓΤΑΑ κατ' εφαρμογή των άρθρων 10β, 136 και 136β του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 όσον αφορά τα ημερολογιακά έτη 2013 και 2014 θα περιλαμβάνονται και στην ετήσια κατανομή που αναφέρεται στην παράγραφο 4. του παρόντος άρθρου.

▼B

7. Για να ληφθούν υπόψη οι εξελίξεις σχετικά με την ετήσια κατανομή που προβλέπεται στην παράγραφο 4, περιλαμβανομένων των μεταφορών που προβλέπονται στις παραγράφους 5 και 6· για την διεκπεραίωση τεχνικών προσαρμογών χωρίς τροποποίηση των συνολικών χορηγήσεων· ή για να ληφθεί υπόψη τυχόν άλλη τροποποίηση που θα προβλεφθεί από νομοθετική πράξη μετά την έκδοση του παρόντος κανονισμού, ανατίθεται στην Επιτροπή να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 83 προκειμένου να αναθεωρούνται τα ανώτατα όρια που προβλέπονται στο Παράρτημα Ι.

8. Για τους σκοπούς της κατανομής του αποθεματικού επιδόσεων που αναφέρεται στο άρθρο 22 παράγραφοι 3 και 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 τα διαθέσιμα έσοδα για ειδικό προορισμό που συγκεντρώνονται σύμφωνα με το άρθρο 43του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 για το ΕΓΤΑΑ, προστίθεται στα ποσά που αναφέρονται στο άρθρο 20 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013. Τα εν λόγω διαθέσιμα έσοδα για ειδικό προορισμό χορηγούνται στα κράτη μέλη ανάλογα με το μερίδιό τους στο συνολικό ποσό ενίσχυσης από το ΕΓΤΑΑ.

*Άρθρο 59*

**Συνεισφορά του Ταμείου**

1. Η απόφαση έγκρισης προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης καθορίζει την ανώτατη συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ στο πρόγραμμα. Η απόφαση προσδιορίζει σαφώς, εάν χρειάζεται, τις πιστώσεις που διατίθενται στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες.

2. Η συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ υπολογίζεται με βάση το ποσό της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης.

3. Τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης καθορίζουν ένα ενιαίο ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ που ισχύει για όλα τα μέτρα. Όπου εφαρμόζεται, καθορίζεται ξεχωριστό ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, τις άκρως απόκεντρες περιοχές και για τα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93 καθώς και τις περιφέρειες μετάβασης. Το ανώτατο ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ είναι:

α) το 85 % των επιλέξιμων δημόσιων δαπανών στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, στις άκρως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93·

β) το 75 % των επιλέξιμων δημόσιων δαπανών για όλες τις περιφέρειες των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ για την περίοδο 2007-2013 ήταν χαμηλότερο του 75 % του μέσου όρου της ΕΕ-25 για την περίοδο αναφοράς αλλά των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ είναι ανώτερο του 75 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ-27,

▼B

γ) το 63 % των επιλέξιμων δημόσιων δαπανών για τις περιφέρειες μετάβασης εκτός όσων αναφέρονται στο στοιχείο β) της παρούσας παραγράφου,

δ) το 53 % των επιλέξιμων δημόσιων δαπανών στις άλλες περιφέρειες.

Το ελάχιστο ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ είναι 20 %.

4. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 3, η ανώτατη συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ είναι:

α) 80 % για τα μέτρα που αναφέρονται στα άρθρα 14, 27 και 35, για την τοπική ανάπτυξη LEADER που αναφέρεται στο άρθρο 32 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και για τις πράξεις δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i). Το ποσοστό αυτό μπορεί να αυξηθεί σε 90 % το ανώτατο για τα προγράμματα στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, στις άκρως απόκεντρες περιοχές, στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους, κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93 και στις περιφέρειες μετάβασης που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχεία β) και γ),

β) 75 % για δράσεις που συμβάλλουν στους περιβαλλοντικούς στόχους και το μετριασμό της αλλαγής του κλίματος και την προσαρμογή, σύμφωνα με το άρθρο 17, το άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β), τα άρθρα 28, 29, 30, 31 και 34.

γ) 100 % για τα χρηματοδοτικά μέσα σε επίπεδο ΕΕ που αναφέρονται στο άρθρο 38 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013·

δ) το ποσοστό συνεισφοράς που εφαρμόζεται στο οικείο μέτρο αυξημένο κατά 10 ακόμα ποσοστιαίες μονάδες για τις συνεισφορές στα χρηματοδοτικά μέσα που αναφέρονται στο άρθρο 38 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.

ε) 100 % για τις πράξεις που λαμβάνουν χρηματοδότηση από κονδύλια που μεταφέρονται στο ΕΓΤΑΑ κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 2 και του άρθρου 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013·

▼M1

στ) 100 % για ποσό 100 εκατομμυρίων EUR σε τιμές του 2011 που χορηγείται στην Ιρλανδία, και για ποσό 500 εκατομμυρίων EUR σε τιμές του 2011 που χορηγείται στην Πορτογαλία, και για ποσό 7 εκατομμυρίων EUR σε τιμές του 2011 που χορηγείται στην Κύπρο, εφόσον τα εν λόγω κράτη μέλη λαμβάνουν χρηματοδοτική συνδρομή σύμφωνα με τα άρθρα 136 και 143 της ΣΛΕΕ την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα, ως το 2016, οπότε θα επανεκτιμηθεί η εφαρμογή αυτής της διάταξης·

▼B

ζ) Για τα τη μέλη που θα λάβουν την 1η Ιανουαρίου 2014 ή αργότερα χρηματοδοτική συνδρομή σύμφωνα με τα άρθρα 136 και 143 ΣΛΕΕ, το ποσοστό της συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ που απορρέει από την εφαρμογή του άρθρου 24 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 μπορεί να αυξηθεί κατά επί πλέον 10 ποσοστιαίες μονάδες, έως το μέγιστο του 95 %, για δαπάνες που πρέπει να πληρωθούν από αυτά τα κράτη μέλη τα πρώτα δύο έτη της εφαρμογής του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης. Το ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ που θα ήταν εφαρμοστέο χωρίς αυτήν την παρέκκλιση τηρείται για τη συνολική δημόσια δαπάνη κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού.

5. Τουλάχιστον το 5 %, και στην περίπτωση της Κροατίας το 2,5 %, της συνολικής συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης προορίζεται για το LEADER.

▼B

6. Το 30 % τουλάχιστον της συνολικής συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης προορίζεται για μέτρα των ακόλουθων άρθρων: του άρθρου 17, σχετικά με επενδύσεις που αφορούν το περιβάλλον και το κλίμα· των άρθρων 21, 28, 29 και 30, με την εξαίρεση των ενισχύσεων που αφορούν την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα· και των άρθρων 31, 32 και 34.

Το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στις άκρως αποκεντρωμένες περιοχές και τα υπερπόντια εδάφη των κρατών μελών.

7. Όταν κράτος μέλος υποβάλει και εθνικό πρόγραμμα και δέσμη περιφερειακών προγραμμάτων, η παράγραφος 5 και 6 δεν εφαρμόζεται στο εθνικό πρόγραμμα. Η συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ στα εθνικά προγράμματα λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του ποσοστού που αναφέρεται στην παράγραφο 5 και 6 για κάθε περιφερειακό πρόγραμμα, κατά τον λόγο του μεριδίου του περιφερειακού αυτού προγράμματος στην εθνική χρηματοδότηση.

8. Οι δαπάνες που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ δεν συγχρηματοδοτούνται με συνεισφορά των διαρθρωτικών ταμείων, του Ταμείου Συνοχής ή οποιουδήποτε άλλου ενωσιακού χρηματοδοτικού μέσου.

9. Οι δημόσιες δαπάνες για ενισχύσεις σε επιχειρήσεις τηρούν τα όρια ενισχύσεων που προβλέπονται σε σχέση με τις κρατικές ενισχύσεις, εκτός αντίθετων διατάξεων του παρόντος κανονισμού.

*Άρθρο 60*

**Επιλεξιμότητα δαπανών**

1. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 65 παράγραφος 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 σε περιπτώσεις μέτρων έκτακτης ανάγκης λόγω φυσικών καταστροφών, τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης μπορούν να προβλέπουν ότι η επιλεξιμότητα των δαπανών που σχετίζονται με τροποποιήσεις του προγράμματος μπορεί να αρχίσει από την ημερομηνία εκδήλωσης της φυσικής καταστροφής.

2. Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες για συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ μόνον εάν πραγματοποιούνται για πράξεις που έχουν αποφασισθεί από τη διαχειριστική αρχή του σχετικού προγράμματος ή υπ' ευθύνη της, σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 49.

Εξαιρουμένων των γενικών εξόδων, όπως ορίζεται στο άρθρο 45 παράγραφος 2 στοιχείο γ), όσον αφορά τις επενδυτικές πράξεις στο πλαίσιο μέτρων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 ΣΛΕΕ, θεωρούνται επιλέξιμες μόνο οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί μετά την υποβολή αίτησης στην αρμόδια αρχή.

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν στα προγράμματά τους ότι είναι επιλέξιμες μόνο οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν μετά την έγκριση της αίτησης ενίσχυσης από την αρμόδια αρχή.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται στο άρθρο 51 παράγραφοι 1 και 2.

4. Οι πληρωμές σε δικαιούχους συνοδεύονται από τιμολόγια και έγγραφα που αποδεικνύουν την πληρωμή. Εάν αυτό δεν είναι δυνατόν, οι πληρωμές συνοδεύονται από δικαιολογητικά ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας, εκτός για τις μορφές ενίσχυσης δυνάμει του άρθρου 67 παράγραφος 1 στοιχεία β), γ) και δ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013

▼B

*Άρθρο 61*

**Επιλέξιμες δαπάνες**

1. Όταν οι λειτουργικές δαπάνες καλύπτονται από ενίσχυση δυνάμει του παρόντος κανονισμού, είναι επιλέξιμα τα ακόλουθα είδη δαπανών:

α) δαπάνες λειτουργίας·

β) δαπάνες προσωπικού·

γ) δαπάνες κατάρτισης·

δ) δαπάνες δημόσιων σχέσεων·

ε) χρηματοοικονομικές δαπάνες·

στ) δαπάνες συγκρότησης δικτύων.

2. Οι μελέτες θεωρούνται επιλέξιμες δαπάνες μόνο εάν συνδέονται με ειδική δράση στο πλαίσιο του προγράμματος ή με τους ειδικούς σκοπούς και στόχους του προγράμματος.

3. Οι συνεισφορές σε είδος υπό μορφή παροχής εργασιών, αγαθών, υπηρεσιών, γης και ακινήτων για τα οποία δεν καταβλήθηκαν ποσά τοις μετρητοίς που να δικαιολογούνται από τιμολόγια ή έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας, μπορούν να είναι επιλέξιμες για στήριξη εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 69 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013.

*Άρθρο 62*

**Επαληθευσιμότητα και ελεγξιμότητα των μέτρων**

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι όλα τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης που προτίθενται να υλοποιήσουν είναι επαληθεύσιμα και ελέγξιμα. Για το σκοπό αυτό, η διαχειριστική αρχή και ο οργανισμός πληρωμών κάθε προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης παρέχει μια εκ των προτέρων εκτίμηση της επαληθευσιμότητας και της ελεγξιμότητας των μέτρων που πρέπει να συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης. Η διαχειριστική αρχή και ο οργανισμός πληρωμών αναλαμβάνουν επίσης την εκτίμηση της επαληθευσιμότητας και της ελεγξιμότητας των μέτρων κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης. Κατά την εκ των προτέρων εκτίμηση και την εκτίμηση κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης οφείλουν να λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων κατά την προηγούμενη και τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού. Όταν από την εκτίμηση αποκαλύπτεται ότι δεν πληρούνται οι απαιτήσεις επαληθευσιμότητας και ελεγξιμότητας, τα σχετικά μέτρα προσαρμόζονται αναλόγως.

2. Όταν η ενίσχυση χορηγείται με βάση τις συνήθεις δαπάνες ή τις πρόσθετες δαπάνες και το απολεσθέν εισόδημα, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι σχετικοί υπολογισμοί είναι επαρκείς και ακριβείς, και πραγματοποιούνται εκ των προτέρων βάσει σωστού, δίκαιου και επαληθεύσιμου υπολογισμού. Για το σκοπό αυτό, ένας φορέας λειτουργικά ανεξάρτητος από τις αρχές που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του προγράμματος και διαθέτει την κατάλληλη τεχνογνωσία εκτελεί τους υπολογισμούς ή επιβεβαιώνει την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών. Δήλωση που επιβεβαιώνει την ορθότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών συμπεριλαμβάνεται στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης.

▼B

*Άρθρο 63*

**Προκαταβολές**

1. Η πληρωμή προκαταβολών υπόκειται στη σύσταση τραπεζικής εγγύησης ή ισοδύναμης εγγύησης που αντιστοιχεί στο 100 % του ποσού της προκαταβολής. Όσον αφορά τους δικαιούχους του δημοσίου, η προκαταβολή καταβάλλεται στους δήμους, στις περιφερειακές αρχές και στις ενώσεις τους, καθώς και στους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Η διευκόλυνση που παρέχεται ως εγγύηση από δημόσια αρχή θεωρείται ισοδύναμη με την εγγύηση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, υπό τον όρο ότι η αρχή αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει το καλυπτόμενο από την εγγύηση ποσό εάν δεν θεμελιώνεται δικαίωμα στην καταβληθείσα προκαταβολή.

2. Η εγγύηση μπορεί να αποδεσμευτεί όταν ο αρμόδιος οργανισμός πληρωμών εξακριβώσει ότι το ποσό της πραγματικής δαπάνης που αντιστοιχεί στη δημόσια συνεισφορά που σχετίζεται με τη δράση υπερβαίνει το ποσό της προκαταβολής.

ΤΙΤΛΟΣ VI

**ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ**

*Άρθρο 64*

**Αρμοδιότητες της Επιτροπής**

Για να διασφαλίσει, στο πλαίσιο της κοινής διαχείρισης, τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση σύμφωνα με το άρθρο 317 ΣΛΕΕ, η Επιτροπή εκτελεί τα μέτρα και τους ελέγχους που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1306/2013

*Άρθρο 65*

**Αρμοδιότητες των κρατών μελών**

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν όλες τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις σύμφωνα με το άρθρο 58 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 προκειμένου να εξασφαλίζουν την αποτελεσματική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.

2. Τα κράτη μέλη ορίζουν, για κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, τις ακόλουθες αρχές:

α) τη διαχειριστική αρχή, που μπορεί να είναι είτε πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ενεργό σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, είτε το ίδιο το κράτος μέλος σε περίπτωση που ασκεί αυτό το καθήκον, η οποία θα είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του συγκεκριμένου προγράμματος·

β) το διαπιστευμένο οργανισμό πληρωμών κατά την έννοια του άρθρου 7 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013·

γ) τον φορέα πιστοποίησης κατά την έννοια του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013.

▼B

3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, για κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, ότι το οικείο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου έχει συσταθεί με τρόπο που εξασφαλίζει σαφή κατανομή και διαχωρισμό των καθηκόντων μεταξύ της διαχειριστικής αρχής και άλλων φορέων. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα να εξασφαλίζουν την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος.

4. Τα κράτη μέλη καθορίζουν με σαφήνεια τα καθήκοντα της διαχειριστικής αρχής, του οργανισμού πληρωμών και των ομάδων τοπικής δράσης στο πλαίσιο του LEADER, σχετικά με την εφαρμογή των κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής και τη διαδικασία επιλογής έργων.

*Άρθρο 66*

**Διαχειριστική αρχή**

1. Η διαχειριστική αρχή είναι αρμόδια για τη διαχείριση και εφαρμογή του προγράμματος, με αποδοτικό, αποτελεσματικό και ορθό τρόπο, και ιδίως για τα ακόλουθα:

α) να διασφαλίζει ότι υπάρχει ένα κατάλληλο και ασφαλές ηλεκτρονικό σύστημα για την καταγραφή, τήρηση, διαχείριση και υποβολή στατιστικών στοιχείων για το πρόγραμμα και την εφαρμογή του, τα οποία απαιτούνται για τους σκοπούς της παρακολούθησης και της αξιολόγησης και, ιδίως, στοιχείων που απαιτούνται για την παρακολούθηση της προόδου προς τους καθορισμένους στόχους και προτεραιότητες·

β) να διαβιβάζει στην Επιτροπή, έως τις 31 Ιανουαρίου και τις 31 Οκτωβρίου κάθε έτους του προγράμματος, τα σχετικά δεδομένα δείκτες για τις πράξεις που επελέγησαν για χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών για τους δείκτες επιδόσεων και τους χρηματοοικονομικούς δείκτες·

γ) να εξασφαλίζει ότι οι δικαιούχοι και οι λοιποί φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση των πράξεων:

i) ενημερώνονται για τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τη χορηγούμενη ενίσχυση και τηρούν είτε χωριστό λογιστικό σύστημα είτε τον κατάλληλο λογιστικό κωδικό για όλες τις δοσοληψίες που σχετίζονται με την δράση,

ii) είναι ενήμεροι για τις απαιτήσεις που αφορούν την παροχή στοιχείων στη διαχειριστική αρχή και την καταγραφή των επιδόσεων και των αποτελεσμάτων·

δ) να διασφαλίζει ότι η εκ των προτέρων αξιολόγηση που αναφέρεται στο άρθρο 55 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 είναι σύμφωνη με το σύστημα αξιολόγησης και παρακολούθησης, την αποδέχεται και την υποβάλλει στην Επιτροπή·

ε) να διασφαλίζει ότι το σχέδιο αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 56 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 έχει εκπονηθεί, ότι η εκ των υστέρων αξιολόγηση προγράμματος που αναφέρεται στο άρθρο 57 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 πραγματοποιείται εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στον εν λόγω κανονισμό, να διασφαλίζει ότι οι εν λόγω αξιολογήσεις συμμορφώνονται προς το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης, και να τις υποβάλλει στην επιτροπή παρακολούθησης και στην Επιτροπή·

στ) να παρέχει στην επιτροπή παρακολούθησης τα αναγκαία στοιχεία και έγγραφα για την παρακολούθηση της υλοποίησης του προγράμματος με γνώμονα τους ειδικούς στόχους και προτεραιότητές του·

▼B

ζ) να συντάσσει την ετήσια έκθεση προόδου συμπεριλαμβάνοντας συγκεντρωτικούς πίνακες παρακολούθησης και, μετά την έγκριση από την επιτροπή παρακολούθησης, να την υποβάλλει στην Επιτροπή·

η) να εξασφαλίζει ότι ο οργανισμός πληρωμών λαμβάνει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες ιδίως σχετικά με τις διαδικασίες που εφαρμόζονται και οιουσδήποτε ελέγχους διενεργούνται σε σχέση με τις πράξεις που έχουν επιλεγεί για χρηματοδότηση, πριν εγκριθούν οι πληρωμές·

θ) να εξασφαλίζει δημοσιότητα στο πρόγραμμα, μεταξύ άλλων και μέσω του εθνικού αγροτικού δικτύου, ενημερώνοντας τους δυνητικούς δικαιούχους, τις επαγγελματικές οργανώσεις, τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους, τους φορείς που ασχολούνται με την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, και τις συμμετέχουσες μη κυβερνητικές οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών οργανώσεων, για τις δυνατότητες που παρέχει το πρόγραμμα και τους κανόνες πρόσβασης στη χρηματοδότηση του προγράμματος, καθώς και ενημερώνοντας τους δικαιούχους για τη συνεισφορά της Ένωσης και το ευρύ κοινό για το ρόλο που διαδραματίζει η Ένωση στο πρόγραμμα.

2. Το κράτος μέλος ή η διαχειριστική αρχή μπορούν να ορίζουν έναν ή περισσότερους ενδιάμεσους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών αρχών, των περιφερειακών αναπτυξιακών φορέων ή των μη κυβερνητικών οργανώσεων, για να πραγματοποιήσουν τη διαχείριση και την υλοποίηση των πράξεων αγροτικής ανάπτυξης.

Όταν η αρμοδιότητα για την άσκηση ενός μέρους των καθηκόντων της ανατίθεται σε άλλο φορέα, η διαχειριστική αρχή διατηρεί την πλήρη ευθύνη για την αποδοτικότητα και την αρτιότητα της διαχείρισης και εκτέλεσης των καθηκόντων αυτών. Η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει ότι έχουν θεσπισθεί οι σχετικές διατάξεις που επιτρέπουν στον άλλο φορέα να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία και πληροφορίες για την εκτέλεση των εν λόγω καθηκόντων.

3. Όταν στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης περιλαμβάνεται ένα θεματικό υποπρόγραμμα, όπως αναφέρεται στο άρθρο 7, η διαχειριστική αρχή μπορεί να ορίσει έναν ή περισσότερους ενδιάμεσους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών αρχών, των ομάδων τοπικής δράσης ή μη κυβερνητικών οργανώσεων, για την εκτέλεση της διαχείρισης και της υλοποίησης της εν λόγω στρατηγικής. Εν προκειμένω εφαρμόζεται η παράγραφος 2.

Η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει ότι οι πράξεις και οι επιδόσεις του εν λόγω θεματικού υποπρογράμματος προσδιορίζονται χωριστά για τους σκοπούς του συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 67.

4. Με επιφύλαξη του ρόλου των οργανισμών πληρωμών και των λοιπών φορέων που αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 στα κράτη μέλη που έχουν περισσότερα του ενός προγράμματα, μπορεί να ορισθεί συντονιστικό όργανο προκειμένου να διασφαλίζει τη συνέπεια στη διαχείριση των κεφαλαίων και να αποτελεί σύνδεσμο μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών αρχών διαχείρισης.

5. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις, σχετικά με τον καθορισμό ομοιόμορφων συνθηκών για την εφαρμογή των απαιτήσεων ενημέρωσης και δημοσιότητας που αναφέρονται στο στοιχείο θ) της παραγράφου 1.

▼B

ΤΙΤΛΟΣ VII

**ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ**

*ΚΕΦΑΛΑΙΟ I*

***Γενικές διατάξεις***

Τμήμα 1

**Καθιέρωση και στόχοι του συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης**

*Άρθρο 67*

**Σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης**

Σύμφωνα με τον παρόντα Τίτλο, εκπονείται κοινό σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης σε συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών και εκδίδεται από την Επιτροπή με εκτελεστικές πράξεις. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις θεσπίζονται με τη διαδικασία εξέτασης του άρθρου 84.

*Άρθρο 68*

**Στόχοι**

Το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης έχει ως στόχο:

α) να αποδεικνύει την πρόοδο και τα επιτεύγματα της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης και να αξιολογεί τον αντίκτυπο, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνάφεια των παρεμβάσεων της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης·

β) να συμβάλλει στην καλύτερα στοχευμένη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης·

γ) να στηρίζει μια κοινή διαδικασία μάθησης που σχετίζεται με την παρακολούθηση και την αξιολόγηση.

Τμήμα 2

**Τεχνικές προβλέψεις**

*Άρθρο 69*

**Κοινοί δείκτες**

1. Ένας κατάλογος κοινών δεικτών που σχετίζονται με την αρχική κατάσταση καθώς και τη δημοσιονομική εκτέλεση, τις επιδόσεις, τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο του προγράμματος, ο οποίος εφαρμόζεται σε κάθε πρόγραμμα, καθορίζεται στο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης που προβλέπεται στο άρθρο 67 ώστε να καθίσταται δυνατή η συγκέντρωση δεδομένων σε επίπεδο Ένωσης.

2. Οι κοινοί δείκτες βασίζονται σε διαθέσιμα δεδομένα, συνδέονται με τη δομή και τους στόχους της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης και επιτρέπουν την εκτίμηση της προόδου, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής της πολιτικής με γνώμονα τους σκοπούς και τους στόχους σε ενωσιακό, εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο προγράμματος. Οι κοινοί δείκτες αντικτύπου βασίζονται σε διαθέσιμα δεδομένα.

▼B

3. Ο αξιολογητής εκφράζει ποσοτικά τον αντίκτυπο του προγράμματος που έχει μετρηθεί με τους δείκτες αντικτύπου. Βάσει των στοιχείων στις αξιολογήσεις για την ΚΓΠ, συμπεριλαμβανομένων των αξιολογήσεων στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης, η Επιτροπή, με τη βοήθεια των κρατών μελών, αξιολογεί το συνδυασμένο αντίκτυπο σε όλα τα μέσα της ΚΓΠ.

*Άρθρο 70*

**Ηλεκτρονικό σύστημα πληροφοριών**

Τα κύρια στοιχεία σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος, για κάθε δράση που επιλέγεται για χρηματοδότηση, καθώς και για πράξεις που έχουν ολοκληρωθεί, τα οποία απαιτούνται για την παρακολούθηση και αξιολόγηση, συμπεριλαμβανομένων των βασικών πληροφοριών για κάθε δικαιούχο και έργο, καταγράφονται και τηρούνται σε ηλεκτρονική μορφή.

*Άρθρο 71*

**Παροχή πληροφοριών**

Οι δικαιούχοι της στήριξης στο πλαίσιο των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης και οι ομάδες τοπικής δράσης αναλαμβάνουν την υποχρέωση να παράσχουν στη διαχειριστική αρχή και/ή στους διορισμένους αξιολογητές ή άλλους φορείς που έχουν εξουσιοδοτηθεί να εκτελούν καθήκοντα για λογαριασμό της, όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος, ιδίως σε σχέση με την επίτευξη καθορισμένων στόχων και προτεραιοτήτων.

*ΚΕΦΑΛΑΙΟ II*

***Παρακολούθηση***

*Άρθρο 72*

**Διαδικασίες παρακολούθησης**

1. Η διαχειριστική αρχή και η επιτροπή παρακολούθησης που αναφέρονται στο άρθρο 47 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 παρακολουθούν την ποιότητα υλοποίησης του προγράμματος.

2. Η διαχειριστική αρχή και η επιτροπή παρακολούθησης παρακολουθούν κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης μέσω οικονομικών δεικτών, δεικτών επιδόσεων και δεικτών που αφορούν τους στόχους.

*Άρθρο 73*

**Επιτροπή παρακολούθησης**

Τα κράτη μέλη με περιφερειακά προγράμματα μπορούν να συστήσουν εθνική επιτροπή παρακολούθησης, η οποία συντονίζει την εφαρμογή των περιφερειακών προγραμμάτων σε σχέση με το Εθνικό πλαίσιο και την αξιοποίηση των δημοσιονομικών πόρων.

▼B

*Άρθρο 74*

**Αρμοδιότητες της επιτροπής παρακολούθησης**

Η επιτροπή παρακολούθησης βεβαιώνεται για τις επιδόσεις του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης και την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του. Προς τούτο, εκτός από τα καθήκοντα που αναφέρονται στο άρθρο 49 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 η επιτροπή παρακολούθησης:

α) γνωμοδοτεί και εκδίδει γνώμη εντός τεσσάρων μηνών από την απόφαση έγκρισης του προγράμματος, όσον αφορά τα κριτήρια επιλογής για τις χρηματοδοτούμενες πράξεις. Τα κριτήρια επιλογής αναθεωρούνται ανάλογα με τις ανάγκες του προγραμματισμού·

β) εξετάζει τις δραστηριότητες και τις επιδόσεις που σχετίζονται με την πρόοδο εφαρμογής του σχεδίου αξιολόγησης του προγράμματος·

γ) εξετάζει, ειδικότερα, δράσεις στο επιχειρησιακό πρόγραμμα που αφορούν την τήρηση των εκ των προτέρων όρων, οι οποίες εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της αρχής διαχείρισης, και τηρείται ενήμερη σχετικά με τις δράσεις που αφορούν την τήρηση άλλων εκ των προτέρων όρων·

δ) συμμετέχει στο εθνικό αγροτικό δίκτυο με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος· και

ε) εξετάζει και εγκρίνει τις ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης πριν αποσταλούν στην Επιτροπή.

*Άρθρο 75*

**Ετήσια έκθεση υλοποίησης**

1. Έως τις 30 Ιουνίου 2016 και έως τις 30 Ιουνίου κάθε επόμενου έτους έως και το 2024, το κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή ετήσια έκθεση υλοποίησης σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος. Η έκθεση που θα υποβληθεί το 2016 θα καλύπτει τα ημερολογιακά έτη 2014 και 2015.

2. Εκτός από την τήρηση των απαιτήσεων του άρθρου 50 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 οι ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης περιλαμβάνουν πληροφορίες, μεταξύ άλλων, για τις οικονομικές δεσμεύσεις και δαπάνες ανά μέτρο, καθώς και περίληψη των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται σε σχέση με το σχέδιο αξιολόγησης.

3. Εκτός από την τήρηση των απαιτήσεων του άρθρου 50 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, η ετήσια έκθεση εφαρμογής που θα υποβληθεί το 2017 θα καλύπτει και την περιγραφή της εφαρμογής τυχόν υποπρογραμμάτων που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα.

4. Εκτός από την τήρηση των απαιτήσεων του άρθρου 50 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, η ετήσια έκθεση υλοποίησης που θα υποβληθεί το 2019 θα περιλαμβάνει επίσης περιγραφή της υλοποίησης των επιμέρους υποπρογραμμάτων που εντάσσονται στο πρόγραμμα και αξιολόγηση της σημειωθείσας προόδου, με σκοπό τη διασφάλιση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για τη χρήση του ΕΓΤΑΑ και των άλλων χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ για τη στήριξη της εδαφικής ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, μεταξύ άλλων μέσω στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης.

5. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για τον καθορισμό κανόνων για την παρουσίαση των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 84.

▼B

*ΚΕΦΑΛΑΙΟ III*

***Αξιολόγηση***

*Άρθρο 76*

**Γενικές διατάξεις**

1. Η Επιτροπή μπορεί να εκδίδει εκτελεστικές πράξεις, που να διευκρινίζουν τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στις εκ των προτέρων και εκ των υστέρων αξιολογήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 55 και 57 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και να καθορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις για το σχέδιο αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 56 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 84.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αξιολογήσεις συνάδουν με την κοινή προσέγγιση της αξιολόγησης η οποία έχει συμφωνηθεί βάσει του άρθρου 67, οργανώνουν την παραγωγή και τη συγκέντρωση των απαιτούμενων στοιχείων και διαβιβάζουν τις διάφορες πληροφορίες που παρέχει το σύστημα παρακολούθησης στους αξιολογητές.

3. Οι εκθέσεις αξιολόγησης διατίθενται από τα κράτη μέλη στο διαδίκτυο και από την Επιτροπή στον δικτυακό τόπο της Ένωσης.

*Άρθρο 77*

**Εκ των προτέρων αξιολόγηση**

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο εκ των προτέρων αξιολογητής εμπλέκεται ήδη από ένα πρώιμο στάδιο στη διαδικασία εκπόνησης του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης, όπου συμπεριλαμβάνονται η εκπόνηση της ανάλυσης που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο β), ο σχεδιασμός της λογικής παρέμβασης του προγράμματος και ο καθορισμός των στόχων του προγράμματος.

*Άρθρο 78*

**Εκ των υστέρων αξιολόγηση**

Το 2024, τα κράτη μέλη καταρτίζουν έκθεση εκ των υστέρων αξιολόγησης για καθένα από τα οικεία προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης. Αυτή η έκθεση υποβάλλεται στην Επιτροπή έως τις 31 Δεκεμβρίου 2024.

*Άρθρο 79*

**Σύνθεση αξιολογήσεων**

Η σύνθεση σε επίπεδο Ένωσης των εκ των προτέρων και εκ των υστέρων εκθέσεων αξιολόγησης πραγματοποιείται υπό την ευθύνη της Επιτροπής.

Η σύνθεση των εκθέσεων αξιολόγησης ολοκληρώνεται το αργότερο έως την 31η Δεκεμβρίου του έτους που έπεται της υποβολής των σχετικών αξιολογήσεων.

▼B

ΤΙΤΛΟΣ VIII

**ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ**

*Άρθρο 80*

**Κανόνες εφαρμοστέοι στις επιχειρήσεις**

Όταν η στήριξη δυνάμει του παρόντος κανονισμού χορηγείται σε μορφές συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων, μπορεί να χορηγείται μόνο για τις μορφές συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων που συμμορφώνονται με τους κανόνες ανταγωνισμού, όπως αυτοί εφαρμόζονται δυνάμει των άρθρων 206 έως 210 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

*Άρθρο 81*

**Κρατική ενίσχυση**

1. Εκτός αντίθετων διατάξεων του παρόντος Τίτλου, τα άρθρα 107, 108 και 109 ΣΛΕΕ εφαρμόζονται όσον αφορά τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από τα κράτη μέλη.

2. Τα άρθρα 107, 108 και 109 ΣΛΕΕ δεν εφαρμόζονται στις πληρωμές που πραγματοποιούνται από τα κράτη μέλη δυνάμει του παρόντος κανονισμού και σύμφωνα με αυτόν, ή σε πρόσθετη εθνική χρηματοδότηση που αναφέρεται στο άρθρο 82 εντός του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 42 ΣΛΕΕ.

*Άρθρο 82*

**Συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση**

Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται από τα κράτη μέλη σε σχέση με πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 42 ΣΛΕΕ και αποσκοπούν στην παροχή πρόσθετης χρηματοδότησης για την αγροτική ανάπτυξη στην οποία παρέχεται στήριξη από την Ένωση ανά πάσα στιγμή κατά την περίοδο προγραμματισμού, συμπεριλαμβάνονται από τα κράτη μέλη στο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο ι) και, εφόσον συμμορφώνονται με τα κριτήρια δυνάμει του παρόντος κανονισμού, εγκρίνονται από την Επιτροπή.

ΤΙΤΛΟΣ IX

**ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

*ΚΕΦΑΛΑΙΟ I*

***Εξουσίες της Επιτροπής***

*Άρθρο 83*

**Άσκηση της εξουσιοδότησης**

1. Η αρμοδιότητα έκδοσης των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 3, στο άρθρο 14 παράγραφος 5, στο άρθρο 16 παράγραφος 5, στο άρθρο 19 παράγραφος 8, στο άρθρο 22 παράγραφος 3, στο άρθρο 28 παράγραφοι 10 και 11, στο άρθρο 29 παράγραφος 6, στο άρθρο 30 παράγραφος 8, στο άρθρο 33 παράγραφος 4, στο άρθρο 34 παράγραφος 5, στο άρθρο 35 παράγραφος 10, στο άρθρο 36 παράγραφος 5, στο άρθρο 45 παράγραφος 6, στο άρθρο 47 παράγραφος 6 και στο άρθρο 89 ανατίθεται στην Επιτροπή υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.

▼B

2. Η αρμοδιότητα έκδοσης των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 3, στο άρθρο 14 παράγραφος 5, στο άρθρο 16 παράγραφος 5, στο άρθρο 19 παράγραφος 8, στο άρθρο 22 παράγραφος 3, στο άρθρο 28 παράγραφοι 10 και 11, στο άρθρο 29 παράγραφος 6, στο άρθρο 30 παράγραφος 8, στο άρθρο 33 παράγραφος 4, στο άρθρο 34 παράγραφος 5, στο άρθρο 35 παράγραφος 10, στο άρθρο 36 παράγραφος 5, στο άρθρο 45 παράγραφος 6, στο άρθρο 47 παράγραφος 6 και στο άρθρο 89 ανατίθεται στην Επιτροπή για περίοδο επτά ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού. Η Επιτροπή συντάσσει έκθεση σχετικά με την εξουσιοδότηση το αργότερο εννέα μήνες πριν από το πέρας της επταετίας. Η εξουσιοδότηση παρατείνεται αυτομάτως για περιόδους ίσης διάρκειας, εκτός εάν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο προβάλλουν αντιρρήσεις όσον αφορά την παράταση το αργότερο τρεις μήνες πριν από τη λήξη της εκάστοτε περιόδου.

3. Η αρμοδιότητα έκδοσης των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 3, στο άρθρο 14 παράγραφος 5, στο άρθρο 16 παράγραφος 5, στο άρθρο 19 παράγραφος 8, στο άρθρο 22 παράγραφος 3, στο άρθρο 28 παράγραφοι 10 και 11, στο άρθρο 29 παράγραφος 6, στο άρθρο 30 παράγραφος 8, στο άρθρο 33 παράγραφος 4, στο άρθρο 34 παράγραφος 5, στο άρθρο 35 παράγραφος 10, στο άρθρο 36 παράγραφος 5, στο άρθρο 45 παράγραφος 6, στο άρθρο 47 παράγραφος 6 και στο άρθρο 989 μπορεί να ανακαλείται οποτεδήποτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Παράγει αποτελέσματα από την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία, η οποία καθορίζεται σ' αυτήν. Δεν επηρεάζει την εγκυρότητα των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που βρίσκονται ήδη σε ισχύ.

4. Η Επιτροπή, μόλις εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη, την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

5. Κάθε κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3, το άρθρο 14 παράγραφος 5, το άρθρο 16 παράγραφος 5, το άρθρο 19 παράγραφος 8, το άρθρο 22 παράγραφος 3, το άρθρο 28 παράγραφοι 10 και 11, το άρθρο 29 παράγραφος 6, το άρθρο 30 παράγραφος 8, το άρθρο 33 παράγραφος 4, το άρθρο 34 παράγραφος 5, το άρθρο 35 παράγραφος 10, το άρθρο 36 παράγραφος 5, το άρθρο 45 παράγραφος 6, το άρθρο 47 παράγραφος 6 και το άρθρο 89 αρχίζει να ισχύει μόνο αν δεν έχουν αντιταχθεί σε αυτή ούτε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ούτε το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν από την παρέλευση της εν λόγω χρονικής περιόδου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έχουν αμφότερα ενημερώσει την Επιτροπή ότι δεν σκοπεύουν να προβάλουν αντίρρηση. Η εν λόγω προθεσμία παρατείνεται κατά δύο μήνες με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

*Άρθρο 84*

**Διαδικασία επιτροπής**

1. Η Επιτροπή συνεπικουρείται από επιτροπή αποκαλούμενη «επιτροπή αγροτικής ανάπτυξης». Πρόκειται για επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

2. Όταν γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

▼B

*ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ*

***Κοινές διατάξεις***

*Άρθρο 85*

**Ανταλλαγή πληροφοριών και εγγράφων**

1. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θεσπίζει σύστημα πληροφοριών που επιτρέπει την ασφαλή ανταλλαγή δεδομένων κοινού ενδιαφέροντος μεταξύ της Επιτροπής και κάθε κράτους μέλους. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστικές πράξεις για τον καθορισμό κανόνων για τη λειτουργία του εν λόγω συστήματος. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που αναφέρεται στο άρθρο 84.

2. Η Επιτροπή διασφαλίζει ένα κατάλληλο και ασφαλές ηλεκτρονικό σύστημα για την καταγραφή, τήρηση και διαχείριση των κυριότερων πληροφοριών και για την υποβολή εκθέσεων παρακολούθησης και αξιολόγησης.

*Άρθρο 86*

**Επεξεργασία και προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**

1. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή συλλέγουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για τον σκοπό της εκπλήρωσης των αντίστοιχων υποχρεώσεών τους όσον αφορά τη διαχείριση, τον έλεγχο, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση δυνάμει του παρόντος κανονισμού, ιδίως δε των υποχρεώσεων που καθορίζονται στους τίτλους VI και VII, και δεν επεξεργάζονται τα δεδομένα αυτά κατά τρόπο ασύμβατο προς τον σκοπό αυτό.

2. Κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης δυνάμει του τίτλου VII, με τη χρήση του ασφαλούς ηλεκτρονικού συστήματος που αναφέρεται στο άρθρο 85, τα δεδομένα καθίστανται ανώνυμα και υφίστανται επεξεργασία μόνον σε συγκεντρωτική μορφή.

3. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υφίστανται επεξεργασία σύμφωνα με τους κανόνες της οδηγίας 95/46/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001. Ειδικότερα, τα δεδομένα αυτά δεν αποθηκεύονται σε μορφή η οποία να επιτρέπει την ταυτοποίηση των ενδιαφερόμενων προσώπων για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το απαραίτητο για τους σκοπούς για τους οποίους συλλέχθηκαν ή για τους οποίους υφίστανται περαιτέρω επεξεργασία, λαμβανομένων υπόψη των ελάχιστων περιόδων διατήρησης που καθορίζονται στην κείμενη εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

4. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν μπορούν να υποστούν επεξεργασία από εθνικούς και ενωσιακούς φορείς σύμφωνα με την παράγραφο 1 και ότι στο πλαίσιο αυτό απολαύουν των δικαιωμάτων που καθορίζονται στους κανόνες περί προστασίας των δεδομένων οι οποίοι ορίζονται στην οδηγία 95/46/ΕΚ και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 αντιστοίχως.

5. Το παρόν άρθρο διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 111 έως 114 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013

▼B

*Άρθρο 87*

**Γενικές διατάξεις της ΚΓΠ**

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1306./2013 και οι διατάξεις που θεσπίζονται δυνάμει αυτού ισχύουν σε σχέση με τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό.

*ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ*

***Τελικές και μεταβατικές διατάξεις***

*Άρθρο 88*

**Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005**

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 καταργείται.

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις πράξεις που υλοποιούνται σύμφωνα με τα προγράμματα που εγκρίνονται από την Επιτροπή δυνάμει του εν λόγω κανονισμού πριν από την 1η Ιανουαρίου 2014.

*Άρθρο 89*

**Μεταβατικές διατάξεις**

Προκειμένου να διευκολυνθεί η μετάβαση από το σύστημα που θεσπίσθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 στο σύστημα που θεσπίζεται από τον παρόντα κανονισμό, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 83 σχετικά με τους όρους υπό τους οποίους η στήριξη που εγκρίνεται από την Επιτροπή δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 μπορεί να ενσωματωθεί στη στήριξη που προβλέπεται δυνάμει του παρόντος κανονισμού, όπου συμπεριλαμβάνονται η τεχνική βοήθεια και οι εκ των υστέρων αξιολογήσεις. Οι εν λόγω κατ' εξουσιοδότηση πράξεις δύνανται επίσης να περιέχουν τις προϋποθέσεις για τη μετάβαση από τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης για την Κροατία δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1085/2006 στη στήριξη που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό.

*Άρθρο 90*

**Έναρξη ισχύος και εφαρμογή**

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την ημέρα δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2014.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

▼M2

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I*

**ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (2014 ΕΩΣ 2020)**

*(τρέχουσες τιμές σε EUR)*

| | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | ΣΥΝΟΛΟ 2014-2020 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Βέλγιο | 78 342 401 | 78 499 837 | 78 660 375 | 78 824 076 | 78 991 202 | 79 158 713 | 79 314 155 | 551 790 759 |
| Βουλγαρία | 335 499 038 | 335 057 822 | 334 607 538 | 334 147 994 | 333 680 052 | 333 187 306 | 332 604 216 | 2 338 783 966 |
| Τσεχική Δημοκρατία | 314 349 445 | 312 969 048 | 311 560 782 | 310 124 078 | 308 659 490 | 307 149 050 | 305 522 103 | 2 170 333 996 |
| Δανία | 90 287 658 | 90 168 920 | 90 047 742 | 89 924 072 | 89 798 142 | 89 665 537 | 89 508 619 | 629 400 690 |
| Γερμανία | 1 221 378 847 | 1 219 851 936 | 1 175 693 642 | 1 174 103 302 | 1 172 483 899 | 1 170 778 658 | 1 168 760 766 | 8 303 051 050 |
| Εσθονία | 103 626 144 | 103 651 030 | 103 676 345 | 103 702 093 | 103 728 583 | 103 751 180 | 103 751 183 | 725 886 558 |
| Ιρλανδία | 313 148 955 | 313 059 463 | 312 967 965 | 312 874 411 | 312 779 690 | 312 669 355 | 312 485 314 | 2 189 985 153 |
| Ελλάδα | 605 051 830 | 604 533 693 | 604 004 906 | 603 465 245 | 602 915 722 | 602 337 071 | 601 652 326 | 4 223 960 793 |
| Ισπανία | 1 187 488 617 | 1 186 425 595 | 1 185 344 141 | 1 184 244 005 | 1 183 112 678 | 1 182 137 718 | 1 182 076 067 | 8 290 828 821 |
| Γαλλία | 1 404 875 907 | 1 635 877 165 | 1 663 306 545 | 1 665 777 592 | 1 668 304 328 | 1 671 324 729 | 1 675 377 983 | 11 384 844 249 |
| Κροατία | 332 167 500 | 282 342 500 | 282 342 500 | 282 342 500 | 282 342 500 | 282 342 500 | 282 342 500 | 2 026 222 500 |
| Ιταλία | 1 480 213 402 | 1 483 373 476 | 1 486 595 990 | 1 489 882 162 | 1 493 236 530 | 1 496 609 799 | 1 499 799 408 | 10 429 710 767 |
| Κύπρος | 18 895 839 | 18 893 552 | 18 891 207 | 18 888 801 | 18 886 389 | 18 883 108 | 18 875 481 | 132 214 377 |
| Λετονία | 138 327 376 | 150 968 424 | 153 001 059 | 155 030 289 | 157 056 528 | 159 093 589 | 161 099 517 | 1 074 576 782 |
| Λιθουανία | 230 392 975 | 230 412 316 | 230 431 887 | 230 451 686 | 230 472 391 | 230 483 599 | 230 443 386 | 1 613 088 240 |
| Λουξεμβούργο | 14 226 474 | 14 272 231 | 14 318 896 | 14 366 484 | 14 415 051 | 14 464 074 | 14 511 390 | 100 574 600 |

▼M2

*(τρέχουσες τιμές σε EUR)*

| | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | ΣΥΝΟΛΟ 2014-2020 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Ουγγαρία | 495 668 727 | 495 016 871 | 494 351 618 | 493 672 684 | 492 981 342 | 492 253 356 | 491 391 895 | 3 455 336 493 |
| Μάλτα | 13 880 143 | 13 965 035 | 13 938 619 | 13 914 927 | 13 893 023 | 13 876 504 | 13 858 647 | 97 326 898 |
| Κάτω Χώρες | 87 118 078 | 87 003 509 | 86 886 585 | 86 767 256 | 86 645 747 | 86 517 797 | 86 366 388 | 607 305 360 |
| Αυστρία | 557 806 503 | 559 329 914 | 560 883 465 | 562 467 745 | 564 084 777 | 565 713 368 | 567 266 225 | 3 937 551 997 |
| Πολωνία | 1 569 517 638 | 1 175 590 560 | 1 174 010 059 | 1 172 398 238 | 1 170 756 130 | 1 169 026 987 | 1 166 981 202 | 8 598 280 814 |
| Πορτογαλία | 577 031 070 | 577 895 019 | 578 775 888 | 579 674 001 | 580 591 241 | 581 504 133 | 582 317 022 | 4 057 788 374 |
| Ρουμανία | 1 149 848 554 | 1 148 336 385 | 1 146 793 135 | 1 145 218 149 | 1 143 614 381 | 1 141 925 604 | 1 139 927 194 | 8 015 663 402 |
| Σλοβενία | 118 678 072 | 119 006 876 | 119 342 187 | 119 684 133 | 120 033 142 | 120 384 760 | 120 720 633 | 837 849 803 |
| Σλοβακία | 271 154 575 | 213 101 979 | 212 815 053 | 212 522 644 | 212 225 447 | 211 912 203 | 211 540 943 | 1 545 272 844 |
| Φινλανδία | 335 440 884 | 336 933 734 | 338 456 263 | 340 009 057 | 341 593 485 | 343 198 337 | 344 776 578 | 2 380 408 338 |
| Σουηδία | 257 858 535 | 258 014 757 | 249 173 940 | 249 336 135 | 249 502 108 | 249 660 989 | 249 768 786 | 1 763 315 250 |
| Ηνωμένο Βασίλειο | 667 773 873 | 752 322 030 | 752 139 156 | 751 939 938 | 751 702 511 | 751 876 113 | 752 375 870 | 5 180 129 491 |
| Σύνολο ΕΕ-28 | 13 970 049 060 | 13 796 873 677 | 13 773 017 488 | 13 775 753 697 | 13 778 486 509 | 13 781 886 137 | 13 785 415 797 | 96 661 482 365 |
| | | | | | | | | |
| Τεχνική βοήθεια | 34 130 699 | 34 131 977 | 34 133 279 | 34 134 608 | 34 135 964 | 34 137 346 | 34 138 756 | 238 942 629 |
| Σύνολο | 14 004 179 759 | 13 831 005 654 | 13 807 150 767 | 13 809 888 305 | 13 812 622 473 | 13 816 023 483 | 13 819 554 553 | 96 900 424 994 |

▼B

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II*

**ΠΟΣΆ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΆ ΣΤΉΡΙΞΗΣ**

Πίνακας της πρότασης της Επιτροπής, άρθρα που τροποποιήθηκαν από το Συμβούλιο και το ΕΚ σημειώνονται σε γκρίζες σειρές

| Άρθρο | Θέμα | Ανώτατο ποσό σε ευρώ ή ποσοστό | |
|---|---|---|---|
| 15 παρ. 8 | Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση | 1 500 | ανά συμβουλή |
| | | 200 000 | ανά τριετία για την κατάρτιση συμβούλων |
| 16παρ. 2 | Δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης | 70 % | του επιλέξιμου κόστους της δράσης |
| 16 παρ. 4 | Καθεστώτα ποιότητας ή γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα | 3 000 | ανά γεωργική εκμετάλλευση ετησίως |
| 17 παρ. 3 | Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία ενεργητικού | | Γεωργικός τομέας |
| | | 50 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες και σε όλες τις περιφέρειες των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ για την περίοδο 2007-2013 ήταν χαμηλότερο του 75 % του μέσου όρου της ΕΕ-25 για την περίοδο αναφοράς αλλά των οποίων το κατά κεφαλή ΑΕγχΠ είναι ανώτερο του 75 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ-27. |
| | | 75 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις άκρως απόκεντρες περιοχές |
| | | 75 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στην Κροατία για την εφαρμογή της οδηγίας 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου [1] εντός μέγιστης περιόδου τεσσάρων ετών από την ημερομηνία προσχώρησης δυνάμει του άρθρου 3 παράγραφος 2 και του άρθρου 5 παράγραφος 1 της εν λόγω οδηγίας |
| | | 75 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις άλλες περιφέρειες |
| | | 40 % | Τα ανωτέρω ποσοστά μπορούν να προσαυξηθούν κατά ακόμα 20 ποσοστιαίες μονάδες υπό τον όρο ότι η ανώτατη συνδυασμένη στήριξη δεν υπερβαίνει το 90 % για:<br>— νέους γεωργούς ως ορίζονται κατά τον παρόντα κανονισμό, ή οι οποίοι έχουν ήδη εγκατασταθεί κατά τη διάρκεια των πέντε ετών που προηγούνται της αίτησης στήριξης·<br>— συλλογικές επενδύσεις και ολοκληρωμένα έργα, συμπεριλαμβανομένων αυτών που συνδέονται με συγχωνεύσεις οργανώσεων παραγωγών,<br>— περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα όπως αναφέρεται στο άρθρο 32, |

▼B

| Άρθρο | Θέμα | Ανώτατο ποσό σε ευρώ ή ποσοστό | |
|---|---|---|---|
| | | | — πράξεις που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο των ΕΣΚ,<br>— επενδύσεις που συνδέονται με πράξεις δυνάμει των άρθρων 28 και 29 |
| | | | Μεταποίηση και εμπορία των προϊόντων του παραρτήματος Ι ΣΛΕΕ |
| | | 50 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες και σε όλες τις περιφέρειες των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ για την περίοδο 2007-2013 ήταν χαμηλότερο του 75 % του μέσου όρου της ΕΕ-25 για την περίοδο αναφοράς αλλά των οποίων το κατά κεφαλή ΑΕγχΠ είναι ανώτερο του 75 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ-27. |
| | | 75 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις άκρως απόκεντρες περιοχές |
| | | 75 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους |
| | | 40 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις άλλες περιφέρειες<br>Τα ανωτέρω ποσοστά μπορούν να προσαυξηθούν κατά ακόμα 20 ποσοστιαίες μονάδες υπό τον όρο ότι η ανώτατη συνδυασμένη στήριξη δεν υπερβαίνει το 90 % για δράσεις που λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο των ΕΣΚ ή για δράσεις που συνδέονται με συγχωνεύσεις οργανώσεων παραγωγών |
| 17 παρ. 4 | Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία ενεργητικού | 100 % | Μη παραγωγικές επενδύσεις και γεωργική και δασοκομική υποδομή |
| 18 παρ. 5 | Αποκατάσταση του δυναμικού γεωργικής παραγωγής που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και λήψη ενδεδειγμένων δράσεων πρόληψης | 80 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών για πράξεις πρόληψης που αναλαμβάνουν μεμονωμένοι γεωργοί |
| | | 100 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών για πράξεις πρόληψης που εκτελούν συλλογικά περισσότεροι του ενός δικαιούχοι |
| | | 100 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών για πράξεις αποκατάστασης αγροτικής γης και δυναμικού παραγωγής που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά φαινόμενα |
| 19 παρ. 6 | Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων | 70 000 | ανά νέο γεωργό δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i) |
| | | 70 000 | ανά δικαιούχο δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ii) |
| | | 15 000 | ανά μικρή γεωργική εκμετάλλευση δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iii) |

▼B

| Άρθρο | Θέμα | Ανώτατο ποσό σε ευρώ ή ποσοστό | |
|---|---|---|---|
| 23 παρ. 3 | Εγκατάσταση γεωργοδασοκομικών συστημάτων | 80 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων για την καθιέρωση αγροδασικών συστημάτων |
| 26 παρ. 4 | Επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στη μεταποίηση και εμπορία δασοκομικών προϊόντων | 65 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες του ποσού των επιλέξιμων |
| | | 75 % | επενδύσεων στις άκρως απόκεντρες περιοχές |
| | | 75 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στα μικρά νησιά του Αιγαίου Πελάγους |
| | | 40 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις άλλες περιφέρειες |
| 27 παρ. 4 | Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών | 10 % | Ως ποσοστό της παραγωγής που έχει διατεθεί στο εμπόριο κατά τα πέντε πρώτα έτη μετά την αναγνώριση Η στήριξη είναι φθίνουσα. |
| | | 100 000 | Ανώτατο ποσό ανά έτος σε όλες τις περιπτώσεις. |
| 28 παρ. 8 | Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα | 600 (*) | ανά εκτάριο ετησίως για τις ετήσιες καλλιέργειες |
| | | 900 (*) | ανά εκτάριο ετησίως για τις ειδικές πολυετείς καλλιέργειες |
| | | 450 (*) | ανά εκτάριο ετησίως για τις άλλες χρήσεις γης |
| | | 200 (*) | ανά μονάδα ζωικού κεφαλαίου («MZK») ανά έτος για τις τοπικές φυλές ζώων που απειλούνται από εξαφάνιση για τους γεωργούς |
| 29 παρ. 5 | Βιολογική γεωργία | 600 (*) | ανά εκτάριο ετησίως για τις ετήσιες καλλιέργειες |
| | | 900 (*) | ανά εκτάριο ετησίως για τις ειδικές πολυετείς καλλιέργειες |
| | | 450 (*) | ανά εκτάριο ετησίως για τις άλλες χρήσεις γης |
| 30 παρ. 7 | Ενισχύσεις στο πλαίσιο του Natura 2000 και της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα | 500 (*) | ανά εκτάριο ετησίως και κατ' ανώτατο όριο κατά την αρχική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη |
| | | 200 (*) | ανά εκτάριο ετησίως κατ' ανώτατο όριο για ενισχύσεις της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα |
| | | 50 (**) | ανά εκτάριο ετησίως τουλάχιστον για τις ενισχύσεις βάσει της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα (**) |
| 31 παρ. 3 | Ενισχύσεις σε περιοχές με φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα | 25 | Ελάχιστο ποσό ανά εκτάριο ετησίως κατά μέσο όρο για την έκταση του δικαιούχου που λαμβάνει στήριξη |
| | | 250 (*) | Μέγιστο ποσό ανά εκτάριο ετησίως |
| | | 450 (*) | Μέγιστο ποσό ανά εκτάριο ετησίως στις ορεινές περιοχές που ορίζονται στο άρθρο 32 παράγραφος 2 |

▼B

| Άρθρο | Θέμα | Ανώτατο ποσό σε ευρώ ή ποσοστό | |
|---|---|---|---|
| 33 παρ. 3 | Ευημερία των ζώων | 500 | Ανά ΜΖΚ |
| 34 παρ. 3 | Δασοπεριβαλλοντικές υπηρεσίες και διατήρηση των δασών | 200 (*) | ανά εκτάριο ετησίως |
| 37 παρ. 5 | Ασφάλιση καλλιεργειών, ζώων και φυτών | 65 % | του οφειλόμενου ασφαλίστρου |
| 38 παρ. 5 | Ταμεία αλληλοβοήθειας για τα δυσμενή κλιματικά φαινόμενα, τις ζωικές και φυτικές ασθένειες, την προσβολή από παράσιτα και τα περιβαλλοντικά συμβάντα | 65 % | των επιλέξιμων δαπανών |
| 39 παρ. 5 | Εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος | 65 % | των επιλέξιμων δαπανών |

([1]) Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 1991 για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375της 31.12.1991, σ. 1).

(*) Τα ποσά αυτά μπορούν να προσαυξηθούν σε δεόντως τεκμηριωμένες περιπτώσεις, λαμβανομένων υπόψη ειδικών συνθηκών οι οποίες πρέπει να αιτιολογούνται στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης.

(**) Τα ποσά αυτά μπορούν να μειωθούν σε δεόντως τεκμηριωμένες περιπτώσεις, λαμβανομένων υπόψη ειδικών συνθηκών οι οποίες πρέπει να αιτιολογούνται στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης.Σημείωση:

Η ένταση της ενίσχυσης δεν θίγει τους κανόνες της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων.

▼B

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III*

**ΒΙΟΦΥΣΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΦΥΣΙΚΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ**

| ΚΡΙΤΗΡΙΟ | ΟΡΙΣΜΟΣ | ΚΑΤΩΤΑΤΟ ΟΡΙΟ |
|---|---|---|
| ΚΛΙΜΑ | | |
| Χαμηλή θερμοκρασία (*) | Διάρκεια καλλιεργητικής περιόδου (αριθμός ημερών) που ορίζεται βάσει του αριθμού των ημερών με μέση ημερήσια θερμοκρασία 5 °C (LGPt5) Ή | ≤ 180 ημέρες |
| | Άθροισμα θερμικού χρόνου (βαθμοημέρες) για καλλιεργητική περίοδο που ορίζεται βάσει της συσσωρευμένης ημερήσιας μέσης θερμοκρασίας > 5 °C | ≤ 1 500 βαθμοημέρες |
| Ξηρασία | Λόγος των ετήσιων βροχοπτώσεων (P) προς την ετήσια δυνητική εξατμισοδιαπνοή (PET) | P/PET ≤ 0,5 |
| ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΕΔΑΦΟΣ | | |
| Υπερβολική υγρασία του εδάφους | Αριθμός ημερών στο επίπεδο ή άνω του επιπέδου αγροϋδροχωρητικότητας | ≥ 230 ημέρες |
| ΕΔΑΦΟΣ | | |
| Περιορισμένη αποστράγγιση εδαφών (*) | Περιοχές που είναι σε κατάσταση υδατοκορεσμού για μεγάλη διάρκεια του έτους | Υγρασία σε 80 cm από την επιφάνεια για διάστημα 6 μηνών, ή υγρασία σε 40 cm για διάστημα άνω των 11 μηνών ή<br>Ανεπαρκώς ή πολύ κακώς αποστραγγιζόμενο έδαφος ή<br>Χρωματικό μοτίβο gleyic σε 40 cm από την επιφάνεια |
| Δυσμενής υφή και πετρώδες (*) | Σχετική αφθονία σε πηλό, ιλύ, άμμο, οργανική ύλη (βάρος %) και κλάσματα χονδροειδών υλικών (ογκομετρικά %) | ≥ 15 % του όγκου του καλλιεργήσιμου στρώματος είναι χονδροειδή υλικά, συμπεριλαμβανομένου του βραχώδους επιφανειακού στρώματος, των κροκαλών ή |
| | | κατηγορία υφής του μισού ή περισσότερο (σωρευτικά) των 100 cm από την επιφάνεια του εδάφους είναι άμμος, αργιλώδης άμμο που ορίζεται ως:<br>Ιλύς %+ (2 × άργιλο %) ≤ 30 %) ή |
| | | Η κατηγορία υφής του καλλιεργήσιμου στρώματος είναι βαρεία άργιλος<br>(≥ 60 % άργιλος) ή |
| | | Οργανικό έδαφος (οργανική ύλη ≥ 30 %) τουλάχιστον 40 cm ή |
| | | Το καλλιεργήσιμο στρώμα περιέχει 30 % ή περισσότερο άργιλο, και υπάρχουν ιδιότητες vertic σε 100 cm από την επιφάνεια του εδάφους |

▼B

| ΚΡΙΤΗΡΙΟ | ΟΡΙΣΜΟΣ | ΚΑΤΩΤΑΤΟ ΟΡΙΟ |
|---|---|---|
| Ριζοφυΐα μικρού βάθους | Βάθος (cm) από την επιφάνεια του εδάφους με συνεκτικό σκληρό βράχο ή σκληρό αδιαπέραστο στρώμα. | ≤ 30 cm |
| Έδαφος φτωχό σε χημικές ιδιότητες (*) | Παρουσία αλάτων, ανταλλάξιμου νατρίου, υπερβολικής οξύτητας | Αλατότητα: ≥ 4 deci-Siemens ανά μέτρο (dS/m) στο καλλιεργήσιμο στρώμα ή |
| | | Sodicity: ≥ 6 ποσοστό ανταλλάξιμου νατρίου (ESP) στο μισό ή περισσότερο (σωρευτικά) των 100 cm του επιφανειακού στρώματος του εδάφους ή |
| | | Οξύτητα εδάφους: pH ≤ 5 (στο νερό) στο καλλιεργήσιμο στρώμα |
| ΕΔΑΦΟΣ | | |
| Απότομη πλαγιά | Υψομετρική διαφορά ως προς την επιπεδομετρική απόσταση (%) | ≥ 15 % |

(*) Τα κράτη μέλη χρειάζεται απλώς να ελέγχουν αν πληρούται το εν λόγω κριτήριο έναντι των κατωτάτων ορίων που αφορούν την ειδική κατάσταση μιας περιοχής.

▼B

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV*

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΜΕ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 7**

Νέοι γεωργοί:

Ενίσχυση εκκίνησης επιχείρησης για πρώτη εγκατάσταση νέων γεωργών σε γεωργική εκμετάλλευση

Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού

Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης

Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση

Συνεργασία

Επενδύσεις σε μη γεωργικές δραστηριότητες

Μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις:

Ενίσχυση εκκίνησης επιχείρησης για ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων

Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού

Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων

Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης

Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση

Συνεργασία

Επενδύσεις σε μη γεωργικές δραστηριότητες

Σύσταση ομάδων παραγωγών

LEADER

Ορεινές περιοχές:

Ενισχύσεις σε περιοχές με φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα

Γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές ενέργειες

Συνεργασία

Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού

Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων στις αγροτικές περιοχές

Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων

Εγκατάσταση γεωργοδασοκομικών συστημάτων

Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές

Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης

Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση

Σύσταση ομάδων παραγωγών

LEADER

Βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού:

Συνεργασία

Σύσταση ομάδων παραγωγών

LEADER

Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων

▼B

Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές

Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού

Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης

Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση

Γυναίκες στις αγροτικές περιοχές:

Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης

Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση

Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού

Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων

Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές

Συνεργασία

LEADER

Μετριασμός της αλλαγής του κλίματος, προσαρμογή σε αυτήν και βιοποικιλότητα:

Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης

Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση

Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού

Αποκατάσταση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και ανάληψη κατάλληλης προληπτικής δράσης

Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές

Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών

Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα

Βιολογική γεωργία

Ενισχύσεις στο πλαίσιο του Natura 2000 και της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα

Ενισχύσεις σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά και άλλα ειδικά μειονεκτήματα (βιοποικιλότητα)

Δασοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υπηρεσίες και διατήρηση των δασών

Συνεργασία

Διαχείριση κινδύνων

▼B

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V*

**ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΈΡΩΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΈΝΟΙ ΌΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΉ ΑΝΆΠΤΥΞΗ**

1. ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΕΟΜΕΝΟΙ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

| Προτεραιότητα ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη / ΚΣΠ Θεματικός στόχος (ΘΣ) | Εκ των προτέρων καθορισμένος όρος | Κριτήρια συμμόρφωσης |
|---|---|---|
| Προτεραιότητα αγροτικής ανάπτυξης 3: προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία<br><br>ΘΣ 5: προώθηση της προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων | 3.1. Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων: η ύπαρξη εθνικών ή περιφερειακών εκτιμήσεων επικινδυνότητας για τη διαχείριση φυσικών καταστροφών, λαμβάνοντας υπόψη την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή | — Εφαρμόζεται εθνική ή περιφερειακή εκτίμηση επικινδυνότητας με τα κατωτέρω στοιχεία:<br>— Περιγραφή της διαδικασίας, της μεθοδολογίας, των διαδικασιών και των δεδομένων μη ευαίσθητου χαρακτήρα που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση επικινδυνότητας καθώς και των κριτηρίων βάσει κινδύνου για την ιεράρχηση προτεραιοτήτων των επενδύσεων.<br>— περιγραφή των σεναρίων ενός μόνο κινδύνου και πολλών κινδύνων·<br>— λαμβάνοντας υπόψη, κατά περίπτωση, τις εθνικές στρατηγικές προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. |
| Προτεραιότητα αγροτικής ανάπτυξης 4: αποκατάσταση, διατήρηση και ανάδειξη των οικοσυστημάτων που σχετίζονται με τη γεωργία και τη δασοκομία | 4.1 Καλές Γεωργικές και Περιβαλλοντικές Συνθήκες (ΚΓΠΣ): τα πρότυπα καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης των εκτάσεων που αναφέρονται στο κεφάλαιο I του τίτλου VI του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 αι σε εθνικό επίπεδο | — Τα πρότυπα ΚΓΠΣ καθορίζονται στην εθνική νομοθεσία και προσδιορίζονται στα προγράμματα· |
| ΘΣ 5: προώθηση της προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων | 4.2 Ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα: οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 28 κεφάλαιο I του τίτλου III του παρόντος κανονισμού καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο | — Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα λιπάσματα και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα που αναφέρονται στο κεφάλαιο I του τίτλου III του παρόντος κανονισμού καθορίζονται στα προγράμματα· |
| ΘΣ 6: διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων | 4.3 άλλα σχετικά εθνικά πρότυπα: τα σχετικά υποχρεωτικά εθνικά πρότυπα ορίζονται για τους σκοπούς του άρθρου 28 κεφάλαιο I του τίτλου III του παρόντος κανονισμού | — Τα σχετικά υποχρεωτικά εθνικά πρότυπα καθορίζονται στα προγράμματα· |
| Προτεραιότητα αγροτικής ανάπτυξης 5: προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων και στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική στις αλλαγές του κλίματος στους τομείς της γεωργίας και των τροφίμων και στον δασικό τομέα<br><br>ΘΣ 4: στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς | 5.1 Ενεργειακή απόδοση: Έχουν εκτελεσθεί δράσεις για την προαγωγή αποτελεσματικών από άποψη κόστους βελτιώσεων της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση και αποτελεσματικών από άποψη κόστους επενδύσεων στην «Ενεργειακή απόδοση» κατά την οικοδόμηση ή ανακαίνιση κτιρίων. | — Οι δράσεις συνίστανται στα εξής:<br>— Μέτρα για την εξασφάλιση της εκπλήρωσης των ελάχιστων απαιτήσεων σχετικά με την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων σύμφωνα με τα άρθρα 3, 4 και 5 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαικού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]).<br>— Τα αναγκαία μέτρα για τη θέσπιση συστήματος πιστοποίησης της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ. |

▼B

| Προτεραιότητα ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη / ΚΣΠ Θεματικός στόχος (ΘΣ) | Εκ των προτέρων καθορισμένος όρος | Κριτήρια συμμόρφωσης |
|---|---|---|
| ΘΣ 6: διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων | | — Μέτρα για την εξασφάλιση στρατηγικού σχεδιασμού ως προς την ενεργειακή απόδοση, σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαικού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]).<br>— Μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας 2006/32/ΕΚ του Ευρωπαικού Κοινοβουλίου και ([3]) του Συμβουλίουγια την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες, ώστε να εξασφαλισθεί ο εφοδιασμός των τελικών πελατών με ατομικούς μετρητές στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό από τεχνική άποψη, οικονομικά εύλογο και αναλογικό προς την ενδεχόμενη εξοικονόμηση ενέργειας. |
| | 5.2 Τομέας ύδρευσης: Η ύπαρξη α) τιμολογιακής πολιτικής για το νερό η οποία παρέχει επαρκή κίνητρα στους χρήστες για αποδοτική χρήση των υδάτινων πόρων και β) επαρκούς συνεισφοράς των διαφόρων χρήσεων του νερού στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδρευσης, σε ποσοστό που καθορίζεται στο εγκεκριμένο σχέδιο διαχείρισης λεκάνης ποταμού για επενδύσεις που στηρίζονται από τα προγράμματα. | — Σε τομείς που υποστηρίζονται από το ΕΓΤΑΑ, ένα κράτος μέλος εξασφάλισε συμβολή των διαφόρων χρήσεων ύδατος στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος ανά τομέα σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο της οδηγίας -πλαίσιο για τα ύδατα, συνεκτιμώντας κατά περίπτωση τα κοινωνικά, τα περιβαλλοντικά και τα οικονομικά αποτελέσματα της ανάκτησης, καθώς και τις γεωγραφικές και κλιματολογικές συνθήκες της οικείας περιοχής ή περιοχών· |
| | 5.3 Ανανεώσιμη ενέργεια: Έχουν αναληφθεί δράσεις για την προώθηση της παραγωγής και διανομής από ανανεώσιμες ενεργειακές πηγές ([4]). | — Έχουν τεθεί σε εφαρμογή διαφανή συστήματα στήριξης, προτεραιότητα στην πρόσβαση στο δίκτυο ή εγγυημένη πρόσβαση και προτεραιότητα στην κατανομή καθώς και τυποποιημένοι κανόνες σχετικά με την ανάληψη και τον επιμερισμό του κόστους των τεχνικών αναπροσαρμογών που έχουν καταστεί δημόσιες, σύμφωνα με τα άρθρα 14 παράγραφος 1, 16 παράγραφος 2 και 3 της οδηγίας 2009/28/ΕΚ.<br>— Ένα κράτος μέλος έχει εγκρίνει ένα εθνικό σχέδιο δράσης για την ανανεώσιμη ενέργεια σύμφωνα με το άρθρο 4 της οδηγίας 2009/28/ΕΚ. |
| Προτεραιότητα αγροτικής ανάπτυξης 6: προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές<br>ΘΣ 2: Βελτίωση της δυνατότητας πρόσβασης στις τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών, καθώς και της χρήσης και της ποιότητάς τους (στόχος ευρυζωνικής σύνδεσης) | 6. Υποδομή δικτύου πρόσβασης νέας γενιάς (NGN): Η ύπαρξη εθνικών ή περιφερειακών σχεδίων NGA τα οποία λαμβάνουν υπόψη τις περιφερειακές δράσεις για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ για την πρόσβαση υψηλής ταχύτητας στο Διαδίκτυο ([5]), εστιάζονται σε περιοχές στις οποίες η αγορά δεν μπορεί να παρέχει ανοικτή υποδομή με προσιτό κόστος και σε ποιότητα, σύμφωνα με τους κανόνες ανταγωνισμού και κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ, και παρέχουν προσβάσιμες υπηρεσίες στις ευάλωτες ομάδες. | — Ένα εθνικό ή περιφερειακό σχέδιο NGN έχει τεθεί σε εφαρμογή και περιέχει:<br>— σχέδιο επενδύσεων σε υποδομές βάσει οικονομικής ανάλυσης, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες ιδιωτικές και δημόσιες υποδομές και τις σχεδιαζόμενες επενδύσεις· |

▼B

| Προτεραιότητα ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη / ΚΣΠ Θεματικός στόχος (ΘΣ) | Εκ των προτέρων καθορισμένος όρος | Κριτήρια συμμόρφωσης |
|---|---|---|
| | | — πρότυπα βιώσιμων επενδύσεων που ενισχύουν τον ανταγωνισμό και παρέχουν πρόσβαση σε ανοικτές, οικονομικά προσιτές, υψηλής ποιότητας και χωρίς επιχειρηματικό κίνδυνο υποδομές και υπηρεσίες·<br>— μέτρα για την ενθάρρυνση ιδιωτικών επενδύσεων. |

([1]) Οδηγία 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 2010, για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων(ΕΕ L 153της 18.6.2010, σ. 13).

([2]) Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1)

([3]) Οδηγία 2006/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2006, για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες και για την κατάργηση της οδηγίας 93/76/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 114της 27.4.2006, σ. 64).

([4]) Οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ (ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 16).

([5]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη (COM(2010)0245 τελικό/2 της 26.8.2010)· Έγγραφο Εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: Πίνακας αποτελεσμάτων του ψηφιακού θεματολογίου (SEC(2011)0708 της 31.5.2011). Πίνακας αποτελεσμάτων: http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/index_en.htm

▼B

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI*

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΤΡΩΝ ΜΕ ΣΗΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΜΙΑ Η ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΈΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ**

Μέτρα ιδιαίτερης σημασίας για ορισμένες προτεραιότητες της Ένωσης

| | |
|---|---|
| Άρθρο 15 | Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση |
| Άρθρο 17 | Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού |
| Άρθρο 19 | Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων |
| Άρθρο 35 | Συνεργασία |
| Άρθρο 42 - 44 | LEADER |

Μέτρα ιδιαίτερης σημασίας για την προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, στη δασοπονία και στις αγροτικές περιοχές

| | |
|---|---|
| Άρθρο 14 | Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης |
| Άρθρο 26 | Επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, την κινητοποίηση και την εμπορία δασικών προϊόντων. |

Μέτρα ιδιαίτερης σημασίας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας και την ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων

| | |
|---|---|
| Άρθρο 16 | Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων |

Μέτρα ιδιαίτερης σημασίας για την προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων και τη διαχείριση κινδύνου στη γεωργία

| | |
|---|---|
| Άρθρο 18 | Αποκατάσταση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού που επλήγη από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά συμβάντα, και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων |
| Άρθρο 24 | Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και καταστροφικών συμβάντων |
| Άρθρο 27 | Σύσταση ομάδων παραγωγών |
| Άρθρο 33 | Καλή διαβίωση των ζώων |
| Άρθρο 36 | Διαχείριση κινδύνου |
| Άρθρο 37 | Ασφάλιση καλλιεργειών, ζώων και φυτών |
| Άρθρο 38 | Ταμεία αλληλοβοήθειας για τις ζωικές και φυτικές ασθένειες και τα περιβαλλοντικά συμβάντα |
| Άρθρο 39 | Εργαλείο σταθεροποίησης εισοδήματος |

Μέτρο ιδιαίτερης σημασίας για την αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από τη γεωργία και τη δασοπονία

και

την προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και τη στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτικής στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοπονίας

| | |
|---|---|
| Άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχείο α) | Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων |
| Άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχείο β) | Εγκατάσταση γεωργοδασοκομικών συστημάτων |
| Άρθρο 21 παράγραφος 1 στοιχείο δ) | Επενδύσεις οι οποίες βελτιώνουν την ανθεκτικότητα και την περιβαλλοντική αξία των δασικών οικοσυστημάτων |

▼B

| | |
|---|---|
| Άρθρο 28 | Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα |
| Άρθρο 29 | Βιολογική γεωργία |
| Άρθρο 30 | Ενισχύσεις στο πλαίσιο του Natura 2000 και της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα |
| 'Αρθρα 31-32 | Ενισχύσεις για περιοχές με φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα |
| Άρθρο 34 | Δασοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υπηρεσίες και διατήρηση των δασών |

Μέτρο ιδιαίτερης σημασίας για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών

| | |
|---|---|
| Άρθρο 20 | Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές |
| Άρθρο 42 - 44 | LEADER |